

«Gi meg oppskriften»

Å leve i to verdener som kurdisk ungdom

Zyrian Faramarzi

Pedagogikk – utdanning, danning og oppvekst
45 studiepoeng

Institutt for pedagogikk
Det utdanningsvitenskaplige fakultet

Sammendrag

MASTER I PEDAGOGIKK - MASTEROPPGAVE

TITTEL	Å leve i to verdener som kurdisk ungdom i Norge
AV	Zyrian Faramarzi
EMNEKODE	PED- 4392
SEMESTER	Høst 2022

STIKKORD:

- Kurdiske ungdommer
- Identitet
- Kultur
- Integrering
- Rasisme
- Forskjellsbehandling
- Kurdisk kultur
- Fenomenologi

Sammendrag

Problemstilling:

Hvilke utfordringer har seks kurdiske minoritetsungdommer opplevd i det norske samfunnet, og på hvilke måter har de kjent på følelsen av å leve mellom to verdener?

Forskningsspørsmål:

- *På hvilke måter skaper de kurdiske ungdommene en balanse mellom den kurdiske- og norske kulturen?*
- *Hvordan opplever de kurdiske ungdommene å bli- og ikke bli godtatt?*
- *På hvilke måter er integrering viktig for de kurdiske ungdommene?*

Denne masteroppgavens overordnet hensikt er å vise til utfordringer seks kurdiske minoritetsungdommer har møtt i det norske samfunnet, og på hvilke måter de har kjent på følelsen av leve mellom to verdener. Å leve mellom to kulturer kaller jeg i denne oppgaven “mellom to verdener”. Å komme fra en kultur som er ulik den kulturen en kommer til kan for mange være utfordrende. Vi finner i dag mye forskning om innvandrere-/nyankomne/minoritetsspråklige ungdommer, men forskning om kurdiske minoritetsungdommer alene finnes det lite om. Formålet med denne oppgaven er derfor å vise kurdiske ungdommers utfordringer de opplever som minoritetsungdom i Norge. Det teoretiske rammeverket tar utgangspunkt i teori og litteratur innenfor de sentrale begrepene i oppgaven. Dette er begreper som identitet, kultur, sosialisering, samfunn, integrering, rasisme og diskriminering. Disse dekkes av Eriksen (1997), Hoëm (1978, 2000), Bilgic (2000, 2008), Sand (1996), Døving (2009), Døving og Nustad (2019) og Bangstad og Døving (2015).

Oppgaven har en kvalitativ forskning med en fenomenologisk tilnærming hvor det er gjennomført fenomenologiske semistrukturerte intervjuer. Gjennom semistrukturerte intervjuer har jeg fått dype innsyn i de kurdiske ungdommenes følelse av å leve mellom den kurdiske og norske kulturen, med andre ord deres følelse av å leve mellom to verdener. Oppgavens empiriske materiale har bidratt til å fremme og belyse oppgavens teoretiske utgangspunkt.

Resultater viser til at de kurdiske ungdommenes utfordringer i det norske samfunnet i større grad har vært preget av foreldrenes valg av integrering og tilpasning, men samfunnet rundt de kurdiske ungdommene har også hatt betydning for deres plass i det norske samfunnet. Som yngre var utfordringene mer utfordrende for de kurdiske ungdommene, men med årene har de funnet ut mer om seg selv og om hvem de er. De tilpasser seg husets fire vegger samtidig som de lever et liv de ønsker på best mulig måte utenfor de fire veggene. Dårlig kommunikasjon mellom de kurdiske ungdommene og foreldrene har bidratt til utfordringene. Oppveksten har vært preget av mye løgn overfor foreldrene. Dette fordi de har vært redde for reaksjoner. Dersom det hadde vært en større flerkulturell forståelse, ville det skapt rom for en tilhørighet til samfunnet.

Forord

Prosessen gjennom denne masteroppgaven har vært veldig spennende og lærerik. Det startet med en tanke, som senere ble til virkelighet. Det er mange jeg ønsker å takke, men jeg vil først starte med å gi en stor takk til de seks kurdiske ungdommene som tok seg tid til å delta i denne undersøkelsen. Som kurder har jeg selv vært vitne til og opplevd mange utfordringer i det norske samfunnet. Det har derfor vært ekstra viktig for meg å skrive denne oppgaven. Jeg setter pris på ærligheten og tilliten de seks kurdiske ungdommene har vist til denne oppgaven. Uten dem ville ikke denne oppgaven vært eksisterende.

Jeg vil videre takke min familie som gjennom oppturer og nedturer alltid har stilt opp og gitt motivasjonen. Jeg vil også takke min veileder Fred Carlo Andersen som gjennom arbeidet har bidratt med lærerike veiledninger.

Jeg vil gi en siste takk til mine medstudenter og venner som gjennom denne tiden har bidratt til mye motivasjon og hjelp samt mye latter og glede.

Zyrian Faramarzi

Oslo, 2022

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1: Introduksjon	7
Kapittel 2: Kurdistan, kurdere og kurdisk	10
Kapittel 3: Det vi vet om kurdiske ungdommers møte med det norske samfunnet fra før	11
Kapittel 4: Teoretisk rammeverk	13
4.1 Identitet	13
4.1.1 Å leve i to verdener	14
4.1.1.1 Den rene identitet, bindestreksidentitet og kreolsk identitet	15
4.2 Kultur	17
4.2.1 Kultur vs. religion	19
4.3 Sosialisering	19
4.3.1 Samfunn	20
4.4 Integrering	21
4.5 Rasisme	23
Kapittel 5: Oppgavens metodiske valg	25
5.1 En kvalitativ metodisk tilnærming	26
5.2 Fenomenologi	26
5.3 Intervjuguide:	27
5.4 Semistrukturert intervju	28
5.5 Datainnsamlingsprosessen	29
5.5.1 Rekruttering og valg av forskningsdeltakere	29
5.5.2 Gjennomføring av intervjuene	30
5.6 Transkribering og analysestrategi	33
5.6.1 Transkribering	33
5.6.2 Analysestrategi	33
5.7 Forskningskvalitet i forskningsprosjektet	34
5.7.1 Reliabilitet og validitet	34
5.7.2 Reliabilitet	34
5.7.3 Validitet	35
5.8 Etske vurderinger og betraktninger	36
Kapittel 6: Den spesifikke beskrivelsen	39
6.1 Gulnaz	39
6.2 Bahar	41

6.3 Diana	43
6.4 Merwan	45
6.5 Ferzan	46
6.6 Arez	48
Kapittel 7: Den generelle beskrivelsen	50
7.1 Forskningsdeltakernes opplevelse av å leve i to verdener	50
7.2 Hvilke faktorer i samfunnet og i skolen har vært med på å skape et skille mellom den kurdiske og den norske kulturen for ungdommene?	53
7.3 På hvilke måter er ungdommene integrert i forhold til foreldrene, og hva gjør de annerledes?	57
7.3.1. Foreldrenes integrering	57
7.3.2 Forskningsdeltakernes integrering i forhold til foreldrene	60
7.4 Hva anser forskningsdeltakerne som deres hjemland?	62
7.5 Forskningsdeltakernes valg av sosiale omgangskretser	67
7.6 Forskningsdeltakernes opplevelser med rasisme, forskjellsbehandling og konflikter med andre kulturer	72
7.7 Hva kunne vært annerledes?	74
Kapittel 8: Diskusjon	78
8.1 På hvilke måter skaper de kurdiske ungdommene en balanse mellom den kurdiske og norske kulturen?	78
8.2 På hvilke måter er integrering viktig for de kurdiske ungdommene?	81
8.3 Hvordan opplever de kurdiske ungdommene å bli og ikke bli godtatt?	84
Kapittel 9: Avslutning	88
Kapittel 10: Litteraturliste	90
Vedlegg 1: Godkjenning NSD	93
Vedlegg 2: Informasjons- og samtykkeskriv	95
Vedlegg 3: Intervjuguide	99

Kapittel 1: Introduksjon

I dagens Norge finner vi ulike kulturer som sammen skal bygge et sterkere samfunn, men når ulike kulturer møtes, oppstår det ofte konflikter mellom dem. Ved å integrere, tilpasse og vise forståelse ovenfor hverandre vil det skapes en følelse av tilhørighet. Å integrere seg inn i samfunnet på denne måten kan virke enklere sagt enn gjort. Flere minoriteter som kommer til Norge opplever flere utfordringer i møte med den norske kulturen. Forskjellene mellom kulturene er ofte store. Det er forskjeller som normer, verdier, regler, tradisjoner, jobb, utdanning og generelt i hverdagslivet. Å kreve raske forandringer kan føre til at minoritetene lengter etter hvordan de har levd før, og fører igjen til at de ikke klarer å integrere seg fullt i den nye kulturen (Bilgic, 2008, s.77). Denne oppgaven har følgende problemstilling:

Hvilke utfordringer har seks kurdiske minoritetsungdommer møtt i det norske samfunnet, og på hvilke måter har de kjent på følelsen av å leve mellom to verdener?

Det finnes lite forskning om kurdiske minoritetsungdommer i Norge, og oppgavens formål er derfor å få fremstille de kurdiske ungdommenes opplevelser av å leve mellom to verdener, den kurdiske og den norske kulturen. Det jeg ser på som mest viktig i denne oppgaven, er å vise hvordan de kurdiske ungdommene må håndtere hverdagen med utfordringene de møter.

Etter innledningen gir kapittel 2 et innsyn i hvem kurdere er, da oppgaven tar for seg kurdiske ungdommer. Kurdere er verdens største folkegruppe som står uten en egen stat, og har gjennom krig og undertrykkelser kjempet for sin selvstendighet (Løkkevik, 2019). Kurdere har i alle tider holdt seg sterkt sammen og er stolte over deres egen identitet og kultur. Videre i kapittel 3 tar oppgaven for seg tidligere forskning. Det finnes mye forskning om innvandrere-/nyankomne/minoritetspråklige ungdommer generelt, men det finnes lite om kurdiske ungdommer alene. I kapittel 4 gjøres det rede for det teoretiske rammeverket som vil dekke oppgavens sentrale begreper som identitet, kultur og religion, sosialisering, samfunn, integrering, rasisme og diskriminering.

Det teoretiske rammeverket dekkes av blant annet;

Eriksen (1997) og hans forståelse av identitet, det å leve mellom to verdener, kultur, religion og integrering. Eriksen (1997) beskriver følelsen av å leve mellom to verdener i forskjellige alternativer for identitet; *den rene identitet*, *bindestreksidentitet* og *den kreolske identitet*.

Hoëm (1978, 2000) sin forståelse av sosialisering og samfunn, i tillegg til identitet og kultur. Hoëm(1978) beskriver sosialiseringsprosessen som en bevisst opplevelse hvor individet i ulike oppfatninger av seg selv i ulike sosiale sammenhenger overfører blant annet verdier, normer, ferdigheter, selvutvikling og egenverdi. Han beskriver også kultur som menneskeskapt. Det er dimensjonen ved et samfunn som endres sakte, og ikke alle deler av en kultur har samme hastighet i endringer (Hoem, 2010, s. 35).

Bilgic (2000, 2008) sin forståelse av integrering, kultur og religion. Han forklarer blant annet minoriteters utvikling innenfor integrering. Når en minoritet lever med sin egen kultur i et fremmed land kan det oppstå mange utfordringer som fører til at individet ikke utvikler seg fullt. Han hevder også at mennesket former kulturen, men at kulturen former religionen.

Døving (2009) sin forståelse av integrering. Hun ser på integrering av minoriteter som en sosial prosess. Hun ser på integrering som et flertydig mål, hvor individet strekker til flere mål innenfor integreringen. Det forklares også kort om Sand (1996) sin forklaring om at minoriteter ikke skal skyve bort det de kom til Norge med, men heller tilpasse den nye kulturen.

Døving og Nustad (2019) og Bangstad og Døving (2015) om rasisme og diskriminering. Rasisme er et stort begrep som ikke kan forklares kort, det er definert på forskjellige måter, men uansett hvilke definisjoner det finnes der ute så er forskjellsbehandling og diskriminering sentrale begreper innenfor rasismen.

I kapittel 5 gjøres det rede for oppgavens metodiske valg. Kvale & Brinkmann (2015) blir brukt for å gjøre rede for de forskningsetiske begrepene og valgene som er brukt i oppgaven, mens Postholm (2010) blir brukt for sin redegjørelse av fenomenologisk forskning

som utgangspunkt i fremgangsmåten. Det har som sagt blitt gjennomført fenomenologiske semi-strukturerte intervjuer. Valget av fenomenologisk forskning ble tatt da det innenfor fenomenologien undersøkes flere individers opplevelser og erfaringer rundt samme fenomen, som det gjøres i denne oppgaven (Postholm, 2010, s. 159). I stedet for å dekke et tema, har det gjennom de semistrukturerte intervjuene blitt dekket flere temaer rundt ulike områder. Dette for å få en innsikt i flere opplevelser på de ulike områdene. Gjennom temaer som; foreldrenes valg av integrering, valg av sosiale omgangskretser, utfordringer i skolen, deres egne valg av integrering, rasisme og diskriminering har jeg fått resultater som har vært med på å belyse store deler av problemstillingen.

Postholm (2010) viser til Giorgis begrep empirisk fenomenologi. Hans analyse er todelt, og består av *den spesifikke beskrivelsen* i kapittel 6, og *den generelle delen* i kapittel 7. Det skal gjennom fenomenologisk forskning ikke forklares mening bak fenomenene, men forsøkes å klargjøre meningene av alle fenomenene. Oppgaven beveger seg videre til diskusjonen hvor det på bakgrunn av utvalgt teori og det empiriske datamaterialet vil gjøres rede for problemstillingen og forskningsspørsmålene:

- *På hvilke måter skaper de kurdiske ungdommene en balanse mellom den kurdiske og den norske kulturen?*
- *Hvordan opplever de kurdiske ungdommene å bli og ikke bli godtatt?*
- *På hvilke måter er integrering viktig for de kurdiske ungdommene?*

Det avrundes med en avslutning som gir en oppsummering av resultater og konklusjon for oppgaven. Her vil jeg også peke på aktuelle problemstillinger for videre forskning.

Kapittel 2: Kurdistan, kurdere og kurdisk

Denne oppgaven gjør rede for seks kurdiske ungdommers møte i det norske samfunnet, derfor ser jeg det nødvendig å gi et kort innsyn i hvem det kurdiske folket er. “Kurder” ble for første gang nedskrevet som en etnisk betegnelse for 3000 år siden (Folkvord & Melå 2002, s. 38). I denne oppgaven bruker jeg “kurder” som et samlende begrep som representerer alle som har en tilhørighet til Kurdistan. Kurdere er verdens største folkegruppe som står uten en egen stat. Etter første verdenskrig (1914-1918) skulle de europeiske stormaktene dele inn Midtøsten, slik det ser ut idag. Det ble diskutert rundt Kurdistan, skulle dette bli en egen stat? (Løkkevik, 2019). Det ble besluttet at Kurdistan som er et høyfjellsområde på rundt 500 000 km² skulle deles opp i fire deler. Den sørlige delen av Tyrkia, den nordvestlige delen av Iran, den nordlige delen av Irak, og en bit av Nord-Syria. Siden den tid har kurdere vært involvert i flere kamper om selvstendighet. (Kilic & Kongslien, 1979, s.10).

Kurdere er et eget folk med sitt eget språk og egen kultur, men har blitt fratatt og nektet sine nasjonale rettigheter (Kilic & Kongslien, 1979, s.10). Kurdere er ikke et lite folk. Folkegruppen inneholder omtrent 30 millioner mennesker (Henriksen, 2021). Kurdisk identitet har aldri blitt anerkjent. Det kurdiske folket har en lang historie med myndighetene som har prøvd å frata deres kurdiske identitet. Det har gjennom krig og undertrykkelser blitt forsøkt å eliminere kurdernes identitet, men det har ikke lyktes. Kurdere har stor kjærlighet og stolthet for deres identitet og kultur (Mansfield, 2014).

Det kurdiske språket, “Kurdisk” er et indoeuropeisk språk og er beslektet med persisk. Det finnes mange kurdiske dialekter, og forskjellene mellom de ulike dialektene er så store at det egentlig er ulike språk. De to største dialektene kurmanji (nordkurdisk) og sorani (sørkurdisk) (Chalak, Wiborg, Askheim & Lindstrøm, 2021). Da Kurdistan ble delt opp mellom fire ulike land ble de tilgjengelige skriftsystemene som tilhørte de ulike landene tatt i bruk.

Kapittel 3: Det vi vet om kurdiske ungdommers møte med det norske samfunnet fra før

Oppgavens hovedhensikt er å undersøke hvilke utfordringer seks kurdiske ungdommer har opplevd i det norske samfunnet. I dag finnes det mye forskning om innvandrers-/nyankomne/minoritetsspråklige ungdommer og deres ulike utfordringer i det norske samfunnet. Det er for eksempel skrevet om utfordringer i skolen og samfunnet generelt, men det er lite forskning relatert til kurdiske ungdommers utfordringer i det norske samfunnet. Enkelte forskninger nevner eller gir kun noen eksempler rundt kurdiske ungdommer, men lite omhandler kurdiske ungdommer alene. I denne oppgaven har det vært viktig å velge litteraturen som skaper rom for å belyse flere sider ved problemstillingen. Det har også vært viktig at den valgte litteraturen er holdbar, gyldig og relevant for oppgaven.

Jeg har benyttet meg av både norske og utenlandske databaser, men funnet mer innenfor de norske databasene som IDUNN og ORIA. De engelske databasene hvor jeg har forsøkt å finne relevant litteratur er Web of science, Eric og Scandinavian Journal of Educational Research. Jeg brukte de samme begrepene på de norske databasene og utenlandske databasene i litteratursøkene da det er de som er relevante for oppgaven. Disse var blant annet:

- Norsk: identitet, kultur, integrering, samfunn, sosialisering, rasisme, minoritetsungdom, kurdiske ungdommer, Kurdistan,
- Engelsk: identity, culture, integration, society, socialization, racism, minority youth, kurdiske ungdommer, Kurdistan.

Det er som sagt lite litteratur som beskriver utfordringer kurdiske ungdommer møter i det norske samfunnet. Jeg valgte å undersøke om det finnes mer litteratur knyttet til andre etnisiteter som pakistanske, somaliske, tyrkiske og afghanske ungdommer. Gjennom disse søkene kom det opp flere resultater enn søkene knyttet til kurdiske ungdommer. Man ender opp med å stille spørsmålet om hvorfor det ikke skrives mer om kurdiske ungdommer?

Mye av den litteraturen jeg har endt opp med i denne oppgaven er funnet gjennom snøballmetoden. I denne metoden finner man først en kilde som videre fører til en ny kilde. Jeg vil i kapittel 5 forklare mer konkret hva denne metoden innebærer. Jeg har vært innom artikler, bøker, og blant annet andre masteroppgaver som er relevante, og gjennom dem funnet mer litteratur som er nyttig for denne oppgaven. Dette har vært gode kilder til litteratur som har vært med på å gi gode beskrivelser og definisjoner på de sentrale begrepene jeg har benyttet meg av i denne oppgaven. Masteroppgaver jeg blant annet har funnet er: Fatahi (2018) som har utført en kvalitativ studie av fem kurdiske unge voksnes erfaringer av anerkjennelse i det norske samfunnet, og hva pedagoger kan lære ved hjelp av deres krysskulturelle erfaringer; Marufi (2012) som har gjennomført en kvalitativ studie for hvordan voksne kurdere tilpasser seg utfordringer knyttet til språk, jobb og sosial kontakt i det norske samfunnet, Aydilek(2016) som har undersøkt gjennom en kvalitativ undersøkelse hvordan det oppstår barrierer mellom den kurdiske gruppe og den norske skolen med tanke på vellykket integrering og språklæring og Karim(2018) som har utført en kvalitativ studie blant andregenerasjon med kurdisk bakgrunn i foreldrenes hjemland.

Kapittel 4: Teoretisk rammeverk

I dette kapitlet vil jeg gjøre rede for de teoretiske perspektivene som skaper et teoretisk fundament for oppgaven. I forhold til det teoretiske rammeverket, er det begrepene identitet, kultur, sosialisering, samfunn, integrering og rasisme som er sentrale for oppgaven. Disse er alle “store” begreper som dekker flere aspekter i dagens samfunn. Jeg bruker disse begrepene i sammenheng med utfordringer kurdisk ungdom opplever i det norske samfunnet. Jeg benytter meg spesielt av Eriksen (1997), men også Hoëm (1978), Hoëm (2010), Bilgic (2008), Bilgic (2000), Sand (1996), Døving (2009), Døving og Nustad (2019) og Bangstad og Døving (2015).

4.1 Identitet

Identitet er et svært komplisert begrep. Vi er alle individer som kan ha ting til felles, men til syvende og sist er vi fortsatt ulike på hver vår måte. Eriksen (1997) skriver at identitet er det man ser når man ser seg selv i speilet. Man kan spørre seg selv “hvem er det jeg egentlig er?”. Identitet kan sies å være et av språkets vanskeligste ord, selv om det etter hvert er blitt vanlig både i massemediene og i dagligtalen. Alle aspekter er med på å skape vår identitet, dette kan være alt fra sosial bakgrunn, utdanning, religion, etnisitet, nasjon, hudfarge og mer. De ulike gruppene og sosiale kategoriene vi tilhører, gjør oss til dem vi er. Hvem vi er, avhenger av hvor vi er. I dagligspråket har “identitet” etter hvert kommet til å bety det samme eller nesten det samme som etnisk eller nasjonal identitet (Eriksen, 1997, 36).

Identitet har både et psykologisk og et sosialt aspekt. Når disse er satt sammen så gir det et grunnlag for danning av funksjonelle systemteorier omkring fenomener og prosesser som tradisjonelt har hatt en psykologisk erkjennelsesform. Det vil si at erkjennelsesrommet utvides og kompliseres av ytterligere dimensjoner. Dermed er identitet relatert til sosiale variabler så vel som psykologiske (Hoëm, 1978, s. 17).

Gjennom psykens filter, med de kognitive prosesser, psykiske mekanismer og bestemte mengde og type kunnskap, gjennom en kontinuerlig interaksjonsprosess mellom individ og miljø dannes identiteten. Men med “det faste punkt” som utgangspunkt for

plassering og vurdering av seg selv bestemt av strukturen, det vil si som en følge av de sosiale funksjoner (Hoëm, 1978, s. 17).

Ifølge Eriksen (1997) er familie sentralt for utvikling av identitet. De fleste er vokst inn i og vokser opp i en familie, flertallet skifter sin egen familie i voksen alder. Det er vanlig i minoritetsfamilier å ha mange familiemedlemmer. De kommer som regel fra et samfunn hvor det allerede er vanlig å ha store familier. Under samme tak kan det bo både foreldre og barn, besteforeldre, tanter og onkler. Å videreføre denne livsstilen i Norge kan være vanskelig da boligene de får ofte er mindre, men også fordi minoritetenes levemåter og sosiale omgangskretser forandrer seg under oppholdet i Norge (Eriksen, 1997, s. 37).

Å se på identitet og gruppetilhørighet kan ses slik: først tilhører man sin kjernefamilie, deretter en større slekt, videre tilhører man en by og en nasjon før man til slutt tilhører et kontinent. De ulike identitetene man bærer blir aktivisert i forskjellige settinger. Mange mennesker i vårt moderne samfunn deltar i ulike typer gruppefellesskap. Enkelte gruppefellesskap kan være viktigere for noen enn andre. Dette fører til at enkelte identiteter veier tyngre enn andre på personlig plan (Eriksen, 1997, s.37).

4.1.1 Å leve i to verdener

Å ha “en identitet” som flerkulturell kan tenkes at oppstår svært sjeldent. Å vokse opp i to kulturer som er ulike kan for mange skape en opplevelse av å leve i to verdener. Mange som opplever dette kan ofte holde de to kulturrene strengt fra hverandre. Dette skaper mye usikkerhet og en følelse av at man konstant må skifte holdning og atferd for å kunne bli akseptert i de to kulturrene. Dette kan ligne det man kan kalle identitetskonflikt. Identitetskonflikt kan ses slik: du er født i Norge og bor her og skal bli her, du ser på deg selv som en nordmann hele livet. Dersom du kommer til Norge fra et annet land, eller dersom dine foreldre tilhører en annen kulturell bakgrunn, kan du oppleve identitetskonflikt. Du har en del av deg som er norsk, men den andre delen av deg tilhører det samfunnet du eller foreldrene dine ble født i (NDLA, 2020).

Barn og unge som drar fra sitt eget opprinnelsesland til et nytt land med sine foreldre kan oppleve en stor konflikt med identiteten sin. I denne oppgaven ser jeg på

opprinnelsesland som landet en person stammer fra, og hjemland som det landet man føler en sterkere tilhørighet og trygghet til. Jeg har i tillegg valgt å benytte meg av begrepet minoritet istedenfor innvandrere. En innvandrer er en person som flytter fra et land til et annet med sikte på å bosette seg der (Tønnessen, 2021). Alle innvandrere er minoriteter, men ikke alle minoriteter er innvandrere (Antirasistisk, 2018). Minoriteter kan forklares som innvandrernes etterkommere samtidig som de deler majoritetens språk og kultur (Døving, 2011).

En minoritet har enten levd noen få år i sitt opprinnelsesland eller blitt født i det nye landet deres foreldre har kommet til. Foreldrene har i motsetning til deres barn levd i flere år med de kulturelle vanene og verdiene som stammer fra deres opprinnelsesland. De minoritetene og barn av minoritetene som i dag vokser opp i de skandinaviske landene, har til forskjell fra sine foreldre ikke noe annet hjemland selv om de har sin opprinnelse fra et annet land. De har ikke samme tilknytning til opprinnelseslandet som foreldrene (Eriksen, 1997, s. 48). Dersom kurdiske ungdommer i dag skulle flytte tilbake til sine opprinnelsesland ville det skapt store utfordringer, hvordan skulle de reist tilbake til et land hvor de kanskje aldri har vært før, eller i beste fall kan ha tilbrakt noen få ferier? Deres tilhørighetsfølelse er i den grunn flertydig. På den ene siden går de på norsk skole med norsk tale, de har muligheten til å bruke fritiden på å være sosial om det så dreier seg om å spille fotball, festligheter eller være i aktivitet. De er mer frie enn sitt i sitt opprinnelsesland, de er i Norge hvor det blant annet er mer likestilling og gode velferdsordninger (Eriksen, 1997, s. 48).

Selv om de har alt dette, så lever de fortsatt i en familiesituasjon som stiller ganske andre og ofte motstridende krav. I motsetning til det å være fri, så handler det ofte om trygghet og lojalitet. På den andre siden så er det et annet språk enn norsk i deres opprinnelsesland, likestillingen mellom kjønnene og generasjonene er ikke på samme nivå som i Norge, og skole- og fritidsforskjellene er store (Eriksen, 1997, s. 48). Med utgangspunkt i dette kan man klart se at mange kan oppleve utfordringer når de må leve mellom to verdener.

4.1.1.1 Den rene identitet, bindestreksidentitet og kreolsk identitet

Eriksen (1997, s.52) viser til tre alternativer for identitet når et individ står mellom to verdener. Den rene identiteten setter grenser omkring én kultur og bindestreksidentitet omfatter to, mens den kreolske identiteten er en blanding som har nådd et punkt hvor det ikke lenger lar seg gjøre å operere med bindestreker og grenser (Eriksen, 1997, s. 49).

Den rene identiteten er det puritanske valg. Det er dette alternativet som tilbys av konservative religiøse og av identitetspolitikere. Denne typen identitet skaper en kontrast hvor det ofte er en konflikt til eller et fiendebilde på de andre. Fordelen med dette identitetsvalget fra den enkeltes synsvinkel er at de skaper orden, oversiktlig og forutsigbarhet. De føler ikke på noe form for kaos som preger omgivelsene og fritar seg fra vanskelige valg (Eriksen, 1997, s. 50).

Bindestreksidentiteten er den formen for identitet som forsøker å bygge en bro mellom to atskilte kategorier, og i dette tilfellet så er det kurdisk-norsk. Flere minoriteter beskriver sin identitet på denne måten. De har sitt eget morsmål og kanskje barndomsminner fra sitt hjemland eller fra et etnisk ensartet miljø i det nye landet, men samtidig tilpasser de seg. De lever kurdisk innenfor husets fire vegger, men så snart de er ute i det offentlige rommet blir de mer som alle andre rundt seg. Et eksempel kan være en kurdisk jente som kommer fra en veldig kulturell og religiøs familie. I foreldrenes hjem tilpasser hun seg de rammene som er innenfor både kulturen og religionen ved at hun blant annet tar del i kulturelle tradisjoner og faste når det er Ramadan. Utenfor foreldrenes hjem er det en annen kultur, hun deltar i samfunnet som en "vanlig norsk" person. Bindestreksidentitet viser at det stadig er tydelige forskjeller mellom de to kulturene. Det handler om å ville lage seg et eget liv slik at man "passer inn" uansett hvor man er (Eriksen, 1997, s. 50).

Den kreolske identiteten skiller seg fra de to andre, den rene identiteten og bindestreksidentiteten, ved å ikke anerkjenne eksistensen av rene, atskilte kulturer. Mens den rene identiteten setter grenser omkring en kultur og bindestreksidentiteten omfatter to kulturer, er den kreolske identiteten en blanding som har nådd et punkt hvor det ikke lenger lar seg gjøre å operere med bindestreker og grenser. Med andre ord så er den kreolske identiteten en blanding mellom den rene identiteten og bindestreksidentiteten, men uten grenser. De som identifiserer seg på denne måten kan for eksempel være muslimer, men de kan drikke alkohol. De deltar i samleie før ekteskap, mens de samtidig aksepterer å gifte seg i henhold til foreldrenes ønsker. Noen er i moskeen den ene dagen og på diskotek den neste. Der den rene identiteten forsøker å stenge blandingen ute, og bindestreksidentiteten forsøker å manøvrere seg i et nytt terreng med et gammelt kart, har den kreolske identiteten gått i anskaffelse av et nytt (Eriksen, 1997, s. 50).

Eriksen (1997) forteller at det kan virke som vi ovenfor har beskrevet et slags utviklingsforløp, men han forteller at det ofte skjer omvendt. Jeg bruker Norge som eksempel her selv om Eriksen (1997) selv bruker Skandinavia. Mange som kom til Norge før i tiden var lite opptatt av tilhørighet og kulturell identitet da de først kom. De hadde et mer avslappet forhold til religion og praktiserte det uten å gjøre noe stort ut av det. Det var ingen sterke meninger om morsmålsundervisning og koranskoler, og de tilpasset seg samfunnet uten å protestere. Etter hvert ble det reaksjoner fra folk rundt, og de oppdaget at de ble betraktet som fremmede selv etter flere år. Dette førte til at de primært måtte tenke på seg selv som for eksempel kurdere, pakistanere, vietnamesere og så videre (Eriksen, 1997, s. 50-51).

Man kan ikke generalisere alle som kommer som “minoriteter”. Noen insisterer på at de er helt norske på sin måte, andre anser Norge som et land der de tjener penger mens de drømmer om å reise tilbake til sine hjemland, men så er det også andre igjen som forsøker å gjenskape en mytisk tradisjonell kultur i fremmede omgivelser. De fleste vil blande disse strategiene. De forsøker å ta til seg de kulturelle påvirkningene utenfra, men de vil samtidig opprettholde sine egne tradisjoner. Kulturen forandrer seg når man skifter hjemland, men man kan aldri bli helt lik majoritetsbefolkningen (Eriksen, 1997, s. 51).

4.2 Kultur

Kultur er det som gjør kommunikasjon og sosial omgang mulig (Eriksen, 1997, s. 68). Vi kan definere kultur med felles språk, felles erfaringer og ferdigheter, felles oppfatninger (tenkemåter), felles skikker og verdier som er viktig for det kulturelle fellesskapet og felles kunnskaper som overføres, om enn i noen endret form, fra generasjon til generasjon (Eriksen, 1997, s 68). Kultur er lært og forandrer seg samtidig i større eller mindre grad. Det knyttes til tradisjoner, men kan sies å være det som ligger i menneskets erfaringer. De erfaringene vi får gjennom livet gjør oss til dem vi er (Eriksen, 1997, s 57).

Å ha en felles kultur skaper grunnlag for vi-følelsen, gruppeidentiteten (Eriksen, 1997, s. 44). Hoëm (2010) definerer kultur som menneskeskapt og kan da også defineres som et samfunns kunnskapsform, dets samlede mestringsforutsetning. Kultur er den dimensjonen

ved et samfunn som endres saktest, og ikke alle deler av kulturen endres med samme hastighet. Dermed kan det oppstå kulturelle spenninger som er frembrakt uavhengig av sosiale krefter, men som er kulturelt selvgenerert (Hoëm, 2010, s.35).

I følge Eriksen (1997) så har mange sagt om minoritetsgrupper at deres kultur er grunnleggende forskjellig fra den norske, og dette har vært en årsak til at de ikke har vært fullt integrert i det norske samfunnet. Det er ofte et sammenfall mellom etniske grenser og kulturforskjeller. Kulturforskjellene følger etniske linjer. Dette kan være alt fra språk til religion. Kurdere snakker for eksempel kurdisk hjemme og nordmenn snakker norsk hjemme. Når det kommer til kulturforskjeller så er dette blant annet språk, kjønn, klesvaner, tradisjoner, kjønn, barneoppdragelse som også kan følge etniske grenser (Eriksen, 1997, s. 45).

Vi mennesker er med på å forandre kulturen, det er vi som former og styrer den. I de fleste vestlige land som blant annet de skandinaviske, endrer menneskene kulturer veldig raskt. De forandrer og endrer på det som ikke passer for dem eller står i veien for dem. Raske forandringer kan føre til at folk innimellom kan lengte sårt etter den tiden som var. I motsetning til de vestlige landene står ikke dette savnet like sterkt i de østlige landene som Afghanistan, Iran, Pakistan, Tyrkia og flere land. Kultur forandringene i disse landene skjer ikke like fort. I enkelte regioner og områder i disse ulike landene handler og vender folk fortsatt tilbake til slik de levde for flere tusenvis av år siden

Når Bilgic (2008) viser til minoriteter i Norge og deres kulturer her så er det mange som kan kjenne seg svake i samfunnet. De prøver å skjule svakhetene ved å klamre seg fast til fortiden. Når en verner om en kultur kan det hindre at kulturen utvikler seg. Mange ser på kulturen som et gode man har. Å leve i en kultur i hjemlandet kontra å leve i den samme kulturen i et land med flere kulturer kan føre til at individer ikke utvikler seg fullt. Når kulturen ikke vil forandre seg, kan den heller ikke ta til seg eller praktisere for eksempel demokrati, likestilling, ytringsfrihet og trosfrihet. Dette fører til at kulturen ikke fornyes og heller ikke utvikles, og dette fører igjen til at individenes utvikling innenfor kulturen også hindres. Det er derfor viktig at kulturene forblir lokale og ikke universelle. Bilgic (2008, s.114) forteller videre at minoriteter forsvare den lokale kulturen, men at den ikke passer inn i det norske samfunnet. De har ofte fordommer mot kulturer som ikke tilhører dem selv. De vil ikke prøve noe nytt og annerledes og mister dermed en mulighet til å lære og utvikle seg.

4.2.1 Kultur vs. religion

Bilgic (2008) hevder at mennesket former kulturen, og kulturen former religionen. Ser vi på opprinnelsen til både religion og kultur får vi først øye på mennesket. Det er mennesker gjennom alle tidene som har skapt sine egne kulturer og religioner. Om det var religionen eller kulturen som var viktigst i begynnelsen vet vi ikke. Menneskets utviklingsprosess og ulike levemåter har gjennom tidene skapt ulike kulturer eller religioner som er tilpasset disse ulikhetene. De kulturene og religionene som ulike levemåter har brakt frem, har ført fram til kulturer og religioner som passer til de ulike levemåtene (Bilgic, 2008, s. 143).

Både religion og kultur inngår forbindelser med hverandre og påvirker hverandre på positive og negative måter. Når det kommer til religion så står det blant annet om både Adam og Eva i både Bibelen og Koranen på nesten samme måte. Uenighetene som oppstår rundt islam på grunn av religiøse lover og regler som ikke passer dem, kommer fra det grunnleggende problemet at de ikke anerkjenner profeten Muhammed som den siste av Guds sendebud, og at islam er uforanderlig (Bilgic, 2008, s. 144).

Eriksen (1997) viser til religion som noe de fleste av oss blir født inn i, men som voksen kan man selv velge i hvilken grad man ønsker å forholde seg til religionen. Det er flere mennesker i dagens samfunn som blir religiøst likegyldige, og mange skifter religion. Hjemland og språk kan vi også velge et stykke på vei. I Norge snakker de norsk, i Kurdistan snakker de kurdisk, men dersom en flytter til Norge fra Kurdistan i morgen og velger å bo der resten av livet og aldri mer ytre noen andre språk enn norsk, så vil den personen fortsatt være kurder og kurdisk vil alltid være morsmålet. Dagligspråket kan vi velge, men ikke morsmålet (Eriksen, 1997, s. 38). “Tospråklighet” eller “flerspråklighet” beskriver ett eller flere språk i kontakt med hverandre (Eriksen, 1997, s. 194).

4.3 Sosialisering

I dagens samfunn finnes det flere sosialiseringsvarianter. Hjem, slekt og nærmiljø kan være enkelte sosialiseringer som er viktige sosialiseringenheter i tillegg er skole, daghjem

og jevnaldergruppen de avgjørende sosialisering enheter (Hoëm, 2010, s.33). I samfunnsvitenskapelig litteratur blir kultur gjerne sett som produkt av menneskelig tankevirksomhet (Hoëm, 1978 s. 11). Hoëm (2010) mener sosialisering både skjer på et samfunns- og individnivå (Hoëm, 2010, s.49).

Et sosialt fenomen kan ikke avgrenses til fysisk eksistens, være et objekt, men mer den dynamiske eksistens. Et sosialt fenomen er basert på en eller annen form for handling eller hendelse. Et individ er f.eks. en sosial enhet i det øyeblikk det på et eller annet vis samhandler med ett eller flere andre individer, når det er noe eller gjør noe i forhold til andre mennesker. (Hoëm, 1978 s. 12).

Å vokse seg inn i vil si å være med i en prosess hvor enhetene påvirker og blir påvirket. Et individ eller en gruppe av individer vil i en sosialiseringssprosess gå frem mot sin bevisste opplevelse av seg selv som menneske og videre fram til de ulike oppfattelsene en har av seg selv i de ulike sosiale sammenhenger det blir satt i. Det er i denne prosessen det overføres verdier og normer, ferdigheter utvikles og erkjennelse av egenverdi etableres. I prosessen utvikles det i tillegg evne til opplevelse av noe i deres spesifikke sammenheng og i forhold til en selv (Hoëm, 1978 s. 13).

4.3.1 Samfunn

Mennesket og en kultur kan endre og påvirke hverandre både positivt og negativt avhengig av tid, sted og andre forutsetninger. Kulturen påvirker et individ, et individ påvirker samfunnet, og samfunnet påvirker kulturer og tvinger dem sammen til å skape en forandring (Bilgic 2008, s.135). Begrepet samfunn kan forstås på mange måter. Det kan defineres som at det er totaliteten av alle eksisterende samfunnsmessige relasjoner som er organisert på en bestemt måte. Det kan også defineres som et demokratisk samfunn, hvor det forstås som totaliteten av integrerte og symmetriske relasjoner. Norge består ideelt sett av dette, nemlig den vestlige formen for et demokrati (Hoëm, 2010, s. 62)

I et samfunn skapes et fellesskap med individer. Uansett samfunn, så vil det forholdet en person har med det samfunnet en tilhører være avgjørende for det menneskelige liv. Med tilstedeværelse så kan de beskrives som en prosess hvor hver og en av oss deltar i, blir påvirket av og påvirker fellesskapet i varierende grader. Noen av dem er kortvarig, mens andre langvarig ut hele livet. Noen av dem er selvvalgt, mens enkelte av dem er påtvungne (Eriksen, 1997, s. 35).

Mangler menneskene i et samfunn et felles erfaringsgrunnlag, er det nærliggende å slutte at dette vil føre til store problemer for forståelse og samhandling. Grunnlaget til det nødvendige minimum for forståelse og samhandling kan imidlertid skaffes gjennom skolegang (Hoëm, 1978 s. 20).

4.4 Integrering

Integrering har vært det overordnede prinsippet i norsk innvandringspolitikk de siste 20 årene. I St.melding 74(1979-80) står det at det nye flerkulturelle samfunnet skal bygge på prinsippet om like muligheter for alle, og at minoriteter og nordmenn skal sidestilles med hensyn til rettigheter og plikter.

Døving (2009) viser til integrering som en sosial prosess. Det er et aktivt verb og kommer fra latin, "å gjøre hel". Integrering dreier seg ifølge Døving (2009) om at man på ett eller annet nivå setter sammen ulike minoriteter og majoriteten til "det norske samfunnet" (Døving, 2009, s. 9). Døving (2009) hevder at integreringen er langt fra en entydig betegnelse, men mer flertydig. Hun forklarer det slik at en kan være sosialt integrert på en arbeidsplass, men ikke i lokalmiljøet, på samme måte som at en familie som er tilstede og godt integrert i barnas fritidsaktiviteter, og er medlemmer i den katolske kirken i lokalmiljøet, fortsatt er lite integrert i det norske samfunnet (Døving, 2009, s. 8).

Døving(2009)hevder Integrering er en flertydig betydning samtidig som det har fått en metafysisk betydning, der den foreligger som et svar på ethvert samfunnsproblem. Hun

viser til at utfordringene er knyttet til de delene av minoritetsbefolkningens “mislykket integrasjon”, mens deler av minoritetsbefolkningen som viser god tilpasning og innsats gjør en “vellykket integrasjon” (Døving, 2009, s.7). Videre påpeker Døving at å være sikret økonomisk og føle på en sosial trygghet kan være svært relevant for å fremme individets integrering i samfunnet. Hvorfor integrering ikke skjer av seg selv, gir Døving uttrykk for at svaret ligger på majoritetens forståelse av kulturforskjeller og forestillinger om integrasjon. Men Døving spør, når er man integrert nok? Hun ser på integrering som en vei til et tydelig mål. En vei som strekker seg til flere mål, som for eksempel et samfunn uten diskriminering eller en lik tilgang til de samme godene blant flertallet av befolkningen og minoritetsbefolkningen. Når et samfunn er integrert, skaper det inkludering og en viss grad av samhørighet blant en mangfoldig befolkning (Døving, 2009, s. 11).

Minoriteter skal selv kunne velge graden av tilknytning til det norske samfunnet. Målet er ikke at minoritetene skal “bli norske”. Som minoritet skal man ikke skyve bort det man kom til Norge med, men integrering er ønskelig. Opprettholdelse og videreutvikling av eget språk og kultur skal ikke bare ses på som et middel, men som en verdi for minoriteter selv og deres mulighet til å bevare identitet knyttet til hjemlandets kultur (Sand, 1996. s.11). Som en nordmann vil det være nødvendig å integrere seg inn i samfunnets ulike kulturer på samme måte som minoriteter for å skape en gjensidig tilpasning og tilhørighet.

Bilgic (2000) hevder at integrering innebærer et menneske med sine individuelle, personlige og kollektive verdier (historie, kultur, kunst m.m) finner en plass i samfunnet, at personen er i stand til å bruke sin personlige identitet og kan bli verdsatt. Mulighetene for en slik integrering har sammenheng med mulighetene for at personens individuelle verdier er forenlige med verdiene i samfunnet generelt, og om verdiene kan eksistere sammen og bli akseptert i samfunnet. Dette igjen henger sammen med personens alminnelige evner, kunnskaper og ferdigheter og kanskje spesielt innenfor kunst, kultur, litteratur, vitenskap, teknikk og på den sosiale arena (Bilgic, 2000, s. 21).

Det er mange minoriteter som har en drøm og et ønske om å vende tilbake til sine hjemland. På grunn av dette fører det til en faktor som bidrar til å svekke integreringen (Bilgic, 2000 s. 28). Det kan på mange måter være forståelig at deres ønske en dag er å reise tilbake. Flere har kommet til Norge i eldre alder og dratt fra deres egne land som de har hatt en sterk tilknytning til. Selv om ønsket om å reise tilbake er stor for mange, så er ikke

forholdene i deres hjemland lagt til rette for det. Det er svært få minoriteter som får muligheten eller ønsket sitt oppfylt om å vende tilbake. Men å ønske å vende tilbake er en realitet som kan gnage og gjøre mange skeptiske overfor det norske samfunnet (Bilgic, 2000 s. 29).

Kultur er en av de viktigste faktorene når vi skal karakterisere integrering hos minoriteter kontra lokalbefolkning, i kommunikasjon. Dersom kultur blir benyttet som et konservativt våpen og retter det mot forandring i samfunnets verdivurderinger, teknikk, vitenskap, kunst, tro og daglig skikk og bruk, virker kultur negativt inn på integreringen. Ved å finne ulikhetene i kulturene finner man årsaken til manglende integrering, kommunikasjon og dialog. Lokalbefolkningen og minoritetene innehar to ulike kulturer. Siden disse kulturene er ulike, er de i konflikt med hverandre. Det er på grunn av denne konflikten at det oppstår integreringsproblemer. Minoritetene kan få et kultursjokk fordi de ikke forstår den lokale kulturen. Det er langt ifra hva de selv praktiserer fra sin egen kultur (Bilgic, 2000 s. 30).

4.5 Rasisme

Bangstad og Døving (2015, s. 9) beskriver begrepet rasisme som et begrep som ikke kan forklares kort. Det er et stort begrep som står bak mange av de verste overgrepene, urettferdighetene og lidelsene mot mennesker i moderne historie. Rasisme kan defineres på flere måter, men uansett definisjon så hevder Bangstad og Døving (2015) at begrepene “forskjeller” og diskriminering” er sentrale. Diskriminering ses på som forskjellsbehandling på grunnlag et individs eller en gruppes medfødte trekk og tilstander. Dette kan eksempelvis da være hudfarge, kjønn, alder, etnisk eller nasjonal bakgrunn, religion og livssyn, seksuell orientering og funksjonsevne. Videre trekker Bangstad og Døving det de definerer som strukturell rasisme. Denne formen for rasisme innebærer at en institusjon forskjellsbehandler basert på gruppetilhørighet. Bangstad og Døving (2015) viser til strukturell diskriminering som når politi i flere land for eksempel har sterkere tilbøyelighet til å stoppe og ransake individer med minoritetsbakgrunn enn andre borgere (Bangstad & Døving , 2015, s. 14-15).

Et annet poeng er diskriminering av svarte og hvite. Hvite kan yte eller gjøre noe uavhengig av bakgrunn og hudfarge, mens en mørkhudet/farget persons væremåte eller

ytringer kan tolkes annerledes på grunn av deres bakgrunn og farge. Med bakgrunn mener jeg etnisitet som kurder, afrikaner, asiater og så videre (Bangstad & Døving, 2015, s. 15).

Ifølge opplæringsloven §9a, så skal skolens arbeid mot rasisme både være forankret i formålsparagrafens verdi som menneskeverd, likeverd og demokrati, og forpliktelsen til å sørge for et godt skolemiljø for alle elever. Når det arbeides mot rasisme og diskriminering må fokuset rettes mot holdningen i hele skolen, ikke minst hos majoriteten. Arbeidet handler om kunnskapsheving, men også rundt bevisstgjøring og refleksjoner rundt egne holdninger og deres konsekvenser. I en skole hvor det finnes flere minoriteter operer flere mellom “de norske” og “de utenlandske”. Det er viktig at skolens aktiviteter i stor grad ikke skaper gruppeinndelinger, men heller blander elevene sammen (Døving & Nustad, 2019).

Kapittel 5: Oppgavens metodiske valg

Metode som begrep betyr i følge Kvale og Brinkmann (2015) “veien til målet”. I denne delen vil jeg gjøre rede for den metodiske tilnærmingen som ligger til grunn for masteroppgaven. Jeg vil gjennom dette kapitlet presentere de valgene jeg har tatt gjennom hele prosessen, alt fra tiden før jeg fant og møtte forskningsdeltakerne til jeg var ferdig med å analysere funnene mine. Forskningens tema og innfallsvinkel har vært retningsgivende for valg av metodisk tilnærming. Problemstillingen min er *Hvilke utfordringer har seks kurdiske ungdommer opplevd i det norske samfunnet, og på hvilke måter har de kjent på følelsen av å leve mellom to verdener?* For å oppnå nok innsikt i ungdommenes erfaringer valgte jeg å benytte meg av kvalitativ metode med en fenomenologisk tilnærming for forskning. Jeg har brukt både Kvale og Brinkmann (2015) og May Britt Postholm (2010) som hovedkilder.

Jeg bruker Kvale og Brinkmann for å gjøre rede for forskningsetiske begreper og valg, og Postholm (2010) sin redegjørelse av fenomenologisk forskning som utgangspunkt i fremgangsmåten. Fenomenologisk vitenskapssyn søker å oppnå en forståelse av den dypere meningen i de unge forskningsdeltakernes erfaringer i møte med den kurdiske og norske kulturen. Utgangspunktet i fenomenologisk forskning er forskning der deltakernes subjektive opplevelser av et fenomen og hverdagslivets erfaringer står i sentrum (Postholm, 2010, s. 160).

Jeg har brukt en kvalitativ tilnærming med intervju som metode. Valget av metoden ble valgt på bakgrunn av hva som ville være mest hensiktsmessig med utgangspunkt i mest mulig innsamling av data, forskningsdeltakere, tid, ressurser og oppgavens omfang. Jeg starter med å gjøre rede for valg av den metodisk tilnærming og hva en fenomenologisk tilnærming innebærer. Videre beskriver jeg intervjuguide og valg av semistrukturert intervju før jeg gjør rede for datainnsamlingsprosessen og arbeidet med transkriberingen og analysestrategien. Jeg avslutter med å gjøre rede for kvalitet i forskning med reliabilitet og validitet og etiske vurderinger og betraktninger.

5.1 En kvalitativ metodisk tilnærming

Forskningens tema og innfallsvinkel har vært retningsgivende for valg av metodisk tilnærming. Kvalitative tilnærminger preges av et mangfold i typer av data og analytiske fremgangsmåter. En viktig målsetting i kvalitative tilnærminger er å oppnå en forståelse av sosiale fenomener (Thagaard, 2013, s.11). Dette skal jeg komme tilbake til kapittel 5.2 som forklarer det fenomenologiske perspektivet. Med kvalitativ forskningsmetoder går man inn i menneskelige uttrykk, enten språklige uttrykk, språklige ytringer (i skrift eller tale) eller handling (atferd). Metodene omfatter ulike former for systematisk innsamling, bearbeiding og analyse av materiale fra samtale, observasjon og skriftlig tekst (NEM, 2019).

Hensikten er å få innblikk i forskningsdeltakernes virkelighet, erfaringer, tanker, følelser eller perspektiv på det vi studerer, fordi vi tror at dette perspektivet er verdifullt og kan kaste lys over det vi er interessert i hvis det blir gjort eksplisitt.

Kvale og Brinkmann (2015) fremhever intervjupersonen som subjektet, altså en person som er delaktig i det kvalitative forskningsintervjuet gjennom å skape mening og forståelse om et bestemt emne. Det er viktig her og understreke at begrepet “subjekt” i tillegg indikerer at folk er underlagt diskurser, maktrelasjoner og ideologier eller oppfatninger som bestemmer deres egne handlingsvalg. Subjektet er altså ikke helt subjektivt, men blir påvirket av omgivelsene i forhold til hva de snakker om og hvordan. Dette har også en betydning for studiens reliabilitet som jeg også kommer tilbake i kapittel 4.7.1.

5.2 Fenomenologi

Tradisjonelt har fenomenologiske undersøkelser studert flere individer som har opplevd og erfart det samme fenomenet (Postholm, 2010, s. 159). Den fenomenologiske reduksjonen innebærer at interessen sentreres rundt fenomenverden slik de personene vi studerer opplever den, mens den ytre verden kommer i bakgrunnen. Oppmerksomheten rettes mot det som tas for gitt innenfor en kultur. Det er viktig for forskeren å være åpen for de

erfaringene til de som studeres, og beskrive omverdenen slik den erfares av dem (Thagaard, 2013 s. 40).

Kvale og Brinkmann (2015) beskriver fenomenologi i kvalitativ forskning som et bestemt begrep som peker mot en interesse for å forstå sosiale fenomener ut fra aktørens egne perspektiver. Forskningsdeltakernes virkelighetsoppfatning trer inn og ut fra den forståelsen at den sanne virkeligheten er den mennesker oppfatter. Ved å bruke kvalitative intervjuer blir hensikten å fremme forskningsdeltakernes hverdagsverden for å kunne fortolke betydningen av de fenomener som beskrives (Kvale & Brinkmann, 2015).

Ved å innsnevre intervju til den opplevde betydningen av intervjupersonens livsverden, har fenomenologien vært relevant for avklaring av forståelsesformen i det kvalitative forskningsintervjuet. Ifølge den franske filosofen Merleau-Ponty (1962) handler fenomenologisk metode om det å beskrive det gitte så presist og fullstendig som mulig - å beskrive, snarere enn å forklare og analysere (Kvale & Brinkmann, s.24).

Ifølge Kvale og Brinkmann (2015) brukes semistrukturert livsverdenintervju når tema fra dagliglivet skal forstås ut fra intervjupersonens egne perspektiver. Denne formen for intervju søker å innhente beskrivelser av intervjupersonens livsverden, og særlig fortolkninger av meningen med fenomenene som blir beskrevet. Semistrukturerte intervju brukes altså når man har et ønske om å få frem beskrivelser av hvordan mennesker forstår sin egen livsverden. Det er ikke ulikt dagligdags samtale, men det profesjonelle intervjuet har som formål å samle inn data, hvor særegne tilnærminger og teknikker er nødvendig (Kvale & Brinkmann s. 46). I kapittel 5.4 går jeg mer inn på semistrukturert intervju.

5.3 Intervjuguide:

Hovedformålet med å ha intervju som metode var å få frem bakgrunnen, opplevelser, synspunkter og selvforståelsen til forskningsdeltakerne. Ut fra informasjonen jeg ønsket å få frem fra forskningsdeltakerne, var det ulike temaer som var med på å utarbeide en intervjuguide.

Intervjuguiden gir en oversikt over tema og spørsmål som skal dekkes. Det skal i tillegg være mulig å kunne ha en fleksibilitet med tanke på endring av rekkefølge og formulering av spørsmålene som stilles. Dette fordi det skal være rom for å forfølge svarene som gis og historiene som blir fortalt av intervjupersonen (Kvale & Brinkmann, 2015). Intervjuguiden min starter med å først bli kort kjent med forskningsdeltakerne hvor de forteller blant annet kjønn, alder og når de kom til Norge. Videre går jeg inn på større temaer som identitet, integrering, rasisme og forskjellsbehandling og mer. Se vedlegg 3 for intervjuguide.

5.4 Semistrukturert intervju

Målet med metodevalget var å få frem forskningsdeltakernes forståelse og evaluering av fenomener, men siden forskningsdeltakerne var så forskjellige var det derfor best å bruke semistrukturerte intervjuer. Et overordnet mål for intervjusituasjonen var å skape en tillitsfull og fortrolig atmosfære som kunne bidra til at den som intervjues, åpnet seg om de temaene jeg ønsket kunnskap om (Thagaard, 2013, s. 109). Å kunne ha fleksibilitet og tilpasning til de ulike forskningsdeltakerne var viktig under intervjuene. Jeg som intervjuer presenterte meg selv på en måte som var åpen og likestilt i samtalen. En intervjuer i en fremmed kultur må ta seg tid til å bli fortrolig med den nye kulturen og lære noen av de mange verbale og nonverbale faktorene som kan være årsak til at intervjuere går seg vill (Kvale & Brinkmann, 2015, s 173). Jeg presenterte meg som kurder selv og dette for å gi plass for åpenhet og trygghet hos forskningsdeltakerne. Å komme fra samme kultur og etnisitet merket jeg fort hjalp. Forskningsdeltakerne ga uttrykk for at det var enklere å snakke med en som hadde samme etnisitet. Det ble automatisk bedre dynamikk i samtalen.

Det var i tillegg viktig å holde interaktive samtaler hvor samtalen var mer frie rundt tema i stedet for å etterligne et forhør som bare besto av spørsmål og svar (Aase & Fossåskaret, 2014, s. 124). Under intervjuene var det viktig for meg at forskningsdeltakerne var komfortable. Hvordan en intervjuer trer frem med språk og holdning mener jeg kan påvirke hvilke svar som blir gitt fra forskningsdeltakerne. Det var klart og tydelig at gjennom intervjuene ble ungdommene mer reflekterte over deres egne erfaringer. Enkelte sa de aldri hadde snakket med noen så åpent før og at mye av informasjon jeg hadde fått aldri var nevnt

til noen andre. Dette viste meg at forskningsdeltakerne hadde god tillit til meg og følte på en trygghet.

5.5 Datainnsamlingsprosessen

5.5.1 Rekruttering og valg av forskningsdeltakere

Utvalget av forskningsdeltakerne var strategisk valgt. Å handle strategisk handler om å velge deltakere som har egenskaper eller kvalifikasjoner som er strategiske i forhold til problemstillingen og oppgavens teoretiske perspektiver (Thagaard, 2013, s. 60). Gode strategiske valg gjør det tydelig hva det er man ønsker å nå og hva man ønsker å satse på. Mitt ønske har vært å fremme den kurdiske kulturen og utfordringer kurdiske ungdommer har opplevd gjennom livet. Forskningsdeltakere består av etniske kurdere og representerer det utvalget jeg var ute etter å studere.

En kort oversikt over forskningsdeltakerne:

Forskningsdeltakere	Alder	Kjønn	Etnisitet	Kom til Norge
Forskningsdeltaker 1, Gulnaz	22	Kvinne	Kurder fra Iran	Født i Norge
Forskningsdeltaker 2, Bahar	24	Kvinne	Kurder fra Iran	Født i Norge
Forskningsdeltaker 3, Diana	20	Kvinne	Kurder fra Irak	Født i Norge
Forskningsdeltaker 4, Merwan	25	Mann	Kurder fra Irak	Starten av 2000-tallet
Forskningsdeltaker 5, Ferzan	25	Mann	Kurder fra Irak	Siste halvdel av 1900-tallet
forskningsdeltaker 6, Arez	25	Mann	Kurder fra Irak	Født i Norge

Før intervjuene kunne ta plass så var valg av intervjukandidater et søk. Et stort antall med forskningsdeltakere er ikke nødvendig i fenomenologisk forskning, heller færre forskningsdeltagere for å kunne gjøre dypdykk i erfaringene til de utvalgte (Postholm, 2010). Intervjukandidatene ble derfor avgrenset til å kun være ungdommer med kurdisk bakgrunn, hvor det har var tre jenter og tre gutter i en alder mellom 20-25 år. Med et antall på seks forskningsdeltakere så har resultatene ikke vært mulig å generaliseres, men resultatene har gitt dypere innsyn i de ulike ungdommenes opplevelser.

5.5.2. Gjennomføring av intervjuene

Før intervjuene kunne gjennomføres var det viktig å få en plan og oversikt over dataene og ivareta personvernet. Forskningsdeltakerne fikk samtykkeskjema tilsendt før intervjuene som jeg fikk tilbakesendt med underskrift. Da intervjuene tok sted gikk jeg igjen gjennom samtykkeskjemaet muntlig og representerte enkelte ting fra samtykkeskjemaet som var spesielt viktig som blant annet at de var helt anonyme og at de kunne trekke seg når som helst uten å gi noen grunn for hvorfor.

Jeg gjennomførte intervjuene med lydopptak. Ved bruk av lydopptak konsentrere jeg intervjuets emne og dynamikk. Ordbruk, tonefall, pauser og lignende blir registrert, slik at man kan gå tilbake og lytte igjen og igjen. I dag finnes det flere ulike digitale diktafoner som leverer høy akustisk kvalitet og kan ta opptak i mange timer uten avbrudd (Kvale & Brinkmann, 2015 s. 204). Jeg benyttet meg av “diktafon” appen gjennom min egen mobiltelefon, lydopptakene ble automatisk kryptert og direkte sendt til UIO Nettskjema til lagring av data. Dataene mine inneholder ikke sensitive opplysninger som kan identifisere forskningsdeltakerne mine, og har derfor blitt godkjent av NSD innsamlings- og lagringsvalget, se vedlegg 1.

Antall forskningsdeltakere i en fenomenologisk studie må være tilstrekkelig begrenset slik at studien er håndterbar og kan bli skikkelig analysert. Det er viktigere å jobbe grundig med de få forskningsdeltakerne framfor overfladisk med mange. Likevel, antallet må være

stort nok for å få variasjon i responsene (Postholm, 2015, s. 164). I denne studien har jeg vurdert seks forskningsdeltakere som et passende antall. Utvalget er strategisk ved at deltakerne representerer egenskaper som er relevante for problemstillingen. En metode som er brukt i denne oppgaven for å velge ut forskningsdeltakere er snøballmetoden. Metodens fremgangsmåte går ut på at man først kontakter personer som har de egenskapene eller kvalifikasjonene som er relevante for problemstillingen og oppgavens teoretiske perspektiver. Når man da har funnet disse personene, så ber man dem om navn på andre som har tilsvarende egenskaper (Thagaard, 2013, s. 62). I mitt tilfelle så fant jeg først tre forskningsdeltakere som var bekjente av meg. Jeg er selv en kurder og visste allerede om noen som kunne stille. De tre første forskningsdeltakerne mine kjente ikke hverandre og var heller ikke fra samme miljø. Gjennom de tre første forskningsdeltakerne mine fant jeg mine tre neste forskningsdeltakere.

Å finne forskningsdeltakere var ikke like lett som jeg hadde sett for meg. I starten var det flere som ville stille til intervju, men tid var et problem da mange var i jobb og skole. Det var i tillegg flere av de som hadde sagt de kunne stille til intervju som trakk seg i siste liten da de ikke ønsket å være med på intervju grunnet så mye historie som de ikke ønsket å dele likevel.

De seks intervjuene varte mellom førtifem minutter og en time. Tre av intervjuene var fysisk, mens de tre andre ble gjennomført digitalt over kommunikasjonsprogrammet Zoom. Dette på grunn av koronasituasjonen på det daværende tidspunktet, i tillegg til at avstanden mellom meg som intervjuer og forskningsdeltakerne var for lang. Før intervjuene på Zoom startet, ga jeg en forespørsel til forskningsdeltakerne om de var mest komfortable med eller uten kamera. Alle tre sa de helst ville ha uten kamera da dette var mer komfortabelt for dem. Selv om jeg selv hadde ønsket å ha kamera på, så respekterte jeg deres valg og gjennomførte intervjuene uten kamera. Å ha intervjuene over Zoom gikk overraskende bra. Underveis i intervjuene nevnte jeg til samtlige forskningsdeltakere at de måtte si ifra hvis det var noe de syntes var ukomfortabelt å snakke om, men ingen av dem reagerte på noen av spørsmålene, og var derimot veldig åpne og ærlige.

Å møte forskningsdeltakerne fysisk derimot merket jeg raskt var noe helt annet. Intervjuene ble gjennomført på leide rom ved ulike biblioteker. Jeg fikk et ansikt på forskningsdeltakerne, jeg fikk observert dem på en helt annen måte enn forskningsdeltakerne

jeg hadde over Zoom. Med Zoom-forskningsdeltakerne observerte jeg mer måten de snakket på. Tonefall, pauser og blant annet om svarene var med korte eller lange setninger. Med forskningsdeltakerne som møtte opp fysisk kunne jeg observere mer. Ansiktsuttrykkene sa mye. Dersom det ble snakket om noe som var litt sårt, kunne jeg se at opplevelsene og utfordringene som var opplevd var ganske tøffe.

Postholm (2010) hevder pilotintervju er viktig å gjennomføre før den faktiske datainnsamlingen. Pilotintervju er som et testintervju hvor datainnsamleren prøver ut eventuelle spørsmål eller tema i intervjuguiden for å undersøke om det finnes elementer i intervjuet som må gjøres noe med før datainnsamlingen begynner (Postholm, 2010). Under pilotintervjuene vil man finne ut om blant annet rekkefølgen er passelig, om spørsmålene burde endres, men også om man kan bli enda mer bevisst på hvordan man fremstår og formulerer seg som intervjuer.

Jeg gjennomførte ikke pilotintervju og merket at dette har vært en svakhet for datainnsamlingen. Jeg hadde aldri intervjuet noen før det første intervjuet og merket raskt at det var noe helt annet enn jeg hadde sett for meg. Det var enkelte spørsmål fra intervjuguiden som jeg ikke så på som nødvendig å ha med videre etter det første intervjuet. Utenom det fikk jeg veldig mye data. Svakheten var mer hvordan jeg holdt intervjuet. Jeg prøvde å lage en samtale og ikke bare stille spørsmålene direkte. I det andre intervjuet merket jeg en bedring fra min side. Jeg var mye mer trygg med intervjuguiden og hvordan jeg skulle stille spørsmålene og fremstille temaene. Det siste intervjuet var plutselig veldig lett for meg å holde, jeg var blitt så vant til alt, så dynamikken var mye bedre enn i det første intervjuet.

Jeg som intervjuer ville skape et tillitsforhold til forskningsdeltakerne. Det var spesielt viktig for meg å prøve å leve meg inn i forskningsdeltakernes livssituasjon for å kunne formidle deres virkelighetsoppfatning så nær opp til deres egen forståelse som mulig. Selv om nærhet er viktig, måtte jeg samtidig ha distanse for å kunne vurdere forskningsdeltakernes situasjon utenfra. Dette er en balansegang mellom sympati og bekreftelse på den ene siden og kritisk holdning på den andre (Postholm, 2010, s. 161).

5.6 Transkribering og analysestrategi

5.6.1 Transkribering

Kvale og Brinkmann (2015) skriver at at det å transkribere ikke er ukomplisert, men heller en fortolkningsprosess der forskjellene mellom talespråk og skrevne tekster kan skape en rekke praktiske og prinsipielle problemer. Transkribering er et meget tidkrevende arbeid. Det betyr å transformere, å skifte fra en form til en annen (Kvale & Brinkmann, 2015) Jeg transkriberte intervjuene samme dagen intervjuene ble gjennomført. Dette for å få orden og oversikt. Prosessen tok lang tid, og selv om det var krevende, så ga det meg en nødvendig gjennomgang av intervjuene hvor jeg ordrett kunne sette meg inn i resultatene.

5.6.2 Analysestrategi

I innsamlingsprosessen er det viktig å ta hensyn til hvordan forskeren velger å tre frem for å tolke og forstå erfaringene. Postholm (2013) viser til Giorgis begrep empirisk fenomenologi. Målet i fenomenologisk analyse er å kunne klargjøre meningen av alle fenomenene, ikke forklare årsaken bak dem. Giorgis analyse er en todelt prosess. Den første delen kaller han for *den spesifikke beskrivelsen*. Her beskrives fenomenet som er studert på grunnlag av åpne spørsmål som stilles til forskningsdeltakerne. For å prøve å forstå hvilke erfaringer og opplevelser forskningsdeltakerne har opplevd, leser forskeren denne beskrivelsen gang på gang for å komme til kjernen av resultatene. Målet er å kunne finne ut hva erfaringen betyr for personen som har opplevd denne erfaringen ved hjelp av beskrivelsen de gir (Postholm, 2013, s. 44).

Den andre delen kaller Giorgi for *den generelle beskrivelsen*. Forskerens hypotese, teorier og begreper blir et utgangspunkt for å finne essensen i forskningsdeltakernes erfaringer, disse erfaringene er strukturert som meningsfortetting. Essens i denne sammenhengen betyr universelt eller felles. Ifølge Kvale og Brinkmann (2015, s. 232) medfører meningsfortetting en forkortelse av forskningsdeltakernes uttalelser til kortere formuleringer. Lange setninger komprimeres til kortere, hvor meningen i det som er sagt blir gjentatt med få ord. Det er her viktig for forskeren å finne frem hvilke temaer som er mest dominerende i meningsfortettingen slik forskeren tolker det. Videre undersøker man temaene ut fra formålet med forskningen. Man avslutter med å lage et deskriptivt utsagn med de

viktigste temaene og emnene fra intervjuene (Kvale & Brinkmann, 2015). I denne prosessen er målet å finne hva som er felles i opplevelsene av fenomenet, men det er viktig at man holder seg til materialet og ikke beveger seg bort fra materialet ved å generalisere utsagnene til forskningsdeltakerne (Postholm, 2010, s.44).

5.7 Forskningskvalitet i forskningsprosjektet

5.7.1 Reliabilitet og validitet

Reliabilitet og validitet er begreper som er med på å si noe om denne oppgavens helhet. Jeg vil derfor gi en generell innsikt av begge begrepene før jeg videre drar inn ulike faktorer innenfor de ulike begrepene som har vært viktige for måten jeg har valgt å gjennomføre og belyse problemstillingen.

5.7.2 Reliabilitet

Reliabilitet har med forskningsresultatenes konsistens og troverdighet å gjøre. Reliabilitet behandles ofte i sammenheng med spørsmålet om hvorvidt et resultat kan reproduseres på andre tidspunkt av andre forskere. Dette har med om intervjupersonen ville endre sine svar i et intervju med andre intervjuer (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 276).

I forskningen spiller reliabilitet en viktig rolle i alle ledd, alt fra innsamlingsprosessen til selve analysen. Med dette så er det viktig at man for eksempel ikke stiller ledende spørsmål, men at man i tråd med fenomenologien er åpne og frempå i møte med deltakerne. Reliabilitet i fenomenologiske intervjuer kan påvirkes av flere faktorer. Forskningsdeltakerne kan snakke ufrivillig om sensitive temaer som ofte kan være tungt å snakke om. Flere kan ha behov for en positiv selvrepresentasjon da de kanskje kan ha en tendens til å huske positive saker og undertrykke de negative. Pålitelighet kan også bli svekket i situasjoner der intervjueren og forskningsdeltakeren bruker språk og begreper på forskjellige måter, slik som mellom voksen og barn (Postholm, 2010, 2. 170).

I mitt tilfelle hadde jeg allerede gått inn med en antakelse om hva jeg kom til å få svar på gjennom intervjuene. Jeg var allerede klar over at jeg kom til å få inn informasjon om flere ulike utfordringer blant de kurdiske ungdommene. Dette har med at jeg selv er en kurder og har opplevd mitt og sett hva andre rundt meg også har opplevd og erfart. Det var derfor viktig for meg å stille de riktige spørsmålene og lage en atmosfære som gjorde at forskningsdeltakerne følte seg komfortable.

Som tidligere nevnt så var forskningsdeltakerne som stilte til intervju veldig åpne. Før intervjuene faktisk startet åpnet jeg opp for en dialog hvor fokuset var å få dem komfortable. Jeg ønsket ikke å gå rett over på intervjuguiden, så jeg starten en kort samtale hvor fokuset var å bli litt kjent. Etter hvert som intervjuene startet, var det flere av forskningsdeltakere som nevnte at de følte en trygghet og at de aldri hadde fortalt noen andre enn meg hele deres historie. Jeg ga forskningsdeltakerne rom for å snakke så lenge de ville slik at de kunne ha god tid til å reflektere og ta pauser. Forskningsdeltakerne snakket om sårbare og personlige temaer. Det var min rolle som intervjuer å da være ydmyk og en god lytter. Jeg opplevde dette som veldig vellykket.

5.7.3 Validitet

Ifølge Kvale og Brinkmann (2015) dreier validitet seg om vedrørende en metode er egnet til å undersøke det en skal undersøke - med andre ord studiens gyldighet. Det blir vanligvis definert som en uttalelser sannhet, riktighet og styrke. En valid slutning er korrekt utledet fra sine premisser. Validitet i kvalitativ forskning er mer avhengig av mangfoldet i informasjonen og forskerens evne til å analysere, framfor utvalgets størrelse (Postholm, 2010, s.163). Som intervjuer ønsker man å bringe fram sannsynlig eller troverdig kunnskap.

Med validitet undersøker man om studien har gitt svar på det man ønsker å undersøke. Jeg valgte å benytte meg av semistrukturerte intervju med intervjuguide som verktøy, og dette fordi jeg ville forsikre meg om at de ulike temaene som skulle undersøkes var med for å belyse problemstillingen. I oppgaven er validiteten avhengig av at spørsmålene er relevante. Spørsmålene i et fenomenologisk studie skal ikke forveksles med empiriske studier som

søker årsakssammenhenger eller teoretiske forklaringer (Van Manen, 2016). Som en intervjuer bør man gå kritisk gjennom tolkningene. Sett at intervjueren er utenforstående eller i motsatt fall at intervjueren er direkte tilknyttet det miljøet som studeres, vil ha en stor betydning for den forståelsen intervjueren utvikler gjennom prosjektet. Jeg har gjennom prosessen redegjort for mine valg. Oppgavens troverdighet blir knyttet til hvordan jeg med bruk av metoden og analysen kan formidle forskningsdeltakernes subjektive opplevelser og erfaringer.

Når man ønsker å studere noe, så er det nødvendig å gjøre de teoretiske begrepene målbare, og med dette menes det at man må operasjonalisere dem. Begrepsvaliditet kommer inn her. Hvordan man operasjonaliserer begrepene har stor betydning for slutningene som kan trekkes på grunnlag av data. Kleven, Tveit og Hjordemaal (2011, s. 86) beskriver begrepsvaliditet som den grad av samsvar mellom begrepet slik det er definert teoretisk, og begrepet slik vi lykkes med å operasjonalisere det. Det man spør om i intervjuet må reflekteres gjennom de teoretiske begrepene som brukes. Det er ikke nødvendig å dekke alt innholdet i det teoretiske konseptet, men spørsmålene som stilles må være representative for teorien som brukes (Gall, Gall & Borg, 2007).

Under intervjuene brukte jeg teoretiske begreper som blant annet identitet, kultur, religion, rasisme, integrering, forskjellsbehandling, samfunn, og sosialisering. Forskningsdeltakerne hadde forståelse for hva det var jeg ville frem til med de ulike spørsmålene og ga meg svar på akkurat det jeg ønsket. Dette ga en høy grad av begrepsvaliditet. Jeg kunne underveis komme med oppfølgingsspørsmål som blant annet “kan du utdype dette?” , “hvordan ville du sagt det annerledes?” og “på hvilke måter?” der hvor de kunne forklare litt uklart.

5.8 Etiske vurderinger og betraktninger

Etikk har grunnleggende betydning for intervjuforskningen; den svekker seg utover etiske regler og omfatter også bredere områder som etisk og sosial politisk usikkerhet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 38). I all forskning må man være observante på de etiske aspektene. Det er to etiske elementer som er svært viktige og må oppfylles ved ethvert

forskningsprosjekt. Det første elementet er at deltakerne skal være frivillige, mens det andre elementet er at forskningsdeltakerne skal kunne sikres anonymitet (Tangen, 2010). Kvale & Brinkmann hevder at det oppstår etiske problemer i intervjuforskningen, spesielt på grunn av de avanserte forholdene som er forbundet med å “utforske menneskers privatliv og legge beskrivelsene ut i det offentlige”. Det er viktig at man tar hensyn til de etiske problemene fra begynnelsen av undersøkelsen til den endelige rapporten foreligger (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 97).

I begynnelsen av undersøkelsen, sendte jeg ut samtykkeskjema til alle forskningsdeltakerne gjennom mail der de fikk informasjon om at deltagelsen var frivillig og at de ville være helt anonyme. I samme mail ble det forklart hva som var formålet med undersøkelsen og hvilke institusjoner som hadde tilknytning til den, dette var blant annet at de når som helst kunne trekke seg uavhengig grunn. I tillegg ble det informert om at det kun ville være jeg som hadde tilgang til svarene, og at de ville bli slettet ved avslutningen av prosjektet.

Kvale og Brinkmann (2015, s. 35) fremhever at et forskningsintervju er fullt av etiske problemstillinger. Den informasjonen en får gjennom et forskningsintervju, avhenger av relasjonen mellom forskeren og forskningsdeltakeren, og som forsker var jeg bevisst på å skape et trygt rom der forskningsdeltakerne kunne snakke fritt. Kravet om konfidensialitet er et grunnprinsipp for en etisk forsvarlig forskningspraksis. Med konfidensialitet må intervjueren hindre bruk og formidling av informasjon som kan skade enkeltpersoner det studeres på (Thagaard, 2013, s.28).

For å unngå at forskningsdeltakere skal kjennes igjen med navn så har jeg gitt dem egne navn som er typisk kurdisk, det vil gjøre det umulig å kjenne dem igjen da det er såpass mange som heter det samme. Når det kommer til foreldrene til forskningsdeltakeren bruker jeg istedenfor mor og far, “foreldre/ne” eller “forelder 1” og “forelder 2”. Hvem som er forelder 1 eller 2 kan ikke gjenkjennes da de ikke gis noe beskrivende forklaringer utseendemessig, men mer levemåte. Forelder 1 kan være mor hos en av forskningsdeltakere, mens hos en annen forskningsdeltaker kan forelder 1 være far, så tallene representerer ikke det samme hos alle deltakerne. Foreldrenes ulike levemåter har vært med på å påvirke forskningsdeltakernes opplevelser, og derfor ønsker jeg å benytte meg av forelder 1 og forelder 2. Dette fant jeg ut var den beste løsningen for å bevare personvernet. I tillegg så nevner jeg ikke det spesifikke

årstallet forskningsdeltakerne eller foreldrene kom til Norge, jeg bruker “siste halvdel” eller “første halvdel” av det tiåret de kom til Norge.

Hvorfor jeg valgte aldersgruppen 20-25 år har med at jeg i utgangspunktet tenkte at ungdommene i denne alderen hadde opplevd mer og var mer åpne for å snakke om livsopplevelsene sine. Jeg vil tro at å intervju 14-18-åringer ikke ville gitt samme utdypende svar som hos 20-25-åringer. Forskningsdeltakerne nevnte alle at de i den alderen de var i nå var mer trygge på den de er, og har lært mer om deres opplevelser gjennom livet.

I kapittel 5.5.2 hvor jeg snakker om gjennomføringen av intervjuene nevner jeg noen som trakk seg fra intervju i siste liten. Selv om forskningsdeltakerne som ble intervjuet var åpne, var ikke de som trakk seg klare for å åpne seg opp på samme måte. Dette var fordi det var sårt for dem, og de ønsket ikke å minne seg selv på den siden av seg selv. Dette var selvfølgelig respektert.

I samme kapittel 5.5.2 om gjennomføringen av intervjuene, nevner jeg i tillegg at jeg har benyttet meg av snøballmetoden. Det startet med 3 bekjente forskningsdeltakere som ikke kommer fra samme nettverk eller miljø, og gjennom dem fikk jeg 3 nye forskningsdeltakere. Thagaard (2013) hevder at et problem med snøballmetoden er at utvalget kan komme til å bestå av personer innenfor samme nettverk eller miljø. For å motvirke dette kan vi i utgangspunktet kontakte personer som er knyttet til ulike miljøer, og gjennom dem finne nye forskningsdeltakere. Utvalget blir da å bestå av personer fra ulike nettverk og miljøer (Thagaard, 2013 s. 62). Dette gjorde jeg bevisst for å holde på personvernet.

Kapittel 6: Den spesifikke beskrivelsen

I dette kapitlet vil jeg presentere det empiriske datamaterialet i tråd med analysemetoden beskrevet i kapittel 5.6.2. Jeg vil på en mest mulig fordomsfri måte legge frem forskningsdeltakernes forklarte erfaringer og opplevelser av fenomenet jeg undersøker. Selv om denne beskrivelsen er fordomsfri så er den satt opp med de følgende overordnede områdene fra intervjuguiden. Det starter med en kort beskrivelse med alder og når forskningsdeltakerne/foreldrene kom til Norge, eksempler på opplevelser som har ført til en opplevelse av å leve i to verdener, når de følte seg mest og minst norsk, sosiale omgangskretser, hjemland og rasisme/konflikter.

De seks forskningsdeltakerne hadde både varierende, men også like mange opplevelser rundt fenomenet. Rekkefølgen de er representert er helt tilfeldig og jeg har valgt å presentere deltakerne en og en, og dette for å få en unik individuell opplevelse av deres møte i det norske samfunnet som kurdisk ungdom. Dette gjør jeg før jeg videre i analysen av materialet vil finne essensen i forskningsdeltakernes erfaringer i den generelle beskrivelsen og gå mer i dybden.

6.1 Gulnaz

Gulnaz er en 22 år gammel kurdisk kvinne født i Norge. Gulnaz sine foreldre kom til Norge i både første halvdel og siste halvdel av 1990-tallet. Gjennom oppveksten vokste ikke Gulnaz opp med noe religion, men den kurdiske kulturen derimot var der til en viss grad da forelder nr. 1 alltid har hatt en tilknytning til den. Forelder 2 har aldri hatt en sterk tilknytning til den kurdiske kulturen og har ikke tatt noe særlig del i den.

Gulnaz har opplevd å leve mellom to verdener. Hun har stått mellom den norske og den kurdiske kulturen. Hun har fra tidlig alder aldri følt at hun har passet helt inn noen steder. Hun har møtt utfordringer i både sosiale settinger og i skolen.

“ ...da jeg var liten vokste jeg opp på et sted hvor det for det meste kun er norske folk, og da har jeg hatt vanskeligheter med å kunne finne meg selv på den måten at jeg ikke har følt meg helt norsk, men så har jeg ikke følt meg helt utenlandsk heller. Jeg tror det kommer fra at mine foreldre har vært litt dårlige til å hjelpe meg med å finne det fordi de kanskje også har mistet det i en alder de og siden de kom til Norge i en ung alder”

Selv om Gulnaz den dag i dag fortsatt føler på et skille mellom den kurdiske og norske kulturen så har hun funnet ut mer om seg selv og hvem hun er. Hun forklarer at hun er mye mer komfortabel den dag i dag enn da hun var yngre. Grunnen til dette er fordi hun vet mer om bakgrunnen sin.

“...som yngre var jeg veldig forvirret. Foreldrene mine var ikke så flinke til å lære meg om kulturen og hvor jeg egentlig er fra.”

Gulnaz ga uttrykk for at hun følte seg mer norsk som yngre og spesielt rundt sine utenlandske venner. De utenlandske vennene hennes kom fra familier hvor det ble fulgt mer kultur og religion enn det Gulnaz selv har hatt i sitt eget hjem. I motsetning til at hun følte seg mest norsk med sine utenlandske venner, så følte Gulnaz seg minst norsk rundt sine norske venner.

“...med de norske vennene mine kan jeg føle meg litt sånn “sånn her er jeg ikke”, og da blir det igjen en krasj og da føler jeg meg minst norsk.”

Dersom noen stiller Gulnaz spørsmålet “hvor er du fra?” så svarer hun Kurdistan. Å si at hun er norsk vil hun ikke.

“...jeg føler at om jeg sier jeg er norsk så vil jeg ikke bli akseptert som en norsk, så det er mer riktig for meg å si jeg er kurder enn norsk”

Selv om Gulnaz er født og oppvokst i Norge så har hun besøkt Kurdistan flere ganger. Gulnaz forklarer sine opplevelser i Kurdistan som utfordrende selv om det er rundt hennes folk. Hun forklarer at det handler mer om at livssituasjonen og levemåtene i Kurdistan er annerledes.

“...jeg har følt meg som en innvandrere i Kurdistan, men det gjelder jo her i Norge også. Jeg blir jo alltid minnet på her i Norge at jeg er annerledes. I Kurdistan så har jeg følt meg litt annerledes selv om jeg har vært rundt mitt folk med samme kultur.”

Hun forklarer videre at det har en sammenheng med oppdragelsen hun har fått i Norge. Hun har hatt foreldre som har vært veldig integrerte, så å reise til Kurdistan hvor det er mye kultur og religion har vært en krasj.

Som en minoritet opplever man ikke bare konflikter mellom kulturen man tilhører og den norske kulturen, men man opplever konflikter med andre minoriteter med andre kulturer. Gulnaz forteller at hun ofte får høre at Kurdistan ikke er et land, og dette spesielt fra tyrkere. Det er alltid mange misforståelser og Gulnaz mener dette er hovedgrunnen til mange av konfliktene.

6.2 Bahar

Bahar er en 24 år gammel kurdisk kvinne født og oppvokst i Norge. Foreldrene til Bahar kom til Norge i siste halvdel av 1990-tallet. Gjennom oppveksten var det ikke noe fokus på religion, men den kurdiske kulturen har vært mer sentral. Forelder 1 bryr seg mer om kulturen enn forelder 2.

Følelsen av å leve mellom den kurdiske og norske kulturen i Bahar sitt liv har båret fram mange utfordringer. Hun har opplevd utfordringer i hjemmet, i sosiale settinger, i skolen og blant annet rasisme. Hun har levd i et skille mellom to verdener. Det ene har vært i hjemmet hvor hun har følt at hun har levd opp til foreldrenes forventninger, mens det andre har vært utenfor hjemmet hvor hun har følt seg mer fri og hatt muligheten til å kunne være mer seg selv.

“...utfordringene var verre da jeg var yngre, men i dag er foreldrene mine mer integrerte. Før så var de for eksempel mer strenge på når jeg kom hjem, men de bryr seg ikke

nå. Jeg har eldre søsken som fikk gjennomgå det mye strengere enn det jeg hadde fordi alt var så nytt for dem fra hvordan det er i Kurdistan.”

Bahar følte hun aldri passet inn noen steder som yngre. Hun har både hatt norske og utenlandske venner, men den dag i dag har hun flere utenlandske venner, og dette fordi hun føler hun kan relatere seg mer til dem. Mange av de utenlandske vennene har hatt det mye strengere i hjemmet enn Bahar og det har gjort at hun ofte har følt seg mer norsk rundt dem. Når hun har vært med sine norske venner, har hun følt seg mindre norsk.

Det har vært flere ting som ikke har vært tillatt i hjemmet, men som har vært og er normaliserende utenfor hjemmet blant alle andre. Eksempler på dette er alkohol og innetid. Dette var et stort problem og Bahar opplevde og kjente på dette særlig i russetiden. Alkohol var aldri tillatt i hjemmet og i russetiden måtte hun snike seg ut for å kunne feste med alle de andre fra skolen.

Det er 10 år siden Bahar var i Kurdistan, men hun husker fortsatt veldig godt hvordan hun opplevde å være der.

“...jeg føler meg ikke hjemme der, jeg har ikke noe kontakt med noen av familiemedlemmene mine der heller. Jeg har tatoveringer, noe som er helt forbudt i Kurdistan. Da jeg har vært der så har jeg kunnet gå i hva jeg vil innenfor hjemmet, men ikke utenfor.”

Uavhengig av om Bahar har vokst opp litt strengt hjemme så er det ikke vært på samme måte som det er i Kurdistan. Etter å ha vært i Kurdistan, har hun fortsatt ikke funnet et sted hvor hun føler hun passer inn. Hun forklarer at hun føler seg mer hjemme i Norge samtidig som hun egentlig ikke gjør det. Foreldrene til Bahar har med årene fått mer forståelse for hvordan livet i Norge er, så den dag i dag drikker hun blant annet alkohol og trenger ikke å ha noe innetid når hun er hjemme.

Når Bahar får spørsmålet “hvor er du fra?” så forklarer hun at flere ofte ikke har gode intensjoner når de spør, så når det er norske som spør så sier hun Norge. Dersom noen andre minoriteter spør svarer hun “kurder fra Iran”.

Rasisme og forskjellsbehandling har også vært noe Bahar har opplevd. Det har ikke skjedd på daglig basis, men de ulike hendelsene som har oppstått har vært nok til at de har preget henne. Forskjellsbehandling er noe hun følte på spesielt i videregående skole hvor hun og en annen var de eneste minoritetene.

Når det kommer til konflikter med andre kulturer så har Bahar opplevd flere ganger at det har blitt påpekt at Kurdistan ikke er et land. Hun sier det er det som er hovedgrunnen for mange av konfliktene. Da Bahar var yngre ville hun ikke si at hun var fra Kurdistan, så hun sa heller at hun var fra Iran for å unngå å høre at hun ikke var fra et land.

6.3 Diana

Diana er en 20 år gammel kurdisk kvinne som er født og delvis oppvokst i Norge. Hennes foreldre kom til Norge slutten av 1980-tallet og slutten av 1990-tallet. Diana har vokst opp i et hjem hvor både religion og kultur har vært viktig. Gjennom hele livet har hun følt på et sterkt skille mellom den norske og den kurdiske kulturen - hun føler fortsatt på det den dag i dag. Hun har opplevd mange utfordringer i skillet mellom den kurdiske og norske kulturen. Det har vært en konflikt med det livet hun lever hjemme med strenge rammer og det livet hun lever utenfor hjemmet.

“Gjennom hele oppveksten har jeg følt at jeg ikke tilhører noen sted, altså i både Kurdistan og Norge. Jeg har vokst opp her, men føler ikke at norske folk aksepterer meg for den jeg er fordi jeg enten er muslim eller fordi jeg kommer fra Kurdistan som ikke er et land.”

Som yngre brukte Diana hijab, men mot hennes ønske. Det var foreldrene hennes sitt ønske. Som 18-åring satte Diana ned foten og tok en samtale med foreldrene hvor hun sa hun ikke ønsket å bruke hijab lenger. Dette ble ikke tatt godt imot med det første, men siden hun var blitt litt eldre så var det hennes valg. I perioden hun brukte hijab opplevde hun mye mer rasisme enn når hun valgte å ta den av.

“... jeg husker veldig godt fra da jeg brukte hijab at jeg alltid tok det av meg rett før jeg gikk inn i skoleområdet. Jeg var mer åpen og var mer meg selv, mer komfortabel, men med en gang jeg kom hjem så var jeg en helt annen person.”

Som 11-åring bestemte foreldrene til Diana seg for at de skulle flytte tilbake til Kurdistan. Som et barn var dette veldig tungt for Diana. Hun brukte over et år på å føle seg hjemme der, men med tiden følte hun seg mer hjemme i Kurdistan enn i Norge. Der levde alle likt med samme kultur, språk og religion så hun følte ikke at hun trengte å skjule noe for foreldrene som hun måtte i Norge. Etter noen år flyttet hun og familien tilbake til Norge på grunn av krig. Før de flyttet hadde de sterke ressurser i Norge, men de solgte huset og alt de eide i Norge før de flyttet. Da de kom tilbake hadde de ikke de samme sterke ressursene.

“...jeg er veldig sikker på at om jeg hadde vært født og oppvokst i Kurdistan så hadde jeg fortsatt gått med hijab, jeg hadde nok ikke studert og hadde nok vært gift og hatt barn. For 10 år siden da jeg flyttet dit så var det ikke akkurat noe sterkt kvinnesyn.”

Diana er veldig glad for at hun bor i Norge den dagen i dag uavhengig av utfordringene hun møter. Hun forteller meg om to bestevenninner av henne hvor den ene er kurdisk og den andre norsk.

“...når jeg er med den kurdiske bestevenninnen min så forstår hun mer min situasjon og hvordan jeg har det fordi hun kan relatere til enkelte ting. Når jeg forteller min norske bestevenninne om min familiesituasjon så forstår hun lite og sier at jeg må komme meg ut fra hjemmet.”

Diana forklarer videre at hun forstår at det ikke er lett for folk utenfra kulturen å forstå hva det er man egentlig går gjennom, men at det i seg selv sier nok om hvor mange og vanskelige utfordringer man må håndtere i hverdagen. I tillegg har hun aldri følt seg helt norsk. Hun har alltid hørt fordommer som at hun kommer fra Kurdistan. Diana har blant annet opplevd konflikter med andre kulturer, men kun fordi de påpeker at Kurdistan ikke er et land.

Gjennom skoleårene fikk Diana mye støtte fra skolen, de forsto at Diana ikke hadde det lett hjemme, så hvis hun kom for sent eller plutselig begynte å gråte så var de allerede klar over hvorfor. Hun fikk tett og god oppfølging.

6.4 Merwan

Merwan en 25 år gammel mann som kom til Norge som 10-åring sammen med sine to foreldre i første tiår av 2000-tallet. Merwan sier han personlig kun følger kulturen, men at hans foreldre følger både kultur og religion. Å komme til Norge var en stor forandring for Merwan. Å se et land med så mange ressurser og muligheter var helt uvirkelig, men han merket allerede tidlig at det var et stort skille mellom det som skjedde i hjemmet og det som skjedde utenfor hjemmet. Den dag i dag føler han seg ikke like velkommen som han gjorde i yngre alder.

“...det forventes at jeg skal være en person hjemme også er jeg en annen når jeg er ute. Det har aldri vært akseptabelt å være den jeg er utenfor hjemme i hjemmet. Til og med tanker og meninger man har burde man holde for seg selv.”

Selv om Merwan er stolt over kulturen og verdiene sine, så opplever han å være mer norsk med tanke på måten han lever på. Han har både norske venner og venner med minoritetsbakgrunn, men bruker mer tid med sine utenlandske venner enn sine norske venner da han føler seg mer forstått. Han har veldig få kurdiske venner da han mener han ikke kan relatere så mye til dem siden han føler seg mer norsk rundt dem. Merwan bruker uttrykket at han har blitt kastet rundt som en ball mellom den kurdiske og den norske kulturen. Han føler ikke han passer inn noen steder. Han lever opp til familiens forventninger samtidig som han vil leve sitt liv og gjøre det som gir ham frihet. Han føler seg mer norsk og sier han har de norske verdiene når det kommer til etikk og holdninger, men samtidig vil han alltid føle seg som en kurder. Det han har opplevd vil han ikke at sine barn i fremtiden skal oppleve. Han ønsker å være mer forståelsesfull enn det foreldrene hans har vært.

Merwan har ikke opplevd noe særlig forskjellsbehandling i skolen, men sier han har opplevd det i jobbsammenhenger. Dette gjelder også rasisme. Han har opplevd flere scenarier med rasisme. Han mener det er urettferdig å bli behandlet så annerledes av andre rundt han. Han prøver sitt beste med å passe inn, men føler seg ikke godtatt.

Å havne i konflikter med andre kulturer har Merwan opplevd. Han forteller at det handler om at de påpeker at Kurdistan ikke er et land, *“...folk får en fremstilling om at kurdere er svake fordi de ikke har land, men de vet jo ikke bakgrunnen for hvorfor vi ikke har et land.”*

6.5 Ferzan

Ferzan er en 25 år gammel kurdisk mann som i siste halvdel av 1990-tallet kom til Norge med sine foreldre. Gjennom oppveksten har Ferzan vokst opp med både kultur og religion. Han forteller at det den dag i dag er mer modernisert, men at gjennom sin egen oppvekst så var det mye fokus på kultur og religion.

Ferzan har opplevd flere utfordringer ved å stå mellom den kurdiske og norske kulturen. Han har gjennom hele livet levd i to ulike verdener, og dette selv den dagen i dag. Han er gift og viser ikke sin egen kone hvem han egentlig er. Både foreldrene og hans kone er veldig religiøse. Mer religiøse enn det Ferzan selv er. Han vokste opp med strenge foreldre og måtte lyve om nesten alt for å kunne leve det livet han selv ønsket utenfor hjemmet. Han har blant annet reist til utlandet med venner og løyet om hvor han har vært for at de ikke skal skjønne at han er på “fylletur”.

Ferzan forteller at han aldri har fått leve det livet han selv har ønsket. Han føler han ikke får uttrykt seg på samme måte i hjemmet som han ville gjort utenfor hjemmet med andre. Han har flere ganger reagert aggressivt og i sinne på enkelte ting hjemme hos foreldrene og med kona som han vanligvis ikke ville reagert på utenfor.

Som yngre hadde Ferzan nesten bare norske venner, men med årene har det blitt flere utenlandske venner, og dette fordi han føler seg mer forstått med tanke på bakgrunnen hans.

“...jeg ser på Norge som mitt hjemland. Jeg sier at jeg er kurder som regel. Jeg er stolt av å være kurder og jeg stolt av å være i fra Kurdistan, men jeg kunne aldri bodd der fast nå med tanke på situasjonen der. Hvis jeg skal tenke på hvor jeg føler meg mer hjemme så blir det jo Norge.”

Ferzan har vært i Kurdistan flere ganger og følt seg hjemme der til en viss grad. Han føler han blir sett på som en minoritet uansett hvor han er. I Kurdistan behandles han ulikt fordi han kommer fra Norge, og i Norge blir han behandlet ulikt fordi han kommer fra Kurdistan. Han påpeker at å være i Kurdistan i en måned alltid har vært nok. Å være rundt mennesker som har samme kultur og språk forteller han er en lettelse. Selv om han har følt på en lettelse i Kurdistan, så har Norge alltid vært det han ser på som sitt hjemland, og dette fordi han kom til Norge som ettåring og har vokst opp her.

I skolen følte Farzan på flere ulikheter. Han opplevde å aldri passe inn. Dette følte han på gjennom kontakt med både lærerne og medstudentene sine.

“... i gymtimene hvor det skulle deles opp i lag, og det var ofte lærerne som delte opp i lag. Jeg var sjeldent på det norske laget for å si det sånn. Det var sjeldent jeg fikk være med de jeg ville være med. Det gjorde ikke at jeg følte meg inkludert, men mer ekskludert.”

Farzan prøvde flere ulike idretter som yngre, men følte seg igjen ikke velkommen. Han ble ofte satt på benken og følte seg ikke hørt. Dette gjorde at han i tidlig alder ga opp idrett.

“...en ting jeg aldri vil glemme er transporten til alle kampene, dette gjelder i både fotball- og håndballkampene. Jeg måtte alltid komme meg til og fra kampene alene, jeg var jo bare et barn. Foreldrene mine jobbet hele tiden så de kunne jo ikke kjøre meg. Jeg måtte enten mase meg til å kunne sitte på med noen eller så måtte jeg ta buss eller tog selv om det åpenbart var plass i flere av bilene som kjørte til kampene. Jeg ble til slutt så mye ekskludert at jeg ikke turte å spørre en gang.”

Rasisme er noe Ferzan har opplevd mye gjennom oppveksten, men han forteller at det oppsto mer i yngre alder. I skolen, i idretten og generelt i andre settinger har han opplevd å føle seg utenfor. Han ble kalt masse stygt og ble ofte minnet på at han ikke var norsk. Dette gikk alltid inn på Ferzan og det gjorde at han kunne bryte ut med å være fysisk.

6.6 Arez

Arez er en 25 år gammel kurdisk mann som er født og oppvokst i Norge. Foreldrene til Arez kom til Norge i både siste halvdel av 1980-tallet og siste halvdel av 1990-tallet. Han beskriver seg selv som en norsk-kurder. Han har vokst opp i et hjem hvor det har vært fokus på religion og kultur, men personlig følger ikke Arez religion eller kultur.

Gjennom hele livet har Arez vokst opp i naboerområder hvor det kun er norske. Han opplevde å leve med to identiteter. I hjemmet var det kurdisk kultur og kurdisk språk, mens utenfor hjemmet var alt bare norsk. Selv om foreldrene til Arez har vært integrerte på noen områder, har det fortsatt vært andre ting som har påvirket identiteten til Arez. Han beskriver det som at han har levd i to verdener, men at det var på sitt verste i yngre alder.

“...russetiden er et godt eksempel for foreldrene mine likte ikke at jeg deltok på alle de arrangementene som var. Jeg deltok på noe av det, men det var veldig mye jeg ikke deltok på fordi jeg ikke ville skuffe foreldrene mine.”

Alkohol var ikke tillatt i hjemmet før Arez ble 18 år. Selv om han i dag er 25 år kjenner han fortsatt på at han ikke tør å drikke hjemme foran foreldrene sine, spesielt moren.

“...da jeg var yngre skulle jeg aldri drikke alkohol, ikke få meg kjæreste og jeg skulle liksom være en god muslim for det var jo det jeg ble lært av foreldrene mine. Men etterhvert som jeg møtte på andre minoriteter og kurdere som gjorde mye av det jeg ble lært at jeg ikke skulle så åpnet jeg meg opp for å utforske mer og være mer åpen for ting.”

Arez forteller at han opplever at i den kurdiske kulturen lever man opp til hva alle andre tenker å syntes enn det man faktisk har lyst til selv. Som alle andre kulturer så er kurdere veldig opptatt av å snakke om alle andre og hva de gjør.

Når det kommer til venner så hadde Arez kun norske venner frem til videregående, men med årene har Arez fått seg flere utenlandske venner.

“...Jeg har alltid følt meg mer hjemme og forstått hos de utenlandske vennene mine, for på barneskolen kjente jeg veldig på det at jeg var ulik fra alle de andre. I dag føler jeg at det er en god miks vil jeg si.”

Når det kommer til hjemland så har Norge alltid vært Arez sitt hjemland selv om han sier han er fra Kurdistan. Arez har vært i Kurdistan flere ganger, men aldri følt seg ordentlig hjemme der. Som kurder finnes det mange ulike fysiske trekk. Mange har blå og grønne øyne, med generelt lyse trekk, mens flesteparten har brune øyne og generelt mørke trekk. Arez har en blanding og ser ikke ut som en “typisk” kurder med mørke trekk.

I skolen har Arez opplevd å ikke passe inn blant de andre elevene. *“..Jeg ble jo kalt Mulla Krekar på barneskolen fordi jeg var den eneste utlendingen.”* Han opplevde også å bli satt utenfor av lærerne. Som barn skjønte ikke Arez hvorfor han ble forskjellsbehandlet, men med årene skulle han ønske han skjønte mer og gjorde noe med det.

Når det kommer til rasisme så har ikke Arez opplevd like mye rasisme som mange andre minoriteter.

“...jeg vil tro jeg har opplevd mindre rasisme enn andre utlendinger fordi jeg har lysere hud og generelt lysere trekk så jeg ser ikke ut som en skikkelig utlending. Jeg er jo i tillegg født og oppvokst i Norge og kan språket veldig godt, så det er ikke mange som har lagt merke at jeg er utlending med mindre de har hørt navnet mitt, sett meg med foreldrene mine eller snakket kurdisk for da kan jeg ha opplevd å få noen rare blikk.”

Kapittel 7: Den generelle beskrivelsen

I dette kapitlet gjør jeg rede for den generelle beskrivelsen som tar for seg starten av tolkningen, med andre ord selve analysen av det empiriske datamaterialet med bakgrunn i den spesifikke beskrivelsen. I den spesifikke beskrivelsen avdekkes ulike temaer som er avgjørende og definerende for de kurdiske ungdommenes møte i det norske samfunnet. Den generelle beskrivelsen dekker de samme temaene, da jeg ser på det som viktig i analysen med et dypere innsyn. Temaene er delt opp med egne overskrifter, og under hvert tema presenterer jeg ungdommenes beskrivelser i form av meningsfortettinger og sitater. Jeg presenterer det slik da det vil vise frem til essensen av deres ståsted og den samlede erfaringen.

7.1 Forskningsdeltakernes opplevelse av å leve i to verdener

Resultatene fra datamaterialet fikk frem mye av det jeg har hatt et ønske å fremme, og i den sammenheng har alle forskningsdeltakerne gitt uttrykk for å ha levd i to verdener som består av den kurdiske og den norske kulturen. De gir spesielt uttrykk for å ha opplevd dette særlig i yngre alder.

Felles for forskningsdeltakerne så vokste de alle opp i områder hvor det var flere norske. Bahar forteller at det å vokse opp rundt norske gjorde det vanskelig for henne å kunne finne seg selv. Hun følte seg verken helt norsk eller helt kurdisk. Bahar ga uttrykk for at det har vært veldig vanskelig å leve mellom to verdener. Det har for Bahar som de andre vært en utfordring å ikke kunne vise sitt fulle “jeg” i hjemmet. Hun forklarer det slik:

“...Jeg føler jeg har levd i to verdener. Da jeg var utenfor hjemmet var jeg rundt mye grønt og natur, men så kom jeg hjem til iranske tepper og kurdisk språk og mat”. (Bahar)

Forskningsdeltakerne har opplevd en følelse av å ikke tilhøre noen steder, og dette har påvirket hvordan de har trådt inn i ulike settinger. Noen har blant annet reagert aggressivt slik Ferzan gir uttrykk for at han har gjort, dette fordi han ikke har fått uttrykt seg slik han har ønsket. Andre har løyet for å få den friheten til å gjøre det de selv vil. Diana er blant en av de som i en alder av tjue år fortsatt må lyve til sine foreldre. Hun forklarer det slik: “...jeg må

alltid lyve til foreldrene mine om hvor jeg er fordi jeg ikke tør å si hvor jeg skal eller hva jeg gjør. Rett og slett fordi jeg er redd for deres reaksjoner.” Videre forklarer hun:

“...jeg kan beskrive livet mitt som et Hannah Montana liv. Selv den dagen i dag føler jeg at jeg lever i to verdener. Jeg er ikke 100% meg selv enda. På skolen og med venninne mine er jeg meg selv og den jeg vil være, men med en gang jeg drar hjem til foreldrene mine så er jeg en helt annen person“.

Gjennom intervjuene forklarer flere av forskningsdeltakerne at det har vært mye løgn i oppveksten. Løgn har vært deres måte å kunne få friheten sin på. Ferzan forteller at han flere ganger har måtte lyve til sine foreldrene om hvem han var med i barndommen og at han, *“...per dags dato så kan jeg den dagen i dag si at jeg føler at jeg lever et dobbeltliv. Det er ikke bevisst, og ikke sånn at jeg vil det, men det skjer fordi jeg prøver å balansere det livet jeg har her i dag kontra det livet jeg har med min kone”*. Han forteller videre at han giftet seg tidlig og at hans kone alltid har vært religiøs, i samme grad som hans foreldre. Han beskriver følelsen av å leve mellom to verdener som slitsom da han må være to forskjellige personer og ha en maske på når han gjør ting utenfor hjemmet som ikke ville vært akseptert i hjemmet. Han forteller videre at han flere ganger har måtte lyve til sine foreldrene om hvem han var med i barndommen, men også den dag i dag. Ferzan kan si til sine foreldre og kone at han er på jobb, men så tar han egentlig en øl med vennene sine, og dette fordi hans foreldre og kone er veldig religiøse og ikke aksepterer alkohol.

“...den personen jeg er ute er den personen som er meg selv, den personen jeg alltid har vært når jeg er ute. Den personen jeg er når jeg er utenfor hjemmet er jo den personen jeg egentlig er, det er den frie versjonen av meg.” (Ferzan)

Som nevnt tidligere så har Ferzan gitt uttrykk for at han har reagert aggressivt overfor kona og familien da han ikke har fått vist sitt fulle “jag”. Han viser til et eksempel hvor han i snart fem år har røyket hasj, det tok han tre år og åtte måneder for han å fortelle sin kone om det. Før hun fant ut av det, gjorde Ferzan alt for å skjule det. Han forteller at han brukte hansker mens han røykte så det ikke skulle lukte fra fingrene, i tillegg til at han alltid hadde med seg parfyme, tannkrem og tannbørste. Han ville gjøre alt for å unngå at hun skulle finne ut av det og dette fordi han var redd det ville såre henne. Dagen konen til Ferzan fant ut av at han røyket hasj, var på en biltur på vei til utlandet. Ferzan åpnet vinduet og tente en røyk.

Han forteller at det var slik han “fortalte” henne om det, ved å bare vise. Ferzan sin kone begynte å skjønne en av grunnene til for hvorfor Ferzan hadde vært så aggressiv og irritert. Ferzan forklarer at han ofte ble aggressiv når han ville røyke, men ikke bare kunne gå ut av døren og ta en røyk. Han hadde flere ganger kommet hjem fra jobb sliten, men skyldte alltid på at det hadde vært en slitsom dag på jobb.

Alkohol er noe som gikk igjen i alle intervjuene. Alle forskningsdeltakerne utenom Diana har opplevd å måtte lyve om alkohol. Diana er religiøs den dag i dag og har selv ikke hatt et ønske om å drikke alkohol. Hun møter fortsatt opp på sosiale sammenkomster uten å drikke selv, selv om det ikke er det mest “populære”. Hun kan føle at hun ikke blir like akseptert der hvor det drikkes mye. De andre forskningsdeltakerne derimot gir uttrykk for at alkohol er noe som har blitt skjult mye i hjemmet, Merwan forklarer:

“...det er ganske mye man ikke snakker om hjemme. Et eksempel er jo alkohol. Det er helt forbudt i hjemmet, men det skjuler jeg for foreldrene mine. Det gjør at jeg føler sterkt på en identitetskonflikt”. (Merwan)

Alkohol er ikke ofte et like stort problem for nordmenn som det er for minoriteter. Det kan være enklere for en nordmann å sitte på en offentlig bar og drikke med sine venner, enn det det er for en utlending. Som utlending kan man bli redd for å bli sett av andre med samme etnisitet. Man er mer observant rundt seg og dette fordi alkohol ikke er akseptert for mange. Arez referer til en opplevelse han hadde da han var ute med vennene sine. De hadde gått forbi et gatekjøkken som var ved siden av en bar han og vennene hadde vært på. Gatekjøkkenet er eid og styres av noen kurdiske menn. Arez forteller:

“..han ene kurderen som sto utfør så meg komme ut fra baren, så da jeg gikk fordi gatekjøkkenet stoppet han meg opp og begynte å stille meg spørsmål. Han visste jo hvem jeg egentlig var, men han begynte å spørre meg hvem jeg var, hva foreldrene mine heter og hvor de jobber. “(Arez)

Han forteller videre at han konfronterte denne mannen og spurte han om hva som var baktanken rundt disse spørsmålene. Mannen svarer at Arez er full og derfor spør han. Arez hadde bare drukket en øl den kvelden og var langt ifra full da han var den som var sjåføren for kvelden.

Dette er bare et eksempel på en av mange opplevelser en minoritet kan oppleve i det offentlige rundt sitt “eget folk” . Det er generelt mange andre settinger som forskningsdeltakerne har opplevd som ukomfortable og utfordrende. Videre ser vi nærmere på ulike faktorer i både samfunnet generelt og i skolen som har vært med på å skape et skille mellom den kurdiske og den norske kulturen.

7.2 Hvilke faktorer i samfunnet og i skolen har vært med på å skape et skille mellom den kurdiske og den norske kulturen for ungdommene?

Forskningsdeltakerne forklarer på både like og ulike måter hvilke utfordringer som har vært med på å skape følelsen av å leve i to verdener. Jeg skal nå vise til flere funn fra datainnsamlingen som viser til ulike eksempler som har vært med å skape dette skillet mellom den kurdiske og norske kulturen for forskningsdeltakerne.

Gjennom intervjuene dukket det opp flere eksempler rundt hendelser som har oppstått. Bahar forklarer en av hennes opplevelser rundt julefeiring: *“Jeg feiret ikke jul som yngre og fikk aldri gaver og det gjorde at jeg følte meg skikkelig utenfor. Med årene tok jeg grep i det selv og bestemte meg for at jeg ville feire jul hjemme.”*. Bahar og Gulnaz er de eneste av forskningsdeltakerne som feirer jul i hjemmet den dagen i dag, mens de andre forskningsdeltakerne feirer ikke jul. Som yngre påvirket dette flere av forskningsdeltakerne da de var tilbake fra juleferien etter nyttår, og alle klassekameratene snakket om julaften og alle gavene de hadde fått.

Enda et eksempel Bahar drar frem er sydenferier. Som yngre reiste hun kun til Kurdistan med familien. Hun reiste aldri til noen av de sydenlandene alle de andre rundt henne i Norge reiste til. Bahar opplevde som flere av de andre å være stadig mer annerledes i forhold de nordmennene rundt henne:

“Jeg kom ikke så godt overens med norske på grunn av de ulikhetene og utfordringene som var mellom meg og dem. Det førte til at jeg hang mer med utenlandske for jeg kunne relatere mer til dem.” (Bahar)

Andre eksempler er blant annet overnatting, dette var noe Diana, Ferzan og Merwan dro frem. Ferzan forteller:

“Foreldrene mine var veldig strenge med overnatting fordi de mente det var unødvendig, de sa man kunne jo være med vennene sine hele dagen også trengte man ikke å sove med hverandre fordi man ikke gjorde noe på de timene man sov. De skjønnte ikke hva som var greia med overnatting, det var jo helheten med å ha det gøy med hverandre.”

(Ferzan)

Arez og Ferzan gir eksempler på det å spise svin. De begge har flere ganger opplevd å bli glemte. Det har vært situasjoner hvor det har blitt kjøpt inn pizza på skolen eller i jobbsettinger der de ikke har blitt tatt hensyn til. De forteller begge at det alltid var pizza med ost og skinke, og aldri noe som var halal eller vegetar. Ferzan forteller: *“...for meg handler det jo ikke bare om religion, jeg drikker jo alkohol liksom, men det handler om at jeg ikke ønsker å spise svin. Jeg ble aldri tatt hensyn til og bare glemte.”*. Arez forteller blant annet: *“...i settinger hvor jeg har vært med andre ut for å spise eller bestille mat for jeg spiser ikke svin, så har jeg følt meg litt annerledes.”*

Av forskningsdeltakerne så har ikke Gulnaz og Bahar hatt noe problem med å spise svin. Selv om de spiser svin den dag i dag, så er de ikke vokst opp med å spise svin i hjemmet.

Når det kommer til settinger i skolen var det ikke bare julefeiringen og sydenferiene som kunne skape utfordringer. Alle utenom Merwan og Diana opplevde forskjellsbehandling i skolen. Diana fikk mye støtte fra skolen grunnet all informasjonen de fikk vite om familiesituasjonen hennes. Merwan forklarer at han ikke opplevde å bli sett på som annerledes. Jeg skal ta frem noen eksempler på opplevelser de andre forskningsdeltakerne opplevde i sine skoleår.

Ferzan i motsetning til Diana og Merwan opplevde noe barn ikke skal oppleve. Han har alltid hatt mye energi, men spesielt utenfor hjemmet. Dette har en sammenheng med at han følte seg mer fri utenfor hjemmet. Han fikk en følelse av at han var seg selv. Av andre, som blant annet lærerne så ble denne energien tolket feil:

“...jeg ble alltid sett på som han som lager trøbbel bare fordi jeg hadde ekstra energi. Skolen mente jeg hadde ADHD, og det gjorde jo meg usikker på meg selv. Jeg måtte utredes for det bare fordi enkelte lærere på skolen mente jeg hadde det. Jeg måtte være koblet til ledninger i 24 timer og bli observert for å se på hvordan hjernebølgene mine reagerte på ulike ting. Det var jo ikke noe gøy som en 11 åring å bli lagt inn på et sykehus helt unødvendig bare fordi jeg har ekstra energi.” (Ferzan)

Farzan hadde ikke ADHD. Alle som kjente Ferzan visste at han alltid hadde ekstra energi, men skolen kjente han ikke godt nok til å dømme han på den måten. Han forklarer at han den dag i dag fortsatt er preget av situasjonen og at han aldri kommer til å glemme det.

Gulnaz og Bahar forklarer at de som yngre fikk ekstrahjelp de selv ikke ønsket. Gulnaz forteller at på barneskolen ble alle minoritetsbarna satt inn i minoritetsgrupper fordi de trengte ekstra undervisning av egne lærere. På en måte synes Gulnaz at dette var bra med ekstra hjelp fordi hennes foreldre ikke kunne hjelpe henne med skole på den tiden. Foreldrene hennes hadde som alle de andre foreldrene til forskningsdeltakerne ikke noe grunnskoleutdanning. Gulnaz forteller videre at hun i tillegg til minoritetsgruppene ble dratt ut av timen med en kurdisk mann som skulle hjelpe henne med enkle ting som blant annet klokken. Å bli dratt ut av timen gjorde at Gulnaz ble usikker på seg selv i den forstand at hun følte seg annerledes:

“...jeg følte meg annerledes siden jeg ikke kunne være med resten av klassen. Jeg føler jeg ble sett på som utlendingen i klassen som var dum. Hvorfor skulle jeg bli dratt ut av timen hvis “Jonas” ikke var noe smartere enn meg for eksempel.”

Arez opplevde også mange utfordringer, men det er spesielt én opplevelse han ikke kommer til å glemme. Da han gikk i femte klasse løp Arez og en medelev rundt etter hverandre i klasserommet, kun for gøy:

“...jeg tok en saks bare for tull og løp etter han. Jeg hadde jo aldri tenkt til å slå han med den, men så kom læreren bort og dro saksen fra hånden min og sa “ er det sånn her dere løper etter hverandre i Kurdistan?”, jeg tullet jo tilbake med å si “nei, vi springer etter hverandre med bomber” . (Arez)

Han forteller at han selv ikke skjønnte så mye på den tiden, men at han i ettertid har reagert på hva han opplevde. Læreren måtte spesifisere hvilket land han var fra, noe han ikke klarer å skjønne hvorfor: *“..hun kunne heller sagt at man ikke skal løpe med saks og at det kan være farlig. Hadde det vært et norskt barn så hadde hun ikke nevnt noe nasjonalitet.”*

Bahar opplevde noen tilfeller i barne og ungdomsskolen, men det var særlig på videregående skole at hun følte hun ikke passet inn fordi hun hadde en annen etnisitet. De var to i klassen med minoritetsbakgrunn, og hun følte veldig på det å ikke bli sett. Hun beskriver både kontaktlæreren og rektoren som rasistiske: *“...rektoren kastet baggen min rett i bakken en gang. Jeg vet med all sikkerhet at hun aldri hadde gjort det på noen som var norske.”*. Bahar følte at alt hun gjorde var galt og at ingen godtok henne for den hun var.

Da jeg spurte forskningsdeltakerne om hva de skulle ønske lærerne kunne gjort annerledes så kom det inn litt forskjellig, men det var én ting som gikk i igjen blant forskningsdeltakerne, og det var at de skulle ønske det var mer fokus på kulturer i skolen og ikke bare religion. Gulnaz forteller:

“...jeg lærte aldri om kulturer da jeg var yngre, det var kun om religioner i RLE-timene. Jeg synes det er mer interessant å lære om kulturer enn religioner og det er mange. Og bare det med å ikke lage minoritetsgrupper, istedenfor å heller blande mer kulturer sammen.” (Gulnaz)

Bahar forteller om et arrangement som foregikk på hennes skole som ble kalt internasjonal dag. På denne dagen skulle alle kulturene som ønsket å vise seg frem få hvert sitt klasserom. I de tildelte klasserommene kunne de pynte med ulike kulturelle gjenstander, hovedretter, underholdning, presentasjoner som forklarte om kulturen, i tillegg til å gå kledd i de tradisjonelle klærne som tilhørte den kulturen de representerte. Bahar forteller:

“...jeg syntes dette var en fin løsning, selv om jeg følte mange bare kom innom de forskjellige stasjonene for å spise mat så følte jeg at det var mange som også var engasjerte i å lære om landene/kulturene. Jeg synes ikke det er noe de skal slutte med, jeg synes det er noe alle skoler egentlig burde gjøre.” (Bahar)

Å ha slike ordninger som Bahar beskriver vil kunne hjelpe flere unge å føle på en trygghet og synlighet, for dette er noe flere av forskningsdeltakerne gir uttrykk for at de har manglet i skolen. Å vise frem sin kultur å gi andre kunnskap om hva slags liv de lever utenfor skolen kan skape en tilhørighet.

7.3 På hvilke måter er ungdommene integrert i forhold til foreldrene, og hva gjør de annerledes?

Gjennom intervjuene var jeg i tillegg til begrepet identitet, følelsen av å leve i to verdener, opptatt av å få frem begrepet integrering. I intervjuguiden hadde jeg med følgende: “Fra en skala fra 1-10 hvor godt har dine foreldre integrert seg i det norske samfunnet?” og “Fra en skala fra 1-10 hvor godt har du integrert deg i det norske samfunnet?”. Dette var to spørsmål jeg synes var veldig interessante da jeg ville se forskjellen og årsaken til forskjellene.

7.3.1. Foreldrenes integrering

Forskningsdeltakerne ga forskjellige svar når de beskrev hvilken grad på skalaen foreldrene hadde integrert seg. Gulnaz var den eneste som ga foreldrene 10 på skalaen. Bahar ga sine foreldre først 5 for hvordan de var da kom til Norge, men gir foreldrene sine 8 på skalaen den dag i dag, samme gjelder Arez. Diana og Merwan ga sine foreldre 4 på skalaen. Ferzan sier han ville gitt foreldre sine 2 på skalaen for hvordan de var da de kom til Norge, men at de den dag i dag ligger på 9.

Alle forskningsdeltakerne beskrev foreldrene sine som mer åpne den dag i dag enn det de var da de nylig hadde kommet til Norge. Ikke alle forskningsdeltakerne ga en skala for hvordan de var da de kom til Norge kontra den dagen i dag, og det er fordi det ikke var spørsmålet. De som nevnte det gjorde det fritt. Jeg har i ettertid tenkt at jeg burde fått det svaret fra alle forskningsdeltakerne.

Av forskningsdeltakerne er det kun Bahar og Arez sine foreldre som har tatt høyere utdanning. Merwan og Diana sine “forelder 2” kan ikke det norske språket så godt, og de jobber heller ikke, men Merwan forteller at foreldrene kom i voksen alder og at det har vært vanskelig for dem å lære seg språket på samme måte som han har gjort: *“...de ser veldig mye på kurdisk TV så om de hadde sett mer på norsk TV så kanskje det hadde vært annerledes.”*

Diana forteller at forelder 1 er godt integrert og er i full jobb, men at kulturen samtidig er i sterkt fokus. Forelder 2 derimot er ikke integrert, vedkommende kan som sagt ikke det norske språket og jobber heller ikke. Det var mot forelder 2 sitt ønske å flytte til Norge.

Vedkommende ble presset av sin familie i Kurdistan. Diana beskriver forelder 2 sine valg av integrering som veldig utfordrende. Hun skulle ønske forelder 2 hadde vært mer integrert og åpen, for hun mener det hadde hjulpet henne gjennom oppveksten og at utfordringene hun møtte kanskje ikke ville vært like tunge i barndommen. Selv om hun har opplevd mange utfordringer har det formet henne til den hun er i dag og det ansvaret hun har. Forelder 2 har i følge Diana lyst til å lære seg språket mer, men gjør ingenting med det:

“...den dagen i dag føler jeg at jeg må passe på forelder 2 fordi forelder 2 ikke kan språket, klarer ikke å ta bussen uten hjelp og mer, men det er vanskelig for meg også for jeg har jo et liv jeg også. Jeg jobber, har skole og bruker tid med venner. Forelder 1 jobber og er nesten aldri hjemme og de har ikke et så godt forhold, så det gjør at forelder 2 trenger mer hjelp fra oss barna.” (Diana)

Ferzan beskriver sine foreldre som veldig respektfulle overfor andre, de mener alle styrer over seg selv. Men på grunn av store kulturelle forskjeller så har de ikke ønsket at Ferzan og hans søsken skal ta med seg den norske kulturen hjem. Han forteller:

“...vi fikk ikke lov til å snakke norsk hjemme. Det var nok med at du var på skolen i 6/7/8 timer om dagen og bare snakket norsk, null norsk hjemme hos meg. De har alltid villet at vi skal vite hvor vi kommer fra, de minner oss på hvem vi er. Men selvfølgelig burde de jo ha putta litt mer tid til å faktisk lære oss og seg selv å bli integrerte.” (Ferzan)

Bahar forteller at foreldrene hennes har integrert seg mer med årene. De hadde for eksempel sterke meninger om alkohol og gutter før, men bryr seg ikke like mye i dag. Bahar forteller at hun er glad for at begge foreldrene er i jobb, men at som yngre var det andre ting foreldrene skulle vært en del av. Et eksempel på dette er forestillinger på skolen. For Bahar var det viktig at foreldrene var med på ulike settinger slik at de kunne utvikle seg innenfor det norske samfunnet. Flere av forskningsdeltakerne nevnte at de skulle ønske foreldrene hadde flere norske venner gjennom de første årene, og dette fordi det hadde hjulpet dem mye med integreringen. Bahar forteller at alle vennene foreldrene har hatt kun er familie venner, de har ikke hatt noen norske venner utenom en eller to fra jobb. De har vært mye rundt andre minoriteter.

Av alle forskningsdeltakerne vil jeg beskrive Gulnaz som den som har opplevd minst konflikt med integrering hos foreldrene. Hun ga foreldrene sine 10 på skalaen med utgangspunkt i at hun føler seg mer heldig i forhold til mange andre. Hun beskriver foreldrene sine som veldig tilpasningsdyktige, åpne og forståelsesfulle. De beholder det kurdiske, men drar inn mye av det norske:

“...foreldrene mine har vært veldig flinke i stor grad når det kommer til integrering. De kom jo som flykninger som ikke hadde noe til at de nå har utdannet seg her i Norge, kjøpt seg leilighet og fått seg jobb. Jeg har yngre søsken og foreldrene mine er veldig opptatt av å dra de med på ulike aktiviteter så de blir godt integrerte og lærer mest mulig.” (Gulnaz)

Gulnaz sine foreldre forstår at ting ikke er likt som i Kurdistan, og har gjennom oppveksten vært opptatt av at Gulnaz skal gjøre alt det sosiale alle rundt henne har gjort for å få henne til å ikke føle seg utenfor. De har i tillegg vært veldig opptatt av å lære om andre kulturer, og det har igjen gjort at de har vært enda mer åpne for mye sosialt i samfunnet.

I likhet til foreldrene til Gulnaz så har Arez sine foreldre også tatt utdanning. Den ene eier sin egen restaurant, og den andre er lærer. Arez forteller: *“Kundene som kommer innom restauranten er ofte bare norske og det føler jeg har vært med på å integrere foreldrene mine veldig.”* Arez forteller at selv om ting har vært utfordrende i oppveksten, så er han veldig

glad for at foreldrene er så godt integrerte, og spesielt når han ser hvor vanskeligere andre rundt han har det.

7.3.2 Forskningsdeltakernes integrering i forhold til foreldrene

Når det kommer til score på skalaen, så ga forskningsdeltakerne seg selv høyere score enn foreldrene. Gulnaz og Bahar ga seg selv 10 på skalaen, Diana og Arez ga seg selv 9, mens Merwan og Ferzan sa de sto mellom 8 og 9 på skalaen.

Felles for forskningsdeltakerne er at de alle nevner grunnskoleutdanning, Ferzan er den eneste av forskningsdeltakerne som ikke har gjennomført videregående, og dette fordi han aldri følte seg hjemme i skolen. Annet de har til felles er at de alle er i jobb. De ser på jobb som en viktig del av integreringen for fremtiden.

Gulnaz forteller at selv om hennes foreldre er veldig integrerte så er det enkelte ting hun har vært opptatt av som hennes foreldre ikke har vært så opptatt av, hun forteller:

“ ...selv om foreldrene mine er ganske integrerte så er det fortsatt noen ting av det som er norskt de ikke har gjort. De har ikke vært så flinke nå det kommer til naturlivet. Der føler jeg at jeg har blitt mer integrert av de norske vennene mine. De har dratt meg med på turer også videre. Jeg har alltid vært åpen, og jeg vet at utenlandske foreldre oppdrar barna sine på helt forskjellige måter fra norske foreldre.” (Gulnaz)

Merwan drar frem noe som har vært veldig utfordrende. Han følte seg mer integrert som yngre, dette fordi han følte han ble tatt vare på av blant annet skolesystemet. Med årene føler Merwan seg glemt:

“ ...den tiden jeg faktisk følte meg mest integrert er da jeg var ung. Da jeg ikke kunne bra norsk og ikke kunne mye om samfunnet så følte jeg meg mer integrert fordi jeg var mer i systemet for jeg ble passet på av skolen, av fotballaget, jeg ble tatt med på skiturer selvom jeg egentlig ikke ville på dem så følte jeg meg fortsatt som en del av resten. Etterhvert med årene og jeg ble eldre så følte jeg meg mer glemt og utenfor.” (Merwan)

Selv om Merwan følte seg mer integrert som yngre beskriver han seg selv som fortsatt integrert, han har et åpent sinn og er generelt veldig åpen for å lære nytt. Når det kommer til Ferzan så ga han som sagt seg selv 8/9 på skalaen og føler seg integrert, men han føler også at han kunne gjort en enda bedre innsats. Grunnen til at han føler seg stoppet er på grunn av situasjonen hjemme. Han forteller: *“...jeg kunne ikke alltid være den som var ute senest , jeg kunne ikke være den som overnatta , jeg kunne ikke være den som drakk lovlig hjemme.”* Han forteller at første gangen han drakk alkohol var på ferie for da visste han at han var så langt unna familien og kulturen at ingen kunne se han. Ferzan forteller at om ting hadde vært enklere hjemme, og om andre rundt i samfunnet hadde godtatt han mer så hadde det vært mer rom for større grad av integrering.

Arez gir seg selv en 9 på skalaen, men sier han aldri kunne gitt seg selv en 10. Dette fordi han føler at uansett hva han gjør så vil han aldri være 100% norsk. Han beskriver integreringsprosessen hans som naturlig, han sier han er heldig som er født og vokst opp i Norge. Med årene har han følt at han har endret seg mye når det kommer til tankesett, han forteller:

“...da jeg var yngre skulle jeg aldri drikke alkohol, ikke få meg kjæreste og jeg skulle liksom være en god muslim for det var jo det jeg ble lært av foreldrene mine. Men etterhvert som jeg møtte på andre utenlandske og kurdere som gjorde mye av det jeg ble lært at jeg ikke skulle så åpnet jeg meg opp for å utforske mer og være mer åpen for ting.” (Arez)

Selv om Arez ikke har følt seg 100% hjemme i noen av kulturene så har han lært å tilpasse seg slik at han kan leve et godt liv. Han forteller at han har satt sammen det gode fra den kurdiske kulturen og det gode fra den norske kulturen og lagd sin egen livsstil hvor han kan være i begge deler.

Alle forskningsdeltakerne gir uttrykk for at deres oppvekst vil være ulik den de gir til sine fremtidige barn. De ser på det norske samfunnet på helt annen måte enn deres foreldre fordi de har brukt flere år av livene sine i Norge. Noen født, mens andre oppvokst i Norge.

7.4 Hva anser forskningsdeltakerne som deres hjemland?

Gjennom datainnsamlingen syntes jeg det var mye bra som kom frem fra forskningsdeltakere. Et av de sentrale temaene er hjemland. Hvor sier de at de er fra dersom noen spør? Hva anser forskningsdeltakerne som sitt hjemland? Har de vært i Kurdistan? Har de opplevd å føle seg annerledes i Kurdistan, hvilke forskjeller?

Til felles har alle forskningsdeltakerne vært i Kurdistan, noen i Iran og noen i Irak. Forskningsdeltakerne hadde mange like, men også ulike svar rundt hva de svarer dersom noen spør hvor de er fra. De sier alle med stolthet at de er fra Kurdistan. Gulnaz, Bahar og Arez forteller at de noen ganger blir forvirret når noen spør dem, de skjønner ikke alltid om de mener land eller sted i Norge. Bahar forteller at hun ikke alltid opplever at andre har gode intensjoner når de spør.

Ferzan opplevde å bli mobbet i yngre alder fordi han sa han var kurder. Det kunne komme små kommentarer som gikk veldig inn på han. Selv om forskningsdeltakerne alltid sier de er fra Kurdistan når noen spør, så ga spørsmålet om hva de anser som sitt hjemland noen ulike svar.

Bahar forteller at hun anser Kurdistan som sitt hjemland, men sier hun ville valgt å bo i Norge hvis det hadde stått mellom Norge og Kurdistan. Dette fordi hun har vokst opp i Norge og har levd det livet som er her, mens i Kurdistan så skapes det flere skiller fra hverdagslivet. Diana forteller også at hun anser Kurdistan som sitt hjemland og dette fordi hun har tilbrakt og bodd så mange år i Kurdistan. Hun forteller videre:

”...jeg føler meg mer som en kurder enn en norsk. Selv når jeg reiser til utlandet så sier jeg til folk at jeg er fra Kurdistan og ikke fra Norge. Jeg føler spesielt i utlandet at jeg ønsker å vise frem kurdere mer.” (Diana)

Som tidligere nevnt i den spesifikke beskrivelsen så flyttet Diana til Kurdistan i Irak som 11-åring med sin familie. Hun følte seg først ikke hjemme i Kurdistan da hun hadde vokst opp i Norge, men med årene så begynte hun å føle seg mer hjemme i Kurdistan, og dette fordi alle rundt henne hadde samme tro og kultur. Selv om hun på den ene siden følte seg mer hjemme i Kurdistan så var det på den andre siden fortsatt mange utfordringer de

første årene. Diana forteller at hun gråt hver dag i over et år. Hun følte seg ikke velkommen i Kurdistan, og alle andre så på dem som “de som kom fra Norge og hadde mye penger”. I tillegg hadde Diana mange utfordringer i den kurdiske skolen. Hun kunne bare snakke kurdisk muntlig på denne tiden, og dialekten de hadde i skolen var ikke den samme som den hun snakket. Det var som å høre et helt annet språk. Hun forteller: “...Jeg skulle ønske jeg lærte mye av det mest grunnleggende i Norge før jeg reiste til Kurdistan så ikke alt hadde vært så nytt for meg.”

Av alle forskningsdeltakerne er det Diana og Merwan som har bodd i Kurdistan. De andre forskningsdeltakerne har enten blitt født i Norge eller kommet til Norge som ettåring. For Merwan er Norge hans hjemland. Opplevelsen av å komme til Norge var helt uvirkelig for han i starten. Han var kun ti år da han kom til Norge sammen med familien. Alt var så nytt for han og familien, men på en god måte. Etter hvert med årene følte ikke Merwan seg så velkommen lenger, han forklarer det slik:

“...i starten var alt nytt, men jeg kom fort inn i det norske samfunnet. Jeg følte meg veldig velkommen da jeg kom til Norge, men jeg føler meg ikke velkommen i dag. Jeg føler meg veldig tverrkulturell. Den kurdiske kulturen er veldig annerledes fra den norske kulturen. Med årene har jeg bare blitt mer og mer bevisst på forskjellene, som har ført til en følelse av avstand. “ (Merwan)

Merwan beskriver det som utfordrende å komme fra Kurdistan når han bor i Norge. Han ville ikke bodd i et annet land, men for han handler det om alle utfordringene som kommer med. Han skulle ønske han ble godtatt for den han er. Han forteller videre at han aldri klarte å holde seg fast til en av delene: “...det har ikke vært en bra følelse, det er fordeler når man er tverrkulturell, men også ulemper.” Ferzan har opplevd mye av det samme som Merwan og mange av de andre forskningsdeltakerne. Han forteller at han er stolt over å være kurder og stolt over å være i fra Kurdistan, men at han aldri kunne bodd der fast med tanke på situasjonen som er i Kurdistan: “hvis jeg skal tenke på hvor jeg føler meg mer hjemme så blir det jo Norge.”

Mobbingen Ferzan opplevde påvirket han veldig fordi han personlig er veldig glad i Kurdistan og veldig glad han kommer derfra. Både Arez og Gulnaz syntes det var vanskelig å velge, og de begge hadde lyst til å si at både Norge og Kurdistan er deres hjemland, men de

ender opp med å velge Norge. De har tilbrakt livene sine i Norge og har kun vært på ferier i Kurdistan i maksimum en måned av gangen. Selv om de anser Norge som sitt hjemland, så sier de fortsatt at de er fra Kurdistan.

Alle forskningsdeltakerne har vært i Kurdistan, og forteller hvordan det har vært for dem å være der. De nevner alle at kvinnesynet ikke er noe bra. Bahar kommer fra Kurdistan i Iran og opplever særlig å ikke passe inn i Kurdistan som kvinne. Dette fordi hun blant annet har tatoveringer, ikke kan gå i hva hun vil og forklarer at hun må tilbringe mesteparten av tiden der inne i huset fordi hun må vaske og lage mat. Hun forteller videre at hun som kvinne ikke kunne gjøre så mye utenfor hjemme, alt ble sett på som galt. Hun forteller videre:

“...grunnen til at jeg ikke har vært der på 10 år er fordi det er en krasj for meg. Jeg føler meg ikke hjemme der. Jeg kan ikke engang være på instagram der eller Netflix. Alle øynene er på deg om du er dame.” (Bahar)

Bahar forklarer at hun skulle ønske hun følte seg mer hjemme i Kurdistan, og dette fordi hun beskriver det som hennes blod og stolthet. Hun har ikke noe kontakt med slektningene sine der da hun føler at de ikke har noe forståelse for måten de lever på i Norge, men hennes foreldre har kontakt med dem.

Gulnaz forklarer mye av det samme som Bahar rundt det å ikke føle seg hjemme i Kurdistan. Gulnaz påpeker at hun ikke føler seg hjemme i Norge heller, men føler seg fortsatt mer hjemme i Norge enn i Kurdistan: *“...jeg føler meg som en innvandrer i Kurdistan, men det gjelder jo her i Norge også. Jeg blir jo alltid minnet på her i Norge at jeg er annerledes.”* I Kurdistan har Gulnaz følt seg annerledes selv om hun har vært rundt sitt eget folk med samme kultur. For Gulnaz handler det om at de i Kurdistan lever på en helt annen måte enn hun lever i Norge. Gulnaz påpeker at det positive med det hele er at hun fortsatt lærer. Hun sier hun aldri kunne flyttet permanent til Kurdistan, men føler seg heldig som er derfra. Kurdistan er hennes hjemland, men Norge er stedet hun har vokst opp og ønsker å fortsette å bo i fremtiden.

Ferzan forklarer at han alltid har elsket å reise tilbake til Kurdistan, men at han ofte har syntes at en måned har vært mer enn nok. Han føler seg som en del av folket til en viss

grad. Han merker at de lever på en veldig annerledes måte enn det de gjør i Kurdistan. Han forklarer:

“...folk overdriver så mye med hvem du er og hvor du er ifra. De skal “liksom” akseptere deg der. De kan kreve ting fra deg, de kan si “åh så fin telefon du har” og dette bare for å hinte at du skal gi dem telefonen din. De tror det er så lett for deg å bare gi bort telefonen og kjøpe en ny. For mange der handler det bare om å få. Når man jobber i Norge så jobber man nesten for de i hjemlandet også.” (Ferzan)

I likhet med flere av de andre forskningsdeltakerne gir Ferzan også uttrykk for at han ikke føler seg godtatt noen steder. Ferzan forteller at han i Norge blir minnet på at han ikke er en nordmann. Han forteller: *“...de prøver å få inn i hodet vårt at vi “leker” noe vi ikke er”*. I Kurdistan er han glad for at han er rundt andre mennesker med samme kultur, mat og tradisjoner, men han merker sterkt at han er annerledes der også. Han forteller: *“...når jeg har vært i Kurdistan så har jeg blitt sett på som en utlending”*. Han forteller at de som bor i Kurdistan ligger etter med utviklingen, og at han for eksempel går i “finere” klær enn de som bor der. Måten han føler seg annerledes på i Kurdistan er ikke langt fra hvordan han føler seg i Norge. Han forteller: *“...man blir sett på som en utlending i Kurdistan og når man kommer hjem igjen til Norge så blir man igjen sett på som en utlending.”* Han beskriver det som at han ikke føler han hører til noen plass. Han vil bli akseptert for den han er: *“fortell meg, gi meg oppskriften på hva jeg kan gjøre for å bli akseptert.”*

Kurdere har som regel mørke trekk i hår, hud og øyne. Det finnes likevel kurdere som har lysere trekk. Arez har selv lysere trekk enn andre kurdere, og uttrykker at han har følt seg annerledes i forhold til dette. Arez forteller at han har spesielt kjent på denne følelsen når han er på besøk i Kurdistan. Han beskriver at *“de gangene jeg har vært i Kurdistan så har jo ingen trodd jeg har vært en kurder, de har trodd jeg har vært fra andre land.”* Det kurdiske språket har også vært noe Arez har kjent på som utfordrende de gangene han har vært på besøk i Kurdistan. Han forteller at hans muntlige kurdisk er bedre i forhold til mange andre kurdiske ungdommer i Norge. I Kurdistan derimot merker Arez at han ikke er like flink som resten av befolkningen. Videre forteller Arez *“...jeg kan mye om den kurdiske kulturen, men det er fortsatt veldig mye jeg ikke kan. Det er mye som er flaut som man ikke kan gjøre som jeg ikke vet eller har forstått.”*

Arez, Diana, Merwan og Ferzan har til felles at de kommer fra konservative byer i Kurdistan Irak. De forteller at kvinnesynet i generelt Kurdistan ikke er bra, men at i de byene de er ifra så opplever de det mer strengt for kvinner. Diana forteller sin opplevelse fra da hun bodde der med familien:

“Jeg husker veldig godt at alt vi kvinner sa ble nedtrykt fordi alt mennene sa var det som var riktig, mennene styrte hva kvinnene fikk lov og ikke lov til. De kunne si “ det får du ikke lov til, det skal du gjøre, hent teen min og så videre”. Jeg er veldig sikker på at jeg nesten hadde vært mer som en tjener om jeg hadde blitt gift i Kurdistan.” (Diana)

Arez forteller også om kvinnesynet i Kurdistan. Han opplevde å se kvinner som ikke fikk lov til å gå ut av døren uten å med seg en mann. Han beskriver sin første opplevelse av dette som ubehagelig og merkelig, han har jo vokst opp i Norge hvor det ikke er slikt i det hele tatt. Han synes det er trist at kvinner er så sett ned på i Kurdistan og skulle ønske de kunne fått mer frihet. Han forteller at:

“...det er så mange kvinner og jenter som blir drept fordi de enten bare drar ut døra eller er uenige med familien sin. De kaller det æresdrap og det er noe jeg har hørt om siden jeg var barn, det er noe jeg virkelig skulle ønske var annerledes og som ble gjort noe med. Jeg fatter ikke at det fortsatt eksisterer. Det er folk som dreper sin egen familie og det er jo utrolig kjipt.” (Arez)

Et annet eksempel som viser til skillet mellom hvordan det er i Norge og Kurdistan, er alkohol. Arez forteller at han opplevde å se flere som måtte gjemme seg langt oppe i fjellene for å kunne drikke. Det ligger flere ølbokser overalt rundt i fjellene.

7.5 Forskningsdeltakernes valg av sosiale omgangskretser

De sosiale omgangskretsene rundt forskningsdeltakerne har vært med å skape skillet mellom den kurdiske og den norske kulturen. I denne delen gjør jeg rede utfordringer de ulike forskningsdeltakerne har opplevd blant annet rundt sine vennekretser gjennom oppveksten. Spørsmål fra intervjuguiden er: “Har du flest norske eller flest venner med minoritetsbakgrunn?”, “Dersom du har hatt mange norske venner, har du tatt dem med deg hjem til dine foreldre?”, “når har du følt deg mest og minst norsk?”

Gjennom datainnsamlingen rundt disse spørsmålene ga forskningsdeltakerne mange like svar. Som felles mellom forskningsdeltakere har de flest minoritetsvenner. De forteller alle at de er mer seg selv og mer komfortable rundt sine minoritetsvenner da de kan relatere og forstå hverandres livssituasjoner. Forskningsdeltakerne vokste opp med flest norske venner, det var ikke før ungdomsskolen eller videregående at de fant venner som de følte seg mer komfortable rundt.

Arez forteller at hans foreldrene bevisst valgte å bo i et område hvor det kun var norske. De visste at om de valgte å bo et sted hvor det kun var andre minoriteter så ville ting vært annerledes. På barne- og ungdomsskolen hadde Arez flest norske venner, mens på videregående hadde han flere minoritetsvenner og har siden den tid holdt seg mest til dem:

“...jeg har alltid følt meg mer hjemme og forstått hos de utenlandske vennene mine, for på barneskolen kjente jeg veldig på det at jeg var ulik fra alle de andre. I dag føler jeg at det er en god miks vil jeg si. “(Arez)

Ferzan forteller at den dagen i dag så velger han å fokusere på sine andre minoritetsvenner da de har vært der for han og forstått mye av det han har gått gjennom hjemme. Som yngre hadde han kun norske venner, men forteller at kontakten med dem den dag i dag er liten. De kan møtes i butikken og si hei, men ikke noe særlig mer. De har vokst fra hverandre. Familien og konen til Ferzan reagerer aldri når Ferzan sier at han skal være med sine andre minoritetsvenner. Han forteller:

“...hvis jeg for eksempel skulle sagt til kona mi og foreldrene mine at jeg skal ut med noen norske så hadde det blitt stilt mange spørsmål, men om jeg hadde nevnt noen av de utenlandske vennene mine så hadde det aldri blitt stilt noen spørsmål.” (Ferzan)

Gulnaz i likhet med de andre forskningsdeltakerne har som sagt vokst opp med flest norske venner, men forteller at hun har vokst fra dem da de ikke deler de samme verdiene og levemåtene som hun gjør med sine andre minoritetsvenner. Gulnaz føler hun har mer til felles med sine andre minoritetsvenner da de forstår hverandre mer.

Når jeg spurte forskningsdeltakerne om de hadde tatt med seg sine norske venner hjem til foreldrene så var det igjen mye likhet i svarene, men også noen ulikheter. Baktanken rundt dette spørsmålet var at jeg allerede hadde en tanke om at forskningsdeltakerne kunne føle et skille mellom den kurdiske og norske kulturen. Å føle på et skille utenfor hjemmet er noe annet enn å ta med de man “skjuler” identiteten sin for hjem. Av forskningsdeltakerne er det kun Diana som bor hjemme hos sine foreldre den dag i dag. Spørsmålene refereres derfor til hvordan de har hatt det gjennom oppveksten generelt.

Diana forteller at hun merket en stor forskjell som yngre da hun tok med norske venner kontra sine minoritetsvenner hjem. Hun forteller at foreldrene hennes var redd for at hun skulle miste seg selv og sin bakgrunn ved å ha norske venner. Diana har ikke flyttet hjemmefra fordi det ikke er like lett for henne. Hun gir uttrykk for at det ikke bare er å flytte hjemmefra når hun har det så strengt hjemme. Når det kommer til å ha besøk hjemme forteller hun at hennes norske venner har vært observante på at foreldrene hennes ikke har vært imøtekommende:

“...de sier hei, men forskjellen fra en norsk og en utenlandsk er stor for hvordan foreldrene mine oppfører seg. Tar jeg med meg en utenlandsk eller en som er religiøs så blir de automatisk mer imøtekommende fordi de føler på den likheten”

Det er vanskelig for Diana å forklare hvorfor foreldrene hennes ikke er imøtekommende. På grunn av dette så prøver Diana å unngå det å få besøk hjemme hos foreldrene sine og drar heller på besøk til andre. Merwan forteller at han flere ganger har blitt spurt av sine norske venner om å være hos han, men han har alltid kommet med

unnskyldninger for å ikke være hos han da han ikke har ønsket at de skal se hvordan han bor. Han forteller:

“...jeg vil ikke at de skal se huset mitt for jeg er redd for å bli dømt. Grunnen er vel at jeg føler det er mitt private hjem og at det blir en krasj for jeg jeg føler det har mye med kulturen å gjøre, vi har jo masse kurdiske tepper hjemme, det kan lukte litt mat og mer. “ (Merwan)

Bahar forteller at hun har hatt både norske og andre minoritetsvenner med hjem, men hun har raskt merket de kulturelle forskjellene. Hun beskriver folkeskikk som svært viktig i foreldrenes hjem *“...det er vanlig og viktig for oss å hilse på alle som er hjemme, hjelpe til og spørre om lov å hente seg noe drikke og spise for eksempel”*. Hun forteller at det er veldig normalt hos dem å spørre gjestene om ting de ønsker før de får muligheten til å spørre selv. Dette kan blant annet være om de vil ha vann eller om de er sultne.

Bahar opplever at hennes norske venner ikke har vist noe særlig folkeskikk som hun nevner over er viktig i deres hjem og har derfor blant annet unngått å ha med norske venner hjem. Arez forteller som mange av de andre at han ikke ville ha med seg de norske vennene sine hjem fordi forskjellene mellom hjemmet til foreldrene og de norske var annerledes. Han uttrykker likevel at de forskjellene de hadde hjemme ikke er like store som kanskje andre minoriteters hjem. For Arez handlet det likevel om de enkelte ulikhetene, for han forteller at forskjellene var der uavhengig om hans hjem var litt mer “norsk” enn andre minoriteters hjem. Av alle forskningsdeltakerne var det kun Gulnaz og Ferzan som ikke så på det å ha med sine norske venner hjem som et problem. Ferzan forteller at det hjemme hos foreldrene er vanlig med gjestevennlighet uansett hvem som kommer inn og ut, om det er et barn eller en voksen spiller ingen rolle.

Han ble stilt flere spørsmål fra sine norske venner som yngre, men forteller at det var fordi de ikke var vant med det han selv var vant med. Miljøet hjemme hos Ferzan var annerledes fra de norske vennene sine hjem, og han gir uttrykk for at dette var grunnen til at de stilte så mange spørsmål. Han forteller videre at det i dag er mer modernisert i flere minoriteters hjem, så forskjellene er ikke like store som da han var yngre, *“... eneste er vel kanskje lukten av maten.”*

Gulnaz forteller at hun ikke har hatt noe problem rundt det å ha med sine norske venner hjem, men at hun alltid har vært mer komfortabel med å ta med sine andre minoritetsvenner. Hun beskriver foreldrenes hjem som lite typisk “utenlandsk”, og at det ikke var mye ulikheter utseendemessig mellom hennes hjem og hennes norske venner. Ulikhetene hun kjente på var mer kulturen og hvordan de levde, maten de lagde og språket. De gangene hun hadde med seg norske venner hjem kunne hun få flere spørsmål. Gulnaz forteller at det har blitt stilt spørsmål fra hennes norske venner når de har vært hjemme hos hennes foreldre, men at det har kommet mest av nysgjerrighet og ikke for å gjøre henne usikker.

Videre var jeg interessert i å spørre forskningsdeltakerne når de følte seg mest og minst norsk. I datainnsamlingen rundt dette spørsmålet kom forskningsdeltakere med mange innspill, men det var spesielt ett svar som gikk igjen hos dem alle. Og det var at de følte seg mest norsk blant sine andre minoritetsvenner, men minst norsk blant sine norske venner.

Gulnaz forteller at de andre minoritetsvennene hun har er for det meste veldig kulturelle eller religiøse, noe som gjør at hun føler seg mer norsk da hun ikke følger noe særlig kultur og ikke noe religion. I tillegg kan hun føle seg mer norsk når hun ser hvor mye strengere de andre minoritetsvennene hennes har det i forhold til henne. Gulnaz forteller at hun får lov til ganske mye mer enn dem. Selv om Gulnaz føler seg mest norsk med sine andre minoritetsvenner så føler hun seg plutselig mindre norsk rundt sine norske venner. Hun beskriver det slik: *”Med de norske vennene mine kan jeg føle meg litt sånn “sånn her er jeg ikke”, og da blir det igjen en krasj og da føler jeg meg minst norsk.”*

Ferzan følte seg minst norsk da han var ute med vennene sine som yngre. Han opplevde å måtte skjule mye av livet sitt fra familien og hans kone. Han forteller at *“...det var flere ganger jeg ikke kom hjem fordi jeg var redd for at foreldrene mine skulle catche meg eller så kom jeg på unnskyldninger. Det var veldig strengt hos meg og det var ikke en gråsone, det var bare meg.”* (Ferzan)

Merwan forteller som alle de andre at han føler seg mest norsk blant sine andre minoritetsvenner, men minst norsk blant sine norske venner. Han forklarer at han ikke har noe særlig kurdiske venner, men at det skyldes at han ikke kjenner så mange andre kurdere. De han har møtt har han ikke følt at han kan relatere noe særlig til da han føler seg mer norsk

enn dem. Videre forteller Merwan at han kulturelt sett følger mye av det kurdiske, men at sannheten er at han er mer norsk med tanke på måten han lever på i dag. Han forteller: *“...handlingene mine er ganske norske, men jeg er fortsatt veldig glad i det som tilhører den kurdiske kulturen, så jeg visker det ikke ut, men tar med en del av det videre.”*

Ferzan følte seg minst norsk når det kom til ulikhetene mellom det som skjedde hjemme og det som skjedde utenfor hjemmet. Han opplevde å føle seg utestengt når han blant annet var på besøk hos sine norske venner. Han forklarer en hendelse:

“...jeg kunne være hos en kompis også ropte moren på kompisen min og sa de skulle spise middag, kompisen min kunne da si “ venter du på rommet, skal bare spise”. Jeg var jo like sulten som han da, det var ikke sånn at jeg hadde tenkt til å ta med meg min egen matpakke fordi jeg skulle være der. Det er ikke det at jeg visste de skulle spise, men hadde jeg vært forberedt på at det var sånn så hadde jeg jo nesten tatt med meg mat.”(Ferzan)

Hjemme hos Ferzan var de opptatt av å ta vare på alle som kom inn døren, men han forsto som yngre at det ikke var sånn i alle husstander. Som eldre kjenner Ferzan på mye irritasjon rundt ulike hendelser han opplevde som yngre. Han forteller at han skulle ønske de voksne i alle mulige settinger tok mer ansvar.

Arez har dialekt og forteller at han har følt seg mest norsk i settinger hvor han har reist til andre byer i Norge. Han blir ofte spurt hvor han er fra, men i forhold til hvilken by i Norge. I tillegg føler han seg mest norsk når han er med sine andre minoritetsvenner. Han kan plutselig bruke avanserte begreper og ord som de ikke forstår, *“..da tenker jeg ofte, oj kanskje jeg burde brukt noen andre ord”*. Når Arez er med sine norske venner så forteller han at de avanserte begrepene og ordene han bruker med sine minoritetsvenner ofte kan bli sagt feil når han er med sine norske venner, *“..men jeg skjønner alltid når jeg har sagt noe feil og er bevisst på det, men jeg kan fort tenke “hvorfor sa jeg det?” når jeg sier noe feil. Men det handler mer om at man prøver å være forsiktig. Til og med nordmenn snakker jo feil av og til.”*

7.6 Forskningsdeltakernes opplevelser med rasisme, forskjellsbehandling og konflikter med andre kulturer

Noen opplever lite rasisme, mens andre opplever mer. Forskningsdeltakerne har alle på en eller annen måte opplevd rasisme gjennom livet. Under dette temaet stilte jeg spørsmål som blant annet “Har du opplevd rasisme fysisk eller verbalt?”, “Har du opplevd rasisme av norske eller andre minoriteter?” og “Hvilke hendelser har oppstått?”. Til felles hadde alle forskningsdeltakerne at rasismen ikke hadde vært fysisk, men verbal. I tillegg hadde de også til felles at det kun hadde kommet fra norske og ikke andre minoriteter. Kommentarer de har hørt fra andre minoriteter har vært mer som for eksempel “Kurdistan er ikke er land”, og dette har de ikke sett på som noe form for rasisme. Ferzan forklarer det slik

“..hovedforskjellen er at de ikke mener det på samme måte som de norske. De er bare generelt drøye og offensive i måten de snakker på.”

Arez er den av forskningsdeltakerne som gir uttrykk for at han har opplevd svært lite rasisme. Han har fått høre “*jævla utlending*” eller “*jævla kurder*”, men uttrykker at det ikke er den verste formen for rasisme. Som nevnt i den spesifikke beskrivelsen så har Arez lysere hud og generelt lysere trekk enn en “typisk” minoritet fra midtøsten. Han er i tillegg født og oppvokst i Norge og kan språket veldig godt, så det er ikke mange som har lagt merke at han en minoritet med mindre de har hørt han snakke kurdisk, sett navnet hans eller foreldrene.

De andre forskningsdeltakerne har i motsetning til Arez opplevd flere former for rasisme. Diana opplevde flere hendelser i perioden hun brukte hijab. Hun ble skreket til på bussen flere ganger med kommentarer som , “kom deg ut av landet”, “ta av hijaben” og “du er mye finere uten hijab”. Diana forteller at mye av rasisme hun opplevde som yngre påvirket henne ekstremt:

“...altså tenk å høre slike ting i en ung alder. Dette påvirket meg videre inn i skolen fordi jeg aldri følte meg velkommen og trodde alle tenkte sånn om meg. Da jeg var mye yngre så hadde jeg ikke selv noe imot å ha på hijab siden det allerede var brukt i familien.” (Diana)

Diana tenkte aldri over at hun selv gikk med hijab frem til kommentarene kom. Mange av kommentarer Diana fikk om hijab førte til at hun tok av hijaben i flere settinger,

blant annet før hun gikk inn i skoleområdet. Å bli skreket til på bussen er det ikke bare Diana som har opplevd. Bahar forteller om en hendelse hun opplevde sammen med sin kurdiske venninne på bussen. De skulle ta nattbussen hjem etter en koselig kveld ute på byen natt til søndag. Når de hadde satt seg på bussen satt det to andre norske jenter ved siden av dem. Bahar og venninnen snakket kurdisk til hverandre da det er naturlig for dem å snakke kurdisk. Å snakke kurdisk var tydeligvis ikke greit for de to jentene som satt ved siden av, de kom med kommentaren “ dere er i Norge, og her snakker vi norsk”. Bahar og venninne ga en reaksjon tilbake hvor de sa de kunne snakke hvilket som helst språk de ville, men dette hisset opp de to andre jentene og det førte til at de to jentene fikk hele bussen i mot Bahar og venninnen. Bahar forteller at hun aldri har opplevd noe så sårt før og har hendelsen fortsatt i tankene.

Ferzan forteller om et kjøpesenter som ikke var langt unna der han bodde. Der var det mange barn, og spesielt andre minoriteter som pleide å “henge” på dette kjøpesenteret. Han opplevde å få mange kommentarer av mange som gikk fordi, han forteller at han som barn ikke skjønnte så mye, ”...*kanskje jeg var litt høylytt og kanskje jeg lo litt høyt, men det gjorde jo alle de andre norske barna også. Jeg ble kategorisert og stempla og jeg var alltid “en av dem”*”.

Flere av forskningsdeltakerne har opplevd mye rasisme i jobbsammenheng. Merwan forteller at han ofte blir misforstått fordi kollegaer tolker han som en person som ikke skjønner den norske kulturen på jobb, han forteller at han noen ganger har følt at de tenker “han snakker gebrokkent og har svart hår, vil han passe inn her”. Videre forteller han om hendelser som har oppstått av kunder, han forteller:

“...jeg har opplevd at folk har kommet innom jobben med tegninger av Muhammed med bombe på hodet og spurt meg hva jeg syntes om det. De har ikke kommet for å handle, men kun for å trigge og provosere. Har opplevd biler som kjører forbi og skriker rasistiske ting.”

(Merwan)

Gulnaz forteller at hun aldri har gått en måned uten å ha opplevd noe form for rasisme, det er alltid noe hun får høre. Videre forteller hun at det ikke plager henne like mye som før, hun forteller at hun føler det å være minoritet nesten har blitt “kult”. Som yngre følte Gulnaz at hun ikke passet inn noen steder: “...*jeg opplevde det som at alle andre var mye*

finere og kulere enn meg, jeg kunne tenke “ det er sikkert fordi jeg er utlending ” i ulike settinger hvis jeg ble utelukket.” Videre forteller Gulnaz om noen av kommentarene hun har hørt gjennom livet: “...det har vært folk som for eksempel har sagt at kurdere er hårete, men alle kurdere er ikke hårete. Og at kurdere har store neser.”

Som tidligere nevnt i innledningen til kapittelet så nevner forskningsdeltakere at kommentarer fra andre minoriteter ikke har blitt sett på som rasistiske, men det har fortsatt opptatt konflikter. Jeg stilte forskningsdeltakerne om de hadde opplevd å være i konflikt med andre kulturer på bakgrunn av den kurdiske kulturen. Det kom raskt et “ja” fra alle forskningsdeltakerne. Hovedkonfliten som gikk igjen blant forskningsdeltakerne var kommentarer om at Kurdistan ikke er et land og dette har kommet fra tyrkere og arabere. Bahar forteller at det ikke er alle har noe i mot tyrkere, det blitt lagt opp til at kurdere ikke liker tyrkere og motsatt. Videre forteller Bahar at hun som yngre sa hun bare var fra Iran og ikke Kurdistan fordi det var så mange som kunne påpeke at Kurdistan ikke er et land. Merwan forteller at det har blitt en vanesak for mange å “tulle” med påstander om at Kurdistan ikke er et land. Det påvirker både han og de andre forskningsdeltakerne, Ferzan forteller at folk har fått en fremstilling om at kurdere er svake fordi de ikke har et land, men at de snakker før de vet den ordentlige årsaken til at de ikke har et land. Arez forteller at han har fått høre folk si “ jævla landløs kurder ” og “takk gud jeg ikke er kurder”.

Det er mye som kunne vært annerledes, mye som kunne hindret forskningsdeltakerne å føle på skillet mellom det å leve i to verdener. Avslutningsvis i intervjuene spurte jeg forskningsdeltakerne hva de skulle ønske var annerledes, og dette sett i lys av alle ulike måter.

7.7 Hva kunne vært annerledes?

Flere av forskningsdeltakerne kom med gode eksempler på hva som kunne vært annerledes. Gulnaz forteller at hun skulle ønske folk rundt henne var mer flinke til å være der for hverandre uansett etnisitet, kultur og bakgrunn. Det er mange som skjuler hvordan hvem de fordi de aldri kan vise sitt sanne “jag” fullt ut uansett hvor de er. Diana opplevde at lærerne i skolen var veldig imøtekommende, men hun skulle ønske medelevene var like

imøtekommende, hun forteller, Hun forteller: *“Hvis de hadde vært mer integrerte så hadde det vært mye lettere for meg. Jeg har alltid følt meg så annerledes.”*

Merwan forteller som Gulnaz og Diana at han skulle ønske mennesker utenfor kulturen hadde vært mer åpne. Han forteller at mange minoriteter er ensomme i Norge, og at det er veldig mye som trer inn som resulterer i at folk distanserer seg. *“...jeg opplever dette selv, at jeg i perioder kan distansere meg fordi jeg ikke føler jeg passer inn. Det har vært opplevelser fra barndommen som for alltid kommer til å sitte i hodet mitt. Til og med ubevisst så dukker det opp hele tiden.”*

Noe som gikk igjen blant forskningsdeltakerne rundt spørsmålet om hva som kunne vært annerledes var kommunikasjonen mellom dem og foreldrene. Diana forteller at hun skulle ønske hennes foreldre hadde vært mer åpne og imøtekommende med andre kulturer, og da spesielt den norske kulturen. Hun forteller at dersom foreldrene hadde vært mer integrerte så hadde alt vært mye lettere for henne. Hun har alltid følt seg annerledes. Hun skulle ønske kommunikasjonen mellom hun og foreldrene hadde vært bedre, blant annet rundt bruk av hijab:

“...det har vært det eneste som jeg ikke har villet gjøre når det kommer til religionen og kulturen, alt annet gjør jeg jo. Jeg ber, jeg faster og alt annet, men hijaben er det eneste som har gjort at jeg ikke har følt at jeg er meg selv.”

Merwan beskriver foreldrene sine som lite integrerte, og det har derfor skapt store kulturforskjeller for han. Han beskriver avstanden mellom den kurdiske og den norske kulturen som noe helt annet enn den norske og danske kulturen. Han forteller at den kurdiske kulturen foreldrene holder på ikke er lett å bare slippe da de har levd med den i flere år. Merwan forteller videre det å bli hørt og sett av foreldrene trer sterkt inn for han. Dersom man ikke blir hørt eller sett så mener Merwan at det kan rette fokuset mot feil plass, den tiden man bruker på den feile plassen kunne man heller brukt på å utvikle seg selv, lære mer og generelt ha det bra. Han forteller: *“Istedenfor så blir fokuset rettet mot å lyve, bedra og alt annet som tar energien.”* Han forklarer at kompetanse kommer inn her, det er mange som ikke er kompetente nok og mer redde:

“...de har en anker (kulturen) og de har ikke lyst til å gi slipp på ankeren fordi det er som et sikkerhetsnett. De vet hvem de er, men når de må gå fra den de er og akseptere for mye av det som er norskt da føler mange at de mister kontroll, og derfor integrerer de seg ikke.”

I tillegg forteller Merwan at det er mye mangel på kommunikasjon i hjemmet. Det skjules mye fra foreldrene på bakgrunn av kulturen, *“... når foreldrene mine tror de har kontroll så er det da de har mistet den mest”*.

Gulnaz beskriver kommunikasjonen hun hadde med foreldrene i yngre alder som dårlig. Hun forteller at hun skjulte mye for foreldrene da hun ikke visste om de syntes det var greit. I voksen alder ser hun tilbake på de tingene hun så på som lite greit å fortelle foreldrene som helt greit. *“...jeg vet den dagen i dag at egentlig ikke var noe stor greie som jeg trodde.”*. Det handlet mer om at foreldrene til Gulnaz ikke var norske og hun var mer usikker på om de syntes det hun gjorde bak ryggen deres var greit, *“...det er jo mange andre som skjuler mye fra foreldrene sine fordi de ikke vet hvordan de kommer til å reagere.”*.

Ferzan referer ikke bare til sine egne foreldre, han skulle ønske alle andre foreldre også var ansvarlige. Han beskriver skillet mellom hjemmet og det utenfor hjemmet som et stort skille. Han forteller, *“jeg har stilt spørsmål til meg selv om hvem jeg er.”* Ferzan beskriver det som vanskelig å være sosial grunnet de store forskjellene. Han skulle ønske foreldrene var mer integrerte, han forteller at han i voksen alder har hatt samtaler med foreldrene hvor han har fortalt dem at deres valg av integrering påvirket han i barndommen. Dersom de hadde vært mer integrerte ville han ikke hatt det så vanskelig, men mye lettere.

Merwan kommer med eksempler som ville hjulpet integreringen blant flere. Han skulle ønske det fantes særskilte programmer hvor alle minoriteter hadde hatt en krav for integrering. Han forteller, *“...at det blir pålagt at kvinner også må jobbe, for i mange hjem jobber kun mannen. Det hadde i helhet bidratt til en stor forandring. Det gjelder jo selvfølgelig menn også.”* Merwan forteller videre at det burde vært bedre nettverk og muligheter for minoriteter når det kommer til for eksempel sommerjobber eller jobb generelt. *. Det er veldig trist at med en gang ungdommene blir 18 år og myndige så blir de på en måte glemt av systemet. Før den tiden, altså på barn og ungdomsskolen så har de tettere oppfølging. Slik har det vært i min situasjon.* “

Oppsummerende så har det gjennom den generelle beskrivelsen blitt vist til ulike utfordringer forskningsdeltakerne har møtt i det norske samfunnet. Disse utfordringene har for dem vært med på å skape en opplevelse av å leve mellom to verdener. I neste kapittel problemstillingen bli drøftet på bakgrunn av teoretiske rammeverket, analysen og det empiriske datamaterialet.

Kapittel 8: Diskusjon

Oppgavens hensikt har vært å finne hvilke utfordringer seks kurdiske ungdommer har møtt i det norske samfunnet. I dette kapitlet vil jeg på bakgrunn av utvalgt teori, analyse og det empiriske datamaterialet som er beskrevet i de tidligere kapitlene gjøre rede for følgende problemstillingen :

Hvilke utfordringer har seks kurdiske ungdommer møtt i det norske samfunnet, og på hvilke måter har de kjent på følelsen av å leve mellom to verdener?

Gjennom analysen av datamaterialet kom jeg frem til flere temaer som jeg så på som relevante for å finne svar på problemstillingen min. Disse temaene er presentert i kapittel 7, den generelle beskrivelsen. I kapittel 5, 6 og 7 har jeg benyttet meg av å bruke “forskningsdeltakere” , men jeg vil i drøftingen og avslutningen benytte meg av ”de kurdiske ungdommene”.

Jeg har valgt å benytte meg av disse forskningsspørsmålene for å dekke de mest sentrale funnene:

- *På hvilke måter skaper de kurdiske ungdommene en balanse mellom den kurdiske- og norske kulturen?*
- *Hvordan opplever de kurdiske ungdommene å bli- og ikke bli godtatt?*
- *På hvilke måter er integrering viktig for de kurdiske ungdommene?*

8.1 På hvilke måter skaper de kurdiske ungdommene en balanse mellom den kurdiske og norske kulturen?

Eriksen(1997) hevder å ha “en identitet” er svært sjeldent når man er flerkulturell. Eriksen(1997) beskriver som tidligere nevnt i kapittel 4.1.1.1. tre identitetsbegreper, *rene*

identiteten, bindestreksidentitet og den kreolsk identitet. Disse er alle begreper som legger frem kategorier individer kan plassere seg i. I forbindelse med denne oppgaven vil jeg sette bindestreksidentitet og den kreolsk identiteten som mest relevante. Grunnen til at den rene identiteten ikke er like relevant i drøftingen er fordi ingen av de kurdiske ungdommene identifiserer seg innenfor denne kategorien.

Eriksen(1997) beskriver bindestreksidentitet som en bro mellom to atskilte kategorier/kulturer, han mener mange medlemmer av etniske minoritetsbakgrunn beskriver sin identitet på denne måten. Ut ifra min oppgave så vil jeg beskrive dette som tilfellet, de kurdiske ungdommene opplever å leve med kurdisk kultur innenfor husets fire vegger, samtidig som de utenfor hjemmet tilhører og tilpasser seg den norske kulturen. De møter på forventninger fra hjemmet, men vil samtidig finne sin plass utenfor hjemme rundt blant annet skole og venner.

Men hvorfor er det slik at flere av disse kurdiske ungdommene stenger de to kulturene fra hverandre? Gjennom datainnsamlingen kom de kurdiske ungdommene med mange like, men også ulike svar. Flere av de kurdiske ungdommene beskriver hjemmet som en egen sone hvor de lever opp til foreldrenes forventninger og ære, mens de på utsiden føler seg frie, en versjon av seg selv de lengter etter. Dette er stadige forskjeller som oppstår mellom to kulturer, slik som Eriksen(1997) beskriver i bindestreksidentiteten, det er en kostant følelse av å måtte skifte holdning og atferd. For at de kurdiske ungdommene skal kunne skape det Eriksen(1997) beskriver som broen mellom to ulike kulturer, og i dette tilfellet den kurdiske og den norske kulturen så bruker flere av de kurdiske ungdommene blant annet løgn som en "redning".

Å lyve i hjemmet er noe som har gått igjen i intervjuene. Uten god kommunikasjon med foreldrene og ærlighet har det vært vanskelig for de kurdiske ungdommene å være seg selv. Det er mye som kanskje ville vært akseptert fra foreldrene, men som de kurdiske ungdommene ikke har skjont da de har vært redde for reaksjoner, de har derfor benyttet seg av løgn for å være på den "sikre siden". Svarene som kom frem var som sagt at de fleste er redde for hvilke reaksjoner foreldrene vil gi dersom de forteller sannheten. Sannheten om for eksempel hva de gjør, hvem de er med og hvor de er. De skaper derfor heller en balanse hvor de kan leve det livet de ønsker utenfor hjemme samtidig som de respekterer sine foreldre. Arez forteller blant annet at han har forsøkt å skape et godt liv for seg selv ved å ta det gode

fra den norske kulturen og det gode fra den kurdiske kulturen slik at han mellom de to kulturene kan skape noe eget.

Selv om de kurdiske ungdommene har funnet en balanse med bindestreksidentiteten, så har også også vært utfordrende å skille mellom det som forventes hjemmet og det som skjer utenfor hjemmet. Når et individ står mellom to kulturer så vil det unngå konflikt, med bindestreksidentitet bytter individet sin væremåte og atferd flere ganger om dagen mellom de kulturelle identitetene det bærer (Eriksen, 1997, s. 50). Ferzan er for eksempel gift, hans kone og foreldre er veldig religiøse, mer enn det Ferzan er selv. Han drar på bar å drikker alkohol, reiser på "fyllatur" med kompisene til utlandet, men komme hjem til husets fire vegger hvor religion og kultur er sentralt, han må tilpasse seg dette. Å skape det livet de ønsker med løgn har blant annet skapt utfordringer for både Ferzan og resten av de kurdiske ungdommene og har økt følelsen av å leve i to verdener.

Når Eriksen(1997, s.50) snakker om den kreolske identiteten, så blander individet flere kulturer sammen gjennom egne erfaringer, det er som en prosess hvor individ tilegner seg og gjør noe om til sitt eget gjennom handlinger og tenkemåter. Gjennom datamaterialet har de kurdiske ungdommene alle gitt uttrykk for å ha levd med bindestreksidentiteten, men enkelte av dem som blant annet Gulnaz og Bahar gir uttrykk for at deres identitet er en blanding av både bindestreksidentiteten og den kreolske identiteten. De gir også uttrykk for at bindestreksidentitet var mer tilstede som yngre hvor de tilpasset både hjemmets fire vegger. men også livet utenfor de fire veggene. Selv om de fortsatt lever med bindestreksidentiteten den dagen i dag så er det ikke i samme grad som i yngre alder. Med årene har de blitt mer åpne og levd akkurat det livet de selv ønsker, slik som den kreolske identiteten. De spiser begge svin og drikker alkohol hjemme foran foreldrene, drar på byen, men de er fortsatt med på enkelte kulturelle sammenkomster som for eksempel den kurdiske nasjonaldagen. Forskjellen mellom Gulnaz, Bahar og de andre kurdiske ungdommene er at Gulnaz og Bahar ikke legger like mye skjul på den hverdagen de lever i dag. Et annet eksempel er Bahar som ikke vokste opp med å feire jul med familien, dette fordi foreldrene ikke ønsket det. Dette gjorde Bahar noe med i voksen alder og valgte derfor å dra inn julefeiringen som en tradisjon etter eget ønske.

Når det kommer til det å spise svin hos de andre kurdiske ungdommene så påpekes det av enkelte at det ikke handler om religion, men mer hvordan de er vokst opp for de

drikker jo alkohol. De drikker alkohol utenfor hjemmet med sine venner eller i jobbsammenheng da det ikke like akseptert i hjemmet. Diana er den av de kurdiske ungdommene som ikke drikker alkohol, hun har venner fra studiet som drikker alkohol, så når det er sosiale sammenkomster så møter hun opp uten å drikke alkohol.

Bilgic(2008) viser til at det er vi mennesker som forandrer kulturen , det er vi som både former den og styrer den. De kurdiske ungdommene gir som nevnt uttrykk for at de fortsatt den dagen i dag lever et liv i form av bindestreksidentiteten, noen mer enn andre, men forteller at de i fremtiden vil oppdra sine egne barn på en helt annen måte enn hvordan deres foreldre valgte å oppdra dem. De vil være mer åpne og forståelsesfulle for å unngå at deres barn skal oppleve det samme som dem selv.

8.2 På hvilke måter er integrering viktig for de kurdiske ungdommene?

Integrering har vært et viktig begrep i denne oppgaven. Flere av foreldrene til de kurdiske ungdommene har opplevd det Bilgic (2000) hevder er et kultursjokk. Når ulike kulturer møtes og det oppstår konflikter mellom dem. Å forholde seg til to kulturer kan være utfordrende for mange. Hoëm (2010) beskriver kultur som menneskeskapt. Den kurdiske kulturen er annerledes i Norge enn i Kurdistan. Kulturen foreldrene til de kurdiske ungdommene er vokst opp med er sosialisert til hjemlandet, og ikke Norge. Slik som Dilgic (2008) forklarer det så skjuler flere minoriteter sine svakheter ved å klamre seg fast til fortiden. De binder seg fast til deres kulturelle vaner fra hjemlandet, dette skaper et hinder for utvikling i den nye kulturen. Når foreldre viderefører den kurdiske kulturen til sine barn som enten er vokst opp eller bodd store deler av livet i Norge, så vil den videreføres i en annen form.

De kurdiske ungdommene beskriver at det er en variasjon i hvordan deres foreldre har valgt å integrere seg i det norske kulturen. Enkelte av dem beskriver deres foreldre som mer åpne den dagen i dag enn når de kom til Norge. Den norske kulturen var mer “fjern” for dem da de kom til Norge, og det var viktig for dem å bevare det som var “deres”. Foreldrene til de kurdiske ungdommene har tilpasset seg noe ulikt. Noen følger den kurdiske kulturen mer enn

andre, og noen følger både den kurdiske kulturen og religion. Hvor åpne de er til den norske kulturen er varierende. Foreldrene som har vært mer åpne for den norske kulturen har fortsatt bevart den kurdiske kulturen, men de som ikke har prøvd noe nytt eller annerledes har mistet mange muligheten til å utvikle seg.

Flere minoriteter vil kunne integreres mer dersom integreringen skjer gradvis, raske endringer kan føre til at de distanserer seg. Kommunikasjon er svært viktig, kulturen i Norge er som Bilgic (2000) hevder, langt ifra hva de selv praktiserer i deres egen kultur. Foreldrene til de kurdiske ungdommene har ikke alle vært like åpne for å lære om den norske kulturen. De kurdiske ungdommene påpeker at de skulle ønske deres foreldre hadde vært mer åpne for den norske kulturen. Å være åpen for den norske kulturen betyr ikke å skyve bort sin egen kultur slik Sand(1996) beskriver det, men mer om å skape rom for forståelse og videre utvikling. På denne måten kunne det hindret mange av utfordringer de kurdiske ungdommene har opplevd i oppveksten. Diana påpeker blant annet at hun synes det er utfordrende at foreldre 2 ikke kan det norske språket, ikke jobber og blant annet ikke klarer å ta bussen alene.

Døving (2009) snakker om integrering som en vei som består av flertydige mål. De kurdiske ungdommene gir uttrykk for at de ikke ville følt seg like utenfor dersom befolkningen utenfor den kurdiske kulturen hadde vært mer åpne og imøtekommende. Gjennom datamaterialet kommer det blant annet frem at det hadde hjulpet dersom flere hadde visst mer om hverandres etnisitet, kultur og bakgrunn. Flere minoriteter føler seg ensomme og lite godtatt og dette fører da til at de distansere seg fra resten av samfunnet, det oppstår da det Døving (2009) kaller en “mislykket integrering”(Døving , 2009, s. 7). De kurdiske ungdommene forteller om flere ting deres foreldre kunne gjort annerledes i deres integreringsprosess. Dette blant annet ved å ta mer del i den norske kulturen som å få seg norske venner, komme på forestillinger i skolen, snakke mer norsk hjemme, bli med på flere sosiale sammenkomster også videre. Dette er tilfeller hvor flere av foreldrene kunne utviklet det Døving(2009) kaller en “vellykket integrering”, og de ville da fått mer forståelse for livet utenfor kulturen og hjemmet.

Når det kommer til minoriteters valg av sosiale omgangskrets så kan det ofte forstås at de ser på det som en trygghet å være rundt sitt eget folk, eller andre med kulturer som kan ligne deres egen kultur. Vi kan se på det slik, det er krig i Norge og alle nordmenn reiser på

flukt for å finne tryggere omgivelser for seg selv og sine familier. De flytter rundt om i hele verden, men flere finner seg til ro i Kurdistan, det er ikke krig i Kurdistan. Kulturen i Kurdistan er helt annerledes, det er et nytt språk, nye normer og verdier og generelt et helt nytt folk. Flere av nordmennene er vokse og mange av dem med barn. De finner etterhvert hverandre en etter en etter å ha bodd i Kurdistan en periode. De føler trygghet, de finner sitt folk som har samme levemåter og kultur. På samme måte kan vi forstå minoritetene i Norge, ikke alle finner det lett å integrere seg med nordmenn da de kulturelle forskjellene er så store. Den norske og kurdiske kulturen er veldig ulik fra hverandre. Jeg vil anta at det er flere kurdere som holder seg sterkt til den kurdiske kulturen enn norske som holder seg sterkt til den norske kulturen.

Mange minoriteter velger å vende tilbake til sine hjemland dersom de har muligheten, de ønsker å dra tilbake til den kulturen de kom fra. Når noen har et så stort ønske om å vende tilbake så vil ikke den kulturen de er rundt være like viktig for dem, og det vil svekke integreringen (Bilgic, 2000, s.28).

Diana opplevde med sine foreldre at de ønsket å vende tilbake til Kurdistan. Slik som Bilgic (2008) hevder så velger mange minoriteter å vende tilbake til sine hjemland dersom de har muligheten, de har en sterkere tilknytning til deres kultur og folk. I dette tilfellet ønsket Diana sine foreldre å vende tilbake da dere tilknytning Kurdistan var sterkere enn til Norge. De første årene var ikke lette for Diana da hun allerede hadde vokst opp i Norge og levd med de normene og verdiene som tilhørte den norske kulturen. Med årene følte hun seg mer "hjemme". Etter noen år vendte Diana og familien tilbake til Norge grunnet krig i Kurdistan. Integreringen til Dianas foreldrene i det norske samfunnet var ikke så sterk før de reiste til Kurdistan, og den var ikke noe særlig sterkere etter å ha kommet tilbake. Dette skapte store utfordringer for Diana og hun har siden den gang levd mellom det hun selv også kaller to verdener.

Frem til nå har jeg dratt frem mye om foreldrene til de kurdiske ungdommene, men jeg ser på det som sentralt da foreldrenes valg har vært med på å skape utfordringer og følelse av å leve i to verdener hos de kurdiske ungdommene. Som en ungdom vokst opp i det norske samfunnet er det nesten umulig å hindre noe form for integrering. Ved å delta i norsk skole, idrett og sosiale sammenkomster så har de kurdiske ungdommene vist at de har blitt mer integrerte enn sine foreldre.

Når det kommer til de kurdiske ungdommenes valg av sosiale omgangskretser, gir de alle uttrykk for at de føler seg mer hjemme rundt sine andre minoritetsvenner. De er fortsatt en del av den norske kulturen selv om de føler en sterkere tilknytning rundt sine andre minoritetsvenner. De kurdiske ungdommene har opplevd det som utfordrende i enkelte tilfeller å sosialisere seg i samfunnet. De har levd med en bindestreksidentitet (Eriksen 1997) hvor de har lagd en balanse for å tilpasse seg både hjemmet og det som er utenfor hjemmet. . Å dra med seg den kulturen utenfor inn i hjemmet har ikke vært lett for mange, og det har forårsaket at flere av de kurdiske ungdommene har unngått å blant annet ha besøk av venner. De har ikke villet at andre skal se deres fulle “jeg”.

8.3 Hvordan opplever de kurdiske ungdommene å bli og ikke bli godtatt?

Å føle seg godtatt i et samfunn er viktig for hvert enkelt individ i et samfunn. De kurdiske ungdommene har vokst inn i et samfunn der de har skapt en egen prosess hvor de tilpasser seg både de norske, men også de kurdiske verdiene, dette er en prosess som Hoëm(1978) forklarer innenfor sosialisering. De har som tidligere nevnt opplevd det som utfordrende i enkelte tilfeller å sosialisere seg i samfunnet, men prøvd sitt beste ved å skape et grunnlag for vi-følelsen, som Eriksen (1997) kaller gruppeidentiteten. Gruppeidentiteten er ikke bare sosialt nødvendig, men nødvendig for å kunne utvikle hvert enkelt individ, dette kan vi se hvordan.

Å ha et sosialt liv i samfunnet og føle en gruppetilhørighet spiller en viktig rolle for utvikling av en identitet. Det er flere av de kurdiske ungdommene som ikke har følt gruppetilhørighet. De har opplevd å bli utestengt fra det norske samfunnet i form av blant annet rasisme. Begrepet rasisme definerer Bangstad & Døving (2015) som stort, men kan ikke forklares kort. Flere av de kurdiske ungdommene gir uttrykk på at å oppleve rasisme har påvirket dem i ulike grader. Enkelte har blitt veldig påvirket, mens andre har prøvd å legge det bak seg. Å oppleve rasisme og diskriminering har førte til at flere av de kurdiske ungdommene ikke har følte seg velkomne i ulike settinger som i for eksempel i skolen, jobb og generelt ute blant resten av befolkningen. Å kunne dra på jobb uten å bli kalt “*jævla*

utlending” eller *“jævla kurder”*, sitte på bussen uten å få beskjed om at de ikke kan snakke kurdisk fordi de er i Norge, få beskjed om å ta av hijaben, å slippe å høre gang på gang at de kommer fra Kurdistan som ikke er et land er bare noen få eksempler på flere opplevelser som kan unngås. Hvis slike opplevelser for strukturell rasisme kan unngås så vil det gi rom for å føle seg som en del av fellesskapet. Bangstad & Døving(2015) trekker disse formene inn under strukturell rasisme, hvor det innebærer forskjellsbehandling basert på gruppetilhørighet (Bangstad&Døving , 2015, s. 15). Man kan stille seg spørsmålet, hvorfor kan svensker, dansker, finske, engelske eller generelt andre med nordiske trekk sitt morsmål uten å få en kommentar? Eriksen (1997) viser til at dagligspråket kan velges, men ikke morsmålet, dersom noen fra samme land ønsker å snakke med hverandre på sitt morsmål er dette naturlig da det er dere morsmål (Eriksen, 1997, s. 38). Enkelte kan blant annet føle at de uttrykker seg bedre på sitt eget morsmål.

Da de kurdiske ungdommene gikk på skole i yngre alder oppsto det situasjoner på bakgrunn av forskjellsbehandling for enkelte av de dem. Gulnaz forteller om å bli dratt ut av timen for å få ekstra hjelp, dette er noe som påvirket henne da hun følte hun ble dratt ut fra fellesskapet, hun beskrev ikke dette som rasisme, men mer forskjellsbehandling. Flere av de andre kurdiske ungdommene derimot referer til å ha opplevd rasisme i skolen. Opplæringsloven §9a. sier at skolen skal arbeide mot rasisme og diskriminering. De skal blant annet skape et fellesskap og unngå at det blir skapt gruppedelinger mellom minoritetene og “de norske”(Døving & Nustad,2019). Ferzan som ble sett på som “et problem” bare fordi han hadde ekstra energi, han forteller han aldri ble valgt på det “norske” laget i gymtimen. Arez som i 5. klasse lekte med en venn og tok opp en saks for ”tull”, men fikk spørsmål av læreren om det var sånn de gjorde det i Kurdistan, han ble også Muhammed på barneskolen fordi han var den eneste minoriteten. Bahar som fikk sekken sin slengt i bakken av rektor, også videre, slik kan jeg forsette å forklare flere situasjon, for det er mange minoritetsungdommer som opplever rasisme i skolen.

Utfordringer med å ikke passe inn har ikke bare oppstått i Norge for de kurdiske ungdommene. Å reise på ferie til Kurdistan har de kurdiske ungdommene gjort, noen oftere enn andre. Dersom noen spør dem hvor de er fra sier de alle med stolthet Kurdistan. Men svarene er ulike når noen spør dem hva de anser som hjemland, enten Norge eller Kurdistan. Enkelte gikk rett på at Kurdistan er deres hjemland, mens andre Norge. Diana og Merwan er de kurdiske ungdommene som har opplevd det “å leve” over lenger tid i Kurdistan. De andre

har vært på besøk i minimum en måned. Ferzan var et år da han kom til Norge, men det er i denne sammenheng ikke like relevant som Diana og Merwan da han ikke husker noe som en-åring. Kulturen i Kurdistan er som tidligere nevnt veldig ulik den norske kulturen i Norge. Kulturen i Norge endres raskere enn kulturen i Kurdistan, og dette fører til at enkelte regioner og områder i Kurdistan fortsatt lever “gammeldags” (Bilgic, 2008, s.77).

Flere av de kurdiske ungdommene gir uttrykk for at kulturforskjellene er store. Kvinnesynet er ikke på samme nivå som i Norge, så Gulnaz, Bahar og Diana forteller at det ikke er mye de kan gjøre utenfor hjemmet. Selv om de som kvinner har opplevd mye konflikt med kulturen i Kurdistan, så har Merwan, Ferzan og Arez vært vitne til å se kvinnene “holdes” inne. Det er ikke vanlig i Norge at kvinner skal holdes hjemme, så for dem å forholde seg til blant annet dette har vært utfordrende. De forteller også at utviklingen der går saktere. Hoëm(2010) viser til at kulturen i et samfunn er det som endres sakte, enkelte deler av en kultur kan endres raskere enn andre(Hoëm, 2010, s. 35).

Enkelte av de kurdiske ungdommene gir uttrykk for at de ikke hører til noen plass. I Kurdistan så føler de seg for norske, mens i Norge føler de ikke at de blir godtatt som norske, Ferzan forteller at han vil ha en “oppskrift” , hvordan kan han passe inn begge steder? Det fortelles videre at fordelene med å være i Kurdistan er at det er samme folk, selv om de føler seg “annerledes” så er det fortsatt samme språk og kultur. I Norge er de vant med å ha den kurdiske kulturen i hjemmet, mens den norske utenfor hjemmet, i Kurdistan er den kurdiske kulturen både i hjemmet og utenfor hjemmet.

Når det refereres til Eriksens (1997) forklaring av bindestreksidentitet, så kan man i denne sammenheng se på det som at den hverdagen som er i Kurdistan ikke er den samme som i Norge, så de kurdiske ungdommene har måttet tilpasse seg rundt mye som de vanligvis ikke ville gjort i Norge, som blant annet å gå med hijab, ikke gå ut sent på kvelden, ikke drikke alkohol og mer. I Norge har de kunnet “skjule” sin identitet ved å tilpasse seg hver kultur, mens i Kurdistan har det ikke vært mulighet på samme vis. De har kun visst inne i seg selv at det er mye de ville gjort som aldri hadde vært akseptert i Kurdistan. I for eksempel Iran er det pålagt at alle kvinner må ha hijab, i Norge er det valgfritt, ihvertfall for noen. Som nevnt i kapittel 7, den generelle beskrivelsen så har Diana opplevd bruke hijab mot sin egen vilje da hennes foreldre er religiøse. Det var ikke før siste året på videregående at Diana

valgte å stå imot foreldrenes valg av hennes hijab. Eriksen(1997, s. 194) beskriver religion som noe de fleste blir født inn i, men at man som voksen kan velge i hvilken grad man ønsker å forholde seg til religionen. Diana er den eneste av de kurdiske ungdommene som i dag følger religion, de andre holder seg mer kulturelle. Å bruke hijab for Diana var aldri noe hun ville, selv om hun ikke bruker hijab i dag så praktiserer hun fortsatt religionen.

Oppsummerende så har jeg gjennom diskusjonen forsøkt å dra frem viktige utfordringer som har spilt inn for opplevelsen av å leve mellom to kulturer hos de kurdiske ungdommene med utvalgt teori, analyse og det empiriske datamaterialet. I neste kapittel vil jeg ta for meg oppgavens konklusjon/avslutning.

Kapittel 9: Avslutning

På bakgrunn av den utvalgte teorien, analysen og det empiriske datamaterialet har jeg i denne oppgaven undersøkt problemstillingen som jeg vil gjenta her,

Hvilke utfordringer har seks kurdiske minoritetsungdommer opplevd i det norske samfunnet, og på hvilke måter har de kjent på følelsen av å leve mellom to verdener?

Basert på funnene i denne oppgaven er det vist at de kurdiske ungdommene har opplevd å leve mellom to verdener, den kurdiske og den norske kulturen. Gjennom ulike utfordringer som er møtt har de båret en følelse av å konstant leve opp til andres forventninger og ikke passe inn noen steder. De kurdiske ungdommene gir uttrykk for at utfordringene de har møtt har vært mest utfordrende som yngre, men at de med årene har funnet ut mer om seg selv og forsøkt sitt beste med å tilpasse seg. Det er ikke lett for mange minoriteter å integrere seg inn i en ny kultur når den opprinnelige kulturen de har kommet fra er så praktiserende og respektert. De kurdiske ungdommenes foreldres valg av integrering har i stor grad vært med på å skape utfordringene for dem samtidig som det også har vært ytre faktorer i samfunnet som også har bidratt til disse utfordringene.

Å generalisere hva disse ungdommene har opplevd er ikke mulig da disse funnene kun representerer seks kurdiske ungdommer. Oppgaven har tatt for seg flere temaer, men når jeg ser tilbake på intervjuene og arbeidet med hele oppgaven så er det enkelte temaer som ville vært interessante å gå enda mer i dybden. For videre forskning vært interessant å få et dypere innsyn om kurdiske foreldre og deres forståelse rundt det å komme til en ny kultur og integrere seg, eller skolens arbeid av kurdiske elevers opplevelser av rasisme, inkludering, ekskludering, mestring og presentasjon og mobbing.

Et avsluttende poeng er at jeg gjennom funnene har funnet noen forslag til former for forebygging for opplevelsen av å leve mellom to verdener. Et poeng som kan være med å hindre store kulturelle forskjeller er om det norske samfunnet og skolen fokuserer like mye på kulturer som religioner. Det vil skape rom for forståelse av hverandres kulturer og livsstiler. En av de kurdiske ungdommene forteller om en ordning de hadde i videregående skolen som ble kalt "internasjonal dag". Å ha en slik ordning hvor elevene lærer om de ulike kulturene vil blant skape tilhørighet. Et annet poeng kan være skolens oppfølging av minoriteter i

skolen, å bli godt nok kjent med dem så de kan føle seg hørt og føle en trygghet. Å føle at man passer inn en plass vil for mange minoriteter som lever i to verdener være en befrielse.

Kapittel 10: Litteraturliste

Aase, T.H. & Fossåskaret, E. (2014). *Skapte virkeligheter*. Oslo: Universitetsforlaget

Antirasistisk. (2022). trykt i Klassekampen den 13.03.2018 :

<https://antirasistisk.no/minoritet-eller-innvandrer/>

Bangstad, S. & Døving, C.A. (2015). *Hva er rasisme*. Oslo: Universitetsforlaget

Barstad, A. & Molstad, C.S. (2022). *Integrering av innvandrere i Norge*, SSB- statistisk sentralbyrå.

Skrevet 08.11.2020

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/438053?ts=175daec55f8>

Bilgic, S. (2008) *Integrering: Religion, kultur, økonomi og dagligliv*. Oslo: Kulturbro Forlag AS

Bilgic, S. (2000) *Integrering : fra teori til praksis*. Oslo : Kulturbro Forlag AS.

Døving, C.A. (2022) *Hva er en minoritet?*

<https://www.hlsenteret.no/kunnskapsbasen/livssyn/minoriteter/hva-er-en-minoritet/hva-er-en-minoritet>

Publisert 06.10.2011 - sist endret 29.04.2020

Døving, C.A. (2009). *Integrering- teori og empiri*. Oslo: Pax forlag

Døving, C.A. & Nustad, P. (2022) *Hva er rasisme og hva kan skolen gjøre*.

<https://www.hlsenteret.no/aktuelt/nyheter/2019/hva-er-rasisme-og-hva-kan-skolen-gjore-.htm>

Publisert 04.02.2019 - sist endret 19.04.2022

Eriksen, T.H. (1997). *Flerkulturell forståelse*. Oslo: Universitetsforlag

Folkvord, E. & Melå, V. (2002). *Kurdistan - om fortid, folk og framtid*. (1.utg) Tapir akademisk forlag

Gall, M.D., Gall, J.p.& Borg, W.R. (2007). *Educational research: An introduction*. Eight Edition. Boston: Pearson.

Hoëm, A. (1978). *Sosialisering : en teoretisk og empirisk modellutvikling*. Oslo: Universitetsforlaget

Hoëm, A. (2010). *Sosialisering: kunnskap og identitet*. Oslo: Universitetsforlaget

Kaveh, C. ,& Wiborg, S. & Askheim, S. & Lindstrøm, A.T (2022). *Kurdere*

<https://snl.no/kurdere>

Sist oppdatert 29.12.2021

Kilic,D. & Kongslie, T. (1979). *Kurderne : et folk i Midt-Østen*

<https://www.nb.no/items/466a975ecd7dcc5233f898c84a4ff95b?page=0&searchText=kurdere>

Kleven, T.A., Tveit, K., & Hjordemaal, F. (2011). *Innføring i pedagogisk forskningsmetode: En hjelp til kritisk tolkning og vurdering*. Oslo: Unipub

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. (3. utgave) Oslo: Gyldendal Norsk forlag.

Løkkevik, O. (2022). *Hvorfor kurderne ikke har et eget land*

https://www.vg.no/spesial/c/stories/JoGX24?utm_source=recirculation-matrix&utm_content=2G4AQr

Publisert: 15.10.2019

Mansfield, S. (2014). *The miracle of the Kurds: A remarkable story of hope reborn in northern Iraq*. Worthy Books

NEM (2022). *Veiledning for forskningsetisk og vitenskapelig vurdering av kvalitative forskningsprosjekt innen medisin og helsefag*. Laget av Den nasjonale forskningsetiske komite for medisin og helsefag.

Endret 23.05.2019

<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/med-helse/vurdering-av-kvalitative-forskningsprosjekt-innen-medisin-og-helsefag/>

NDLA (2022) *Identitet*. sist oppdatert 11.11.2020.

<https://ndla.no/nb/subject:d1fe9d0a-a54d-49db-a4c2-fd5463a7c9e7/topic:3cdf9349-4593-498c-a899-9310133a4788/topic:45530d1b-134c-4fb4-94a0-7e26d118fa9c/topic:995af6dc-7093-4f85-8070-1e4aa7f0e8a8/resource:ab6ab7f0-b207-468b-a77a-244d93e4e759/14064>

Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode* (2.Utg.) Universitetsforlaget Oslo

Sand, S. (1996). *Integrering eller assimilering*. Oslo: Oplandske bokforlag

St.melding. 74(1979-80) - Om innvandrere i Norge. Hentet 15.08.2022.

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Stortingsforhandlinger/Lesevisning/?p=1979-80&paid=3&wid=f&psid=DIVL134&s=False>

Tangen, R. (2010). *Beretning om beskyttelse. Etiske dilemmaer i forskning med sårbare grupper- barn og ungdom*. Norsk Pedagogisk tidsskrift, 4, 318-329

Thagaard, T. (2013) *Systematikk og innlevelse- en innføring i kvalitativ metode 3. utgave*. Oslo: Fagbokforlaget

Tønnessen, M. (2022) *Innvandrer*. <https://snl.no/innvandrer>

Sist endret: 21.02.2021

Van Manen, M. (2016). *Phenomenology of Practice: Meaning-Giving Methods in Phenomenological Research and Writing*. New York: Routledge

Vedlegg 1: Godkjenning NSD

29.10.2022, 00:52

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Innvandrerdokument med kurdisk bakgrunn sitt møte i det norske sa...](#) / Vurdering

Vurdering

Referansenummer	Type	Dato
804457	Standard	25.01.2022

Prosjekttittel

Innvandrerdokument med kurdisk bakgrunn sitt møte i det norske samfunnet.

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Oslo / Det utdanningsvitenskapelige fakultet / Institutt for pedagogikk

Prosjektansvarlig

Anne Line Wittek

Student

Zyrian Faramarzi

Prosjektperiode

01.01.2022 - 31.12.2022

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Særlige

Rettslig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene kan starte så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det rettslige grunnlaget gjelder til 31.12.2022.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen vil være i samsvar med personvernlovgivningen, så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 25.01.2022 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og Personverntjenester. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger og særlige kategorier av personopplysninger om etnisitet, religion og helseforhold frem til 31.12.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/61a4cad7-8cde-448e-a0e0-4a5c93354b9f>

1/2

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til Personverntjenester ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-enderinger-i-meldeskjema>. Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Silje Fjelberg Opsvik

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 2: Informasjons- og samtykkeskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

Kurdisk innvandrerungdoms møte i det norske samfunnet

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut hvilke utfordringer innvandrerungdom med kurdisk bakgrunn opplever i det norske samfunnet med tanke på identitet og integrering. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Som innvandrer i et nytt ukjent land med ny kultur følger det flere utfordringer. Som en minoritet skal man ikke nektes sin egen tro eller kultur, og man skal heller ikke skyve bort det som praktiseres. En person som integrerer seg opprettholder sin egen kultur samtidig som det har et ønske om å søke kontakt og deltakelse i en ny kultur. Mennesker integrerer seg på ulike måter, så mitt formål og ønske med dette masterprosjektet er å finne ut hvordan ungdommer med kurdisk bakgrunn har opplevd og fortsatt opplevd møte i det norske samfunnet med bakgrunn av identitet og integrering.

Hvilke utfordringer har- og fortsatt møter seks kurdiske ungdommer i det norske samfunnet?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitet i Oslo er ansvarlig for masterprosjektet.

Zyrian Faramarzi skriver oppgaven og gjennomfører intervjuene.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget til dette masterprosjektet er trukket med bakgrunn av interesse og ønske om å fremme hvordan det er å være en minoritet fra det kurdiske miljøet. Du er 1 av 6 personer som har blitt utvalgt til å være med i dette prosjektet. Med din kurdiske bakgrunn vil du

kunne være med på å vise hvordan det kurdiske samfunnet er i møte med det norske samfunnet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du deltar i et individuelt intervju. Det individuelle intervjuet vil vare i overkant av 1 time. I det individuelle intervjuet vil jeg bli kjent med deg som person og hvordan dine møter i det norske samfunnet har vært.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er meg (Zyrian Famarzi) som har tilgang til lydopptakene. Veileder vil kunne lese transkripsjon av intervjuet før levering av oppgaven.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Datamaterialet vil lagres på en forskningsserver med kodeinnlogging. I intervjuet vil jeg stille spørsmål hvor du får muligheten til å fortelle om episoder som kan ha påvirket deg både fysisk eller psykisk, og særlig rundt rasisme/utestenging. I lovverket om helseopplysninger står det “ opplysninger om en persons tidligere, nåværende og fremtidige fysiske eller psykiske tilstand”. Jeg vil inkludere helseopplysninger i materialet dersom du velger å dele disse opplysningene.

Du som deltar vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjon. Opplysningene dine anonymiseres. Når prosjektet er avsluttet slettes lydopptak og transkripsjon.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent. Det vil si 31. desember 2022.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:
innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
å få rettet personopplysninger om deg,
å få slettet personopplysninger om deg, og
å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra universitetet i Oslo har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

Zyrian Faramarzi - E-post zyrian_1997@hotmail.com telefon: 978 25 282

Fred Carlo Andersen – E- post: Fred-Carlo.Andersen@oslomet.no

Vårt personvernombud: Roger Markgraf Bye - E- post:personvernombud@uio.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på e-post : personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Zyrian Faramarzi

Masterstudent

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Kurdisk innvandrerungdoms møte i det norske samfunnet , og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til å delta i et individuelt intervju

Sett ring rundt ditt svar.

JA NEI

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Intervjuguide

Kategorier	Spørsmål	Oppfølgingsspørsmål
Introduksjon	<ul style="list-style-type: none"> • Hensikten med prosjektet • Gi en påminnelse om taushetsplikt (at det tas opptak) • Gi en påminnelse om at forskningsdetakerne har rett til å trekke seg • Hvor lenge det vil vare. • For å få en enkel start ønsker jeg å vite litt om hvem du er (med hensyn av personvern) . 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvor gammel er du? • Er du født i Norge? • Når kom du/ foreldrene dine til Norge? • Tilhører du en religion? • Følger du mer religion eller kultur?
Identitet.	<ul style="list-style-type: none"> • Har du noen gang følt det å leve i to verdener? • Når føler du deg mest og minst norsk? 	<ul style="list-style-type: none"> • I hvilke settinger/hendelser har du opplevd dette? • Er du samme person når du er hjemme hos foreldrene dine som når du er på skolen/ i det sosiale?

<p>Integrering</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Fra en skala fra 1 - 10 hvor godt føler du at du har bidratt til å integrere deg i det norske samfunnet? På hvilke måter vil du si at du har integrert deg? ● Fra en skala fra 1- 10 hvor godt føler du at dine foreldre har bidratt til å integrere seg i det norske samfunnet? På hvilke måter har foreldrene dine integrert seg? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Jobber foreldrene dine? ● Jobber du? ● Har foreldrene dine utdanning? ● Har du utdanning?
<p>Hjemland</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Har du vært i Kurdistan? ● Hva anser du å være ditt hjemland? ● Dersom du har reist til Kurdistan etter at du kom 	<ul style="list-style-type: none"> ● Dersom du har reist til Kurdistan etter at du kom til Norge, har du fortsatt følt at du har følt på en konflikt? ● Synes du det er vanskelig å velge mellom to hjemland?

	<p>til Norge, har du fortsatt følt at du har følt på en konflikt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvis noen spør deg “ hvor er du fra” hva sier du da? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke positive og negative sider har det? • Hva er det med omgivelsene som gjør at du følte dette?
Kulturkonflikt	<ul style="list-style-type: none"> • Har du noen gang opplevd rasisme? Hvordan/hvorfor? • Har du opplevd forskjellsbehandling på bakgrunn av din etnisitet i skolen? • Har du opplevd forskjellsbehandling på bakgrunn av din etnisitet i idrettsaktiviteter? • Har du vært i konflikt med and 	<ul style="list-style-type: none"> • Hva kunne lærerne gjort annerledes? • På hvilke måter ble du inkludert og ekskludert i skolen/idrettslaget? • Dersom du har hatt mange norske venner, har du tatt dem med deg hjem til dine foreldre?

	<p>re kulturer på grunn av din egen bakgrunn?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Har du flest norske venner eller flest med minoritetsbakgrunn? ● 	
Avslutning	<ul style="list-style-type: none"> ● Er det noe du skulle ønske var annerledes, utdyp hva? ● Til slutt er det noe mer du ønsker å fortelle som vi ikke har snakket om? Noe mer du vil tilføye? 	